CONSTITV-TIONES SOCIE-TATIS IESV.

Anno 1558.

Romæ, in ædibus Societatis IESV.

1558

Constitutionum.

1 QVANVIS summa Sapientia & bonitas Dei Creatoris nostri ac Domini sit, quæ conseruatura est, gubernatura, atque promotura in suo sancto seruitio hanc minimam Societatem IESV, vt eam dignata est inchoare; ex parte verò nostra interna Charitatis & amoris illius lex, quam sanctus Spiritus scribere, et in cordibus imprimere solet, potius, quàm vllæ externæ Constitutiones, ad id adiutura sit: Quia tamen suauis dispositio diuinæ prouidentiæ suarũ creaturarum cooperationem exigit; & quia Christi Domini nostri Vicarius id statuit; et Sanctorũ exẽpla, et ratio ipsa nos id docet in Domino: necessarium esse arbitramur, Cõstitutiones conscribi; quæ iuuent ad melius in via incœpta diuini obsequij procedendũ iuxta Instituti nostri rationem.

2 Quamuis primũ illud sit, & maximi momenti in nostra intẽtione, quod ad corpus vniuersæ Societatis spectat; cuius vnio, et bonũ regimẽ, et cõseruatio in suo bono statu ad maiorem Dei gloriã in primis quæritur: quia tamen corpus hoc ex suis mẽbris cõstat, et in ipsa executione primo loco occurrit quod ad singulos spectat * tã in ipsis admittẽdis, quàm in promouẽdis, ac deinde per vineã Christi Domini nostri diuidẽdis; hinc exordiũ sumetur eo fauore, quem lux æterna nobis ad honorem et laudem suam conferre dignabitur. A

PRIMA PARS CONSTITVTIONVM de admißione ad Probationem.

DE EO, QVI ADMITTENDI facultatem habet. Cap. I.

1 FACVLTAS admittendi ad Probationē quorum, et quanta sit; iudicio Præpositi Generalis relinquatur; qui in ea communicanda considerabit, quid ad maius seruitium Dei ac Domini nostri conueniat.

2 Quando aliquis, qui idoneus videatur ad nostrum institutum sequendum, ad eum accederet, qui huiusmodi admittendi potestatem non habet, mittere eum * poterit ad illum, penes quem ea sit; vel scribere ei, A
significando qualis ille sit, & quibus præditus Dei donis, qui admitti petit; & exequatur quod ei in Domino præscriptum fuerit: si quidem ille in * absentia B
id præscribendi facultatem habebit.

3 Quia refert plurimum ad diuinum seruitium, conuenientem haberi delectum eorum, qui admittuntur, & diligētiā adhiberi, vt intelligantur quæ ad eorum

personam & vocationem attinent; qui talem admittendi facultatem habet, si per se ipsum id ipse non præstet, habeat in ijs, qui assiduè apud se agunt, aliquem, cuius opera vtatur ad cognoscendum eos, qui ingrediuntur, ad agendum cum illis, eosque examinãdum; qui quidem prudentia præditus sit, & non ignoret agendi modum, qui cum tam varijs generibus & conditionibus personarum est tenẽdus; vt maiori cum intelligentia, et vtriusque partis satisfactione negotium ad Dei gloriam transigatur.

4 *Tam ille, penes quẽ est facultas admittendi, quàm is, cuius opera ille vtitur, habeat oportet cognitionem rerum Societatis, ac zelũ boni progressus ipsius; vt nulla ratione dimoueri ab eo poßit, quod in Domino conuenientius ad diuinum seruitium in hac Societate iudicauerit; quod vt consequatur, moderatus admodum sit oportet in * admittẽdi desiderio. Et vt liberior sit ab omni minus ordinato affectu; vbi vitij huiusmodi occasio esse posset (vt cum consanguineis, et amicis) ille, in quo aliquid periculi huiusmodi timeretur, examinandi officio non fungatur.* C

5 *Quicunque autem eo fungetur, in * scriptis habeat quæ ad tale officium pertinent; quò melius & certius id poßit præstare, quod in hac parte ad diuinum seruitium quæritur.* D

DE

DE ADMITTENDIS in Societatem. Cap. II.

1 IN vniuersum loquendo de ijs, qui admittendi sunt, quo pluribus Dei donis naturalibus et infusis prædìti ad promouẽdum iuxta Societatis institutum diuinum seruitium, & quo certioribus experimentis perspecti fuerint; eo magis idonei erunt, vt in eam admittantur.

2 Vt particulatim de his loquamur, qui in Coadiutores admittuntur ad res temporales, vel exteriores curandas (qui plures esse non debent, quàm qui necessarij sint ad subleuandum Societatem in ijs rebus, in quibus occupari alij * non possunt sine detrimento maioris boni) esse eos oportet (quod ad animam spectat) bonæ conscientiæ, quietos, tractabiles, amatores virtutis ac perfectionis, propensos ad deuotionem, qui domesticis & externis ædificationi sint, qui * sorte Marthæ in Societate contenti, & ad eius institutum bene affecti, eam iuuare ad Dei gloriam exoptent. A B

3 Quod ad externa attinet; honesta specie, sanitate, ætate, & viribus ad labores corporis in Societate suf ferendos prædìti esse deberent; & qui habere, vel certè habituri esse aliquando talentum aliquod ad eam iuuandam viderentur.

4 Admittere homines difficili admodum ingenio, vel inutiles Congregationi, licet ipsismet non inutile

foret, admitti; considerantes tamen instituti nostri finem, ac agendi rationem, persuademus nobis in Domino ad ipsius maius seruitium et laudem nō expedire.

5 Qui ad hoc admitterētur, vt in rebus spiritualibus Societatem iuuarent, considerando quid huiusmodi ministerium requirat, vt animæ proximorum iuuentur, sequentibus donis Dei ornari eos necesse est.

6 Quod ad intellectum attinet, doctrina sana, vel aptitudine ad eam addiscendam, & in rebus agendis discretione, vel certè indole boni iudicij ad eam acquirendam.

7 Quod ad memoriam, aptitudine ad percipiendum, & percepta retinendum.

8 Quod ad voluntatem, vt vniuersæ virtutis & perfectionis spiritualis studiosi sint, quieti, constantes, strenui in iis, quæ ad diuinum seruitium aggrediuntur; quique zelo accensi sint pro animarum salute; & ea de causa ad nostrum institutum (quod ad illas iuuandas & disponendas ad vltimi sui finis de manu Dei Creatoris nostri ac Domini consecutionem rectà tendit) sint affecti.

9 In exterioribus exoptanda est sermonis facultas ad agendum cum proximis pernecessaria.

10 Species honesta, que ædificationi esse solet iis, quibus cum agitur.

11 Bona valetudo, ac vires, quibus ferre possit instituti nostri labores.

Ætas

12 Ætas, quæ ad ea, quæ dicta sunt, conueniat, quæ quidẽ, vt admittantur ad Probationem, excedere debet Decimum quartum annum; vt ad Professionem verò, Vigesimum quintum.

13 Dona externa, nobilitatis, diuitiarum, existimationis, & similia vt non satis sunt, si desint alia; ita, cùm suppetent, non erunt necessaria: quatenus tamen ad ædificationem faciunt, reddunt magis idoneos, vt admittãtur, qui sine ipsis alioqui essent idonei propter dotes alias prædictas; in quibus quo magis præcelluerit qui admitti cupit, eo magis erit ad hanc Societatem aptus ad Dei Domini nostri gloriam; quo verò minus erit in eo quod excellat; eo minus erit idoneus. Quæ tamen * mensura oĩbus in rebus teneri debeat, vnctio C sancta diuinæ Sapientiæ eos docebit, qui id curæ ad eius obsequium ac laudem vberiorem susceperunt.

DE IIS, QVÆ IMPEDIUNT, ne quis in Societatem admittatur. Cap. III.

1 QVANVIS Charitas et zelus animarum, in quo se Societas hæc exercet iuxta instituti sui finem, omnia hominum genera complectatur, vt eorum seruiat spirituali vtilitati, ac ad beatitudinem consequendam in Domino iuuet; vt tamen in

Societatis ipsius corpus admittat, amplecti non debet, vt dictum est, nisi quos iudicabit ad propositum Societati finem vtiles fore.

2 *Ex impedimentis ad admissionem nonnulla eos, qui vellent ingredi, omnino excludunt: quia rationes multæ, & graues nos ad id in Domino mouent. Ea verò huiusmodi sunt.*

3 *Aliquando à gremio sanctæ Ecclesiæ abscessisse, Fidem abnegãdo inter infideles, vel incidendo in errores contra eam, in quibus reprobatus fuerit * per publicã sentẽtiam: vel se more * Scismaticorum ab Ecclesiæ vnitate seiunxisse.* A B

4 *Perpetrasse * homicidium: vel esse propter enormia peccata * infamem.* C D

5 *Assumpsisse * Religionis habitum: vel Eremitam aliquando cum vestitu monachali fuisse.* E

6 *Matrimonij * vinculo, vel seruitutis legitimæ ligatum esse.* F

7 *Capitis infirmitatem pati, vnde accidat obscurari, & parum sanum esse iudicium; vel si notabilem habeat ad illud dispositionem; vt in Examine fusius * tractatur.* G

8 *Cætera impedimenta quamuis * sigillatim accepta à Societate non omnino excludant, reddunt tamen minus idoneum eum, qui admitti exoptat; et posset tanti momenti esse defectus; vt è seruitio Dei non esset futurum, cum eo quenquam admitti.* H

Impedimen-

9 *Impedimenta autem hæc secūdaria, de quibus modò est sermo, huiusmodi sunt. Quod ad interiora attinet, paßiones vel affectus, qui domari non posse videantur; vel peccatorum habitus, de quibus non adeo magna emendatio speretur.*

10 *Intentio minus recta, quàm par esset ad Religionis ingreßū; vt quæ cùm humano aliquo fine sit admixta.*

11 *Incōstantia, vel remißio animi notabilis, ex qua qui de ingreßu agit, inutilis credatur ad Societatis munera obeunda.*

12 *Indiscretæ deuotiones, quæ sæpe in causa esse solent, vt aliquis in illusiones Dæmonis, & non exigui momenti errores incidat.*

13 *Litterarum ignorantia; vel ingenij, aut memoriæ ad eas addiscendas, vel linguæ ad explicandū defectus, in illis, qui præseferunt intentionem vel desiderium vlterius progrediendi, quàm solent Coadiutores temporales.*

14 *Iudicij defectus, & notabilis in proprio sensu obduratio; quæ Congregationibus multum solet faceßere negotij.*

15 *In exteriori homine, defectus in integritate corporis, morbus, debilitas, vel notabilis * deformitas.* I
* *Ætas valde tenera, vel plus satis prouecta.* K
* *ÆS alienum; vel ciuiles obligationes.* L

16 * *Quo huiusmodi defectibus quis magis est obnoxius, eo minus est idoneus, vt Deo Domino nostro in*

hac Societate ad animarum auxilium seruiat: & qui facultatē habet admittendi, videat, ne charitatis particularis affectus vniuersali præualeat; quæ vt magis ad gloriam & honorem Christi Domini nostri facit, ita semper præferri debet.

DE MODO ADMITTENDI. Cap. IIII.

1 QVIA nobis in Domino persuademus, ad hoc, vt diuina et summa Maiestas ministerio huius minimæ Societatis vti dignetur, multum referre, vt qui ad eam admittuntur, non solùm diu probentur antequàm in eius corpus cooptentur, verum etiam vt valde noti sint, antequàm ad Probationem eam admittantur, quæ fit in communi cōuictu cum domesticis: expedit * habitationē aliquam nostræ communi coniunctam designari, vbi, qui ad Probationem admittuntur, hospitum more Duodecim dies, vel vsque ad Viginti, et amplius, prout Superiori videbitur, diuersentur; vt id temporis de ijs, quæ pertinent ad Societatem, illi certiores reddantur; & Societas eosdem plenius in Domino nostro cognoscat. A

2 In hanc domum, quæ primæ Probationis dicitur, facilius admitti possunt, qui id optant; si clarè ad Dei & Domini nostri IESV Christi obsequium idonei

in

in hac Societate esse viderentur; et contrà, qui clarè non esse tales cernerentur, consilio (& siquid aliud charitas suggerit) adiuti, vt alibi Deo ac Domino nostro seruire curēt, statim dimitti poterunt.

3 Quòd si res non esset Societati tam clara, quàm oporteret; postquàm qui admitti cupit, voluntatem suam proposuerit, & de primis impedimentis decenter interrogatus fuerit, summam nostri instituti, probationesque ac difficultates, quæ in ea sunt, intellexerit; quamuis efficaciter desiderare videatur in Societatem admitti, vt in ea perpetuò viuat (quod quidē si deeßet, vt plurimùm nemo ad * Probationē admitti deberet) responsum tamē, ac deliberatio vltima aliquandiu * differatur; vt eo tempore res melius considerari, & Deo commendari poßit, ac diligentia conueniens adhiberi; vt magis cognoscatur, & vt de eius constantia periculum fiat. Quantum autem differri oporteat, & quæ diligentia * sit adhibenda, prudenti considerationi illius, qui admittendi facultatem habet, relinquendum est; qui semper quod Deo magis placere poterit, intuebitur. B C D

4 Postquàm in Domino statuetur, quòd ad Probationem aliquem admitti conueniat; solitis vestimentis indutus, aut pro cuiusque deuotione (nisi aliud Superiori videbitur) ingredi poterit, et in prædicta Probationis Domo, seu in loco ad id destinato vt hospes cōstituetur; ac postridie, quomodo eo in loco se gerere

debeat,

debeat, ei declarabitur, ac nominatim, ne verbo, aut scripto (nisi Superiori aliqua de causa nō leuis momenti aliud videretur) cum externis, vel domesticis agat, præterquàm cum ijs, qui ad id designati à Superiore fuerint. Quod fit, vt liberius secum & cum Deo perpendat vocationem suam, ac propositum diuinæ ac summæ Maiestati in hac Societate seruiendi.

5 Elapsis duobus aut tribus diebus post ingressum in domū Probationis, examinari accuratius incipiat, prout in officio Examinatoris declaratur; et relinquatur ei scriptum Examen, vt solus id maturius consideret; postea eidem ostendantur * Diplomata Apostolica, ac Constitutiones, & Regulæ in Societate ac domo, quam ingreditur, obseruandæ; et qui litteris operam dederunt, de singulis facultatibus, in quibus versati sunt, singulas prælegant lectiones, & id coram eis, qui à Superiore ad eius talentum in doctrina, & proponendi modo cognoscendum sunt constituti. E

6 Eodem hoc tempore primæ Probationis conscientiam suam Superiori, vel ei, quem ipse delegauerit, aperiet (nisi id negotij cum Superioris cōsensu in aliud tempus differretur) & generaliter confitebitur (si non dum id fecisset). & illi quidem Confessario, qui à Superiore fuerit ad id destinatus. Et cùm in libro ad id designato scriptum fuerit, et manu * eius subscriptum, quicquid domum tulit, & eius consensus ad obseruanda omnia ei proposita; postremò post reconcilia- F

tionem

tionē accepto ſanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramēto, ingredietur in domum communis habitationis; vbi cum alijs verſari, et in ſecūda Probatione diutius exerceri ſolent nouitij.

7 Quod dictū eſt de ijs, qui * tunc primùm ad Societatem admittuntur, bona ex parte cum illis obſeruabitur, qui à ſtudijs, aut alijs locis Societatis, vbi diligenter examinati non fuerint, veniunt; Qui quidem non, vt Profeſsi, vel Coadiutores formati, in corpus Societatis admiſsi ſunt; vt quo maiori cum luce procedetur, eo quisque conſtantior in ſua vocatione maneat; & ipſa etiam Societas melius diſcernat, an conueniat ad maiorem laudem & gloriam Dei & Domini noſtri illum apud ſe retinere. G

SECVNDA PARS,

QVAE AD EOS DIMITtendos pertinet, qui ad Probationem admissi fuerant, & parum apti ad Societatem inueniuntur.

Qui dimitti possint, & per quos. Cap. I.

2 VT AVTEM ad propositum huic Societati finē diuini obsequij e tauxilij animarum conuenit conseruari, & numero augeri operarios idoneos ac vtiles ad Dei opus promouendū; ita dimitti eos oportet, qui tales non fuerint; & successu temporis deprehendatur, vel quòd non sit eorum vocatio, vel quòd ad commune bonum Societatis non cōueniat, vt in ea maneant. Sed tamē vt nō nimis faciles esse ad admittēdū, ita neque ad dimittēdum imò minus oportet: sed maturè omnino et considerate in Domino procedendum est. Et quanuis causas ad dimissionē dignas eo grauiores esse oportet, quo quis arctius Societatis corpori coniūctus est; quantumlibet tamē quisque sit coniunctus, in quibusdam casibus separari ab ea posset, ac deberet: vt sequenti Capite videbitur.

Dimittēdi

1 *Dimittendi facultas in primis ad vniuersam Societatem pertinet, quãdo in Cõgregationẽ generalem conueniret: Eadem erit penes Præpositũ Generalẽ in omnibus, præterquàm siquid ad ipsius pèrsonã pertineret. Penes reliquos ex Societate tantum erit huius facultatis, quantum eis à capite collatum fuerit. Præpositis tamen Prouincialibus amplam satis conferri expediet, ac debita proportione etiam Præpositis Localibus, & Rectoribus Collegiorum, quibus videbitur esse conferenda; vt eo melius in toto Societatis corpore subordinatio sanctæ Obedientiæ seruetur, quo clarius intelligẽt inferiores se à suis ĩmediatè Superioribus pẽdêre, et quod conueniat plurimùm, imò necesse sit, in omnibus eis subesse propter Christum Dominum nostrum.*

DE CAVSIS, PROPTER quas dimitti aliquem conueniat. Cap. II.

1 *CAVSAS eas, quæ ad aliquem dimittendum sufficiant, ponderare corã Domino debebit prudens charitas Superioris, qui huiusmodi facultatẽ habuerit; sed generatim loquendo, quatuor eorum genera fore videntur.*

2 *Primum, si in Domino iudicaretur, contra ipsius honorem & gloriam fore, quòd is in hac Societate*

*maneret, qui videatur in quibusdã * prauis affectibus* A
aut vitijs, quæ diuinã offendunt Maiestatẽ, corrigi nõ posse; quæ eo minus tolerari deberent, quo grauiora essent, et plus culpæ haberent; licet alijs nullum offendiculum (quòd manifesta non essent) præberent.

3 *Alterum est, si existimaretur in Domino, aliquem retinere, contra Societatis bonum fore, quòd cùm vniuersale sit, haud dubiè bono particulari alicuius præferri ab eo debet, qui syncerè diuinũ obsequium quærit. Tale quid esset, si in Probationũ decursu aliqua impedimenta, vel insignes defectus in Examine suppreßi detegerẽtur; vel si experimento comperiretur, valde inutilẽ fore eũ, et per quem præpediẽda magis, quàm adiuuãda esset Societas, propter eius insignem ad quæuis eius munera ineptitudinem: & multo magis dimitti oporteret, si Societati damnum allaturus malo vitæ exemplo videretur, ac præcipuè si inquietus esset, et verbis aut actibus * offendiculum* B
alijs præberet. Hoc enim tolerare, charitatis nõ esset, sed vitij contrarij in eo quidem, qui tenetur conseruare quietem, et bonum statum Societatis sibi cõmissæ.

4 *Tertium, si iudicaretur, id fore contra Societatis, ac simul ipsius dimittendæ personæ bonum; quod ex parte corporis posset accidere, si tempore Probationis ĩ aliquo * morbus, aut debilitas huiusmodi cerneretur,* C
cum qua eum non posse progredi in laboribus instituto nostro, ac procedendi modo cõuenietibus ad Deo seruiendum

endum videretur: ex parte rerum animi, quando, qui ad probationem admissus fuit, se componere ad vitam sub Obedientia * et iuxta modum procedendi Societatis ducendam non posset; quòd nequeat, vel nolit proprium suum sensum aut iudicium infringere; vel propter alia impedimenta, quæ à natura, vel à consuetudine promanarent. D

5 Quartum, si cerneretur id fore contra bonum aliorum, qui de Societate non sunt: Vt si detegeretur vinculum matrimonij, vel seruitutis legitimæ, vel æs alienum magni momēti: quibus in rebus, dum initio examinaretur, veritatem subticuisset. Quæuis harum quatuor causarum satis esse videtur, vt Deo gratius fore iudicemus, honestè dimitti eum, in quo locum habuerint, quàm imprudentem in eo retinendo charitatem exercere.

DE MODO DIMITtendi. Cap. III.

1 CVM ijs, qui dimittendi erunt, obseruari eum modum conueniet, *qui in conspectu Dei dimittenti, dimisso, & alijs domesticis, & externis maximè satisfaciat. Quod attinet ad dimittentem ob causas superius dictas tria obseruentur. A

2 *Primum est, vt oret ipse Dominũ, et domi orari ea intentione curet (quamuis particularia non intelligantur) vt significare Dominus noster dignetur ea in re, de qua agitur, suam sanctißimam voluntatem.*

3 *Alterum, vt cõferat cum aliquibus, seu aliquo ex domesticis, qui ad hoc negotium aptiores videantur; et audiat, quid illi sentiant.*

4 *Tertium, vt omnem exuendo affectum, & maiori Dei gloria præ oculis constituta, ac communis boni, tum etiam (quoadeius fieri poterit) particularis ratione habita, expendat hinc inde causas, & statuat, an dimittere debeat, nec ne.*

5 *Quod ad dimissum attinet, tria itidem obseruentur Primum exterius; vt recedat ex domo, quantum fieri poßit, sine dedecore vel ignominia, * ac secum omnia sua ferat.* B

6 *Alterum interius; vt eum dimittendum Superior curet, cõseruata, quantum fieri poteſt, charitate ac beneuolentia mutua erga domum, & quanta cum consolatione in Domino fieri poterit.*

7 *Tertium; vt circa statũ vitæ studeat eum dirigere vt aliquam conuenientem viam seruiendi Deo ineat, vel in Religione, vel extra eam; prout diuinæ voluntati conuenientius fore videbitur. Demum consilio et oratione, et siquid aliud charitas dederit, iuuare curet.*

8 *Vt satisfiat alijs domesticis, et externis, tria etiam obseruentur.*

Primum

Primũ est, vt sedulò curetur, nequid perturbationis in alicuius animo propter dimißionem maneat, * ratione C reddita, quantum satis erit, quibus reddi opus sit: ab stinendo, quantũ fieri poterit, à defectibus, qui publici non fuerint, declarandis; quanuis in eo, qui dimittitur, nonnulli deprehensi fuissent.

9 Alterum; vt studeatur, ne malè affecti maneant erga dimissum, et quantum fieri poßit, ne de eo malè sentiant; sed potius eius vicem doleant, et in Christo eum diligant, ac diuinæ Maiestati in suis orationibus, vt eum dirigere, & ei misericordiã impendere dignetur, commendent.

10 Tertium, vt detur opera, vt eius exemplo iuuentur, si qui minori cum ædificatione, quàm par esset, domi versantur; & timeant, ne sibi tantundem accidat, si non annitantur proficere. Et externi itidem, quibus id innotuerit, ædificationem accipiant, quòd domi non tolerẽtur, quos tolerari ad Dei gloriam non conuenit.

QVOMODO SE GERAT Societas cum ijs, qui sua sponte recederent, vel quos ipsa dimitteret. Cap. IIII.

1 QVI dimittuntur, vel iniussi discedunt * ab aliquo loco in alium eiusdem Societatis, videntur nobis in Domino admittendi non esse, nisi prius qui dimisit, vel qui loco praeest, vnde iniussus discessit, vel alioqui Generalis, aut qui eius vices gerit, admonitus suum praestiterit assensum; ne defectus cognitionis rerum, aut personarum alicuius erroris in Dei offensam causa sit. A

2 Communicationem autem facultatum, aut gratiarum, quae ijs vt Societatis membris concessae fuerant, simul atque membra esse desierint, constat cessare.

3 Declaretur ijs qui dimittuntur, quòd absoluti maneant à votis simplicibus, si ea iuxta formulam Societati consuetam (quae in quinta Parte videbitur) emiserint; quodque nulla alia dispensatione indigeant.

4 Ad eos reducendos, qui sine licentia recederent, si prius parum idonei ad Societatem habebantur, nulla diligentia opus erit; sed potius dirigantur ad aliud institutum, vbi Deo seruire possint, relaxatis votis, si ea emiserint, vt omnes scrupuli eis eximantur.

5 Si huiusmodi essent, vt Deo gratum fore videre-

tur

tur, eos non sic relinquere, præcipuè, si ex aliqua vehementi tentatione, aut ab alijs decepti egressi videantur, diligentia adhiberi ad eos reducendos poterit; et priuilegijs ad negotium huiusmodi concessis à sede Apostolica, quantum Superiori in Domino videbitur, vti licebit. Et cùm aliquis horum sic reductus esset, committetur prudentiæ eiusdem Superioris; vt videat, num *satisfactione aliqua opus sit; an melius omnino censeat, in spiritu mansuetudinis procedere; qua in re & eius, qui reductus est, bonum, & ædificatio domesticorum spectanda est. B

6 Siquis sponte sua ad Collegium, vel domum, vnde sine facultate recesserat, rediret, et alioqui idoneus ad Deo seruiendum in ea iudicaretur; considerandum erit, an veram *perseuerandi voluntatem afferat, & an sit paratus ad quamuis satisfactionem & probationem: quòd si secus esset, vt qui veræ pœnitentiæ signa non ostendit, admitti non merebitur. C

7 Si, qui fuit meritò dimissus, ad eandem domũ, vnde dimissus est, rediret, ad quamuis satisfactionem paratus; Si adhuc eædem rationes, propter quas fuit dimissus, manerent; perspicuum est, non esse admittendum: Si non manerent, et qui dimisit, iudicaret Deo gratum fore, vt denuo reciperetur in eandem, vel aliam domũ; admoneat Generalem, vel Prouincialem Præpositum; & quod ab eo præscriptum fuerit, exequatur.

8 Siue recesserit sponte sua, siue dimissus qui redit;
si admittitur, denuo * examinari debet, & genera- D
lem confessionem ipso in ingressu ab vltima, quam
domi fecit, inchoando, instituere; & alijs probationibus & experimentis exercebitur: prout Superiori, habita ratione ædificationis vniuersalis & particularis, ad gloriam Dei videbitur.

TERTIA PARS, DE IIS CONSERVANDIS & promouendis, qui in probatione manent.

DE CONSERVATIONE in ijs, quæ ad animam & profectum in virtutibus pertinent. Cap. I.

1 VT IN ijs admittendis, quos ad nostrum Institutũ vocat Deus talentum ad id conueniens concedendo; & in dimittendis illis, qui, cùm eo careant, se à diuina sapientia non esse vocatos ostendunt; consideranda sunt, quæ superius attigimus: ita in eis conseruandis in sua vocatione

vocatione, qui retinentur, & probantur in domibus & Collegijs, et in eisdem iuuandis, vt sic proficiant in via Dei spiritu & virtutibus, vt sanitatis & virium corporis, quæ ad laborandum in vinea Domini necessariæ sunt, ratio habeatur; consideratione ac prouidentia debita opus est: et ita agetur primo loco quidem de ijs, quæ ad animam; secundo de ijs, quæ ad corpus pertinent.

2 Quod ad animam attinet, cùm tanti referat, eos, qui in probationibus versãtur, ab õnibus imperfectionibus et quibusuis impedimentis maioris spiritualis profectus remouere; multum ad id cõfert, * omnem cõmunicationem per verba & scripta vt abijciant cum ijs, qui in proposito sibi instituto intepescendi causa esse possent, & vt in via spirituali incedendo * cum ijs dūtaxat personis, & ijs de rebus agant, quæ iuuent in diuino obsequio ad id consequendum, quod in ingressu Societatis sibi vt scopum præfigebant. A B

3 Eadem de causa egredi domo non debẽt, nisi quando, & * cum quo socio Superiori visum fuerit. Nec domi hi cum illis liberè pro suo arbitratu colloquantur, sed cum ijs tantùm, qui à Superiore * præscripti fuerint; quorum exemplo & spiritualibus colloquijs ædificationem accipiant, non autem offersionem, & proficiant in Domino: C D

4 Omnes diligentißimè curent portas sensuũ suorum (oculorum præcipuè, aurium, & linguæ) ab omni in-

temperantia vel vitio custodire, ac se in pace & vera humilitate interna conseruare, & eam in silentio, cùm id obseruandum est; cùm autem loquendum, in circunspectione & ædificatione verborum, & modestia vultus, ac decore siue grauitate incessus motuúmque omnium sine vllo impatientiæ aut superbiæ signo exhibere; in omnibus procurando atque optando potiores partes alijs deferre, omnes in animo suo tanquam sibi superiores ducendo, & exterius honorem ac reuerentiam, quam exigit cuiusque status, cum simplicitate et moderatione religiosa exhibendo: atque ita fiat, vt se mutuò considerãtes, in deuotione crescant, Deumque Dominum nostrum laudent, quem quisque in alio, vt in illius imagine, agnoscere studeat.

5 *In refectione corporis curandum est, vt temperantia, modestia, et decentia interius, & exterius in omnibus obseruetur. Præmittatur benedictio, & sequatur actio gratiarum, quas omnes agere debent cum ea, qua par est, deuotione et reuerentia. Et dum corpus edendo reficitur; sua etiam animis refectio præbeatur libro aliquo pio potius, quàm difficili, quem capere, et à quo omnes iuuari poßint legẽdo: vel id temporis aliquis, cui à Superiore id iniungetur, concionabitur; vel * aliquid simile ad Dei gloriam fiet.* E

6 *Omnes quandiu corpore bene valent, in spiritualibus vel exterioribus rebus habeant in quo occupentur. Et, qui officium vel ministerium aliquod*

certum

certum habent, vt de auxilio prouidendũ est eis, si sit necessariũ; ita cùm vacant, alijs rebus occupari deberent; ne otium malorũ omnium origo, quoadeius fieri possit, domi nostræ locum habeat.

7 *Vt experiri incipiant sanctæ Paupertatis virtutem, doceantur omnes, quòd nulla re tanquam propria vti debeant: quanuis necesse non sit probationis tempore * possessione bonorum suorum se abdicare; ni- F si id Superior post elapsum primum annum iuberet iudicans in huiusmodi bonis tentationum occasionem & minus proficiendi in spiritu habere aliquem, vt qui illis adhæreat aliquo immoderato amore vel confidentia; & tunc qui * se exuit bonis suis, sequa- G tur Christi consilia: pro sua tamen deuotione ad hoc potius, quàm illud opus dispẽsare bona sua, vel eorum partem poterit; prout intellexerit ad diuinum beneplacitum magis conuenire; vt in Examine dictum est.*

8 *Intelligant etiã quòd mutuo dare, vel accipere, vel dispensare quicquã de ijs, quæ domi sunt, minimè possunt, nisi Superior conscius consensum præstiterit.*

9 *Qui in ingressu ipso, vel post ingressum ad Obedientiam, motus sua deuotione, vellet bona sua vel eorum partem in Societatis subsidium dispensare; * haud du- H biè opus faceret maioris perfectionis, alienationis, & abnegationis vniuersi amoris proprij nõ descendẽdo tenerò quodã affectu ad particularia loca, nec iuxta illũ sua bona huic potius, quàm illi applicãdo: quin potius*

exoptando

exoptãdo maius et vniuersalius bonũ Societatis (quæ tota ad maiorem Dei gloriam, ac vniuersale bonum, et vtilitatem animarum instituta est) hoc iudicium ei relinquat, qui eius vniuersæ curam habet, num applicari huic loco potius, quàm illi in eadem Prouincia debeat: quãdoquidẽ ille melius, quàm quisquã alius intelligere potest, quid maximè cõueniat, et quid maximè vrgeat in omnibus eius locis, ratione habita Regum, Principum, ac aliorum potẽtatuum; ne eis causa vlla offensionis detur; sed ad maiorem ædificationẽ omnium, & spiritualem vtilitatem animarum, & gloriam Dei omnia cedant.

10 *Doceantur quomodo ab illusionibus Dæmonis in suis spiritualibus exercitationibus caueãt, & quomodo se contra omnes tentationes tueantur: simul rationes sciant, quàm fieri potest, diligentissimè cõquisitas, quibus & ad superandas tentationes vtantur, et ad veras solidasque virtutes consequendas insistant; siue plures adsint visitationes spirituales, siue pauciores: curent verò semper in via diuini seruitij progressum facere.*

11 *Vtantur quotidie conscientiæ suæ examinatione cõsueta, & octauo quoque die saltem ad Confessionis & Communionis sacramenta accedant; nisi aliqua de causa aliud Superiori videretur: & vnus omnium sit Cõfessarius ab eodem Superiore constitutus: * quod si fieri non poterit, quisque certè suum stabilem habeat Confessarium, cui suam conscientiam prorsus aperiat.* F

Qui

Qui quidem Confessarius nō ignoret, qui casus Superiori reseruentur. Illi autem reseruabuntur, quos ab eo cognosci necessarium videbitur, aut valde conueniens; quò melius et remedium adhibere poßit, & suæ curæ commissos præseruare ab omnibus, quæ nocitura sunt.

12 Perutile erit, esse domi aliquem virum fidelem * et K in rebus spiritualibus sufficienter versatū, qui instruat eos ac doceat, quomodo & interius, et exterius sese habere debeant iuxta Societatis institutum ac religionem, & ad id eos hortetur, & in memoriam redigat, & amanter admoneat: quem omnes qui in probatione sunt, diligant, ad quem in suis tentationibus confugiant, cui confidenter sua omnia detegāt, & à quo consolationem & auxilium in omnibus sperent in Domino: & admoneātur, quòd nullam debeant celare tentationem, quam huic, vel Confessario, vel Superiori non aperiant, imo verò totam animam suam illis integrè manifestam esse, pergratum habeant: nec solum defectus aperiant, sed etiam pœnitentias, vel mortificationes, & deuotiones, ac virtutes omnes, voluntate pura optātes ab illis dirigi, sicubi à rectitudine deflecterēt, nolentes suo proprio sensu duci; nisi conueniat cum iudicio illorum, quos Christi Domini nostri loco habent.

13 Anteuertere oportet tentationes, adhibitis earum contrarijs: vt cùm quis animaduertitur ad superbiam esse propensus, exerceri is debet in rebus abiectioribus,

quæ

quæ ad humiliandum ipsum vtiles futuræ videantur: & sic de alijs prauis animæ propensionibus.

14 *Præterea honestatis * et decentiæ ratione cõuenit, fœminas non ingredi domos nostras, nec Collegia, sed tãtùm ecclesias, et arma nulla nec * ĩstrumẽta rerũ vanarũ domi haberi; sed tãtùm ea, quæ faciũt ad finẽ illũ diuini seruitij et laudis, quem sibi præfixit Societas.* L M

15 *In correctionibus * et pœnitentijs iniungendis qui modus teneri debeat prudenti charitati Superioris, & eorum, quos sibi substituerit, relinquetur; qui in eis rationem habebunt dispositionis personarum, & ædificationis uniuersalis & particularis earum ad gloriam Dei. Pœnitentias verò huiusmodi prompta voluntate quisque admittere deberet cum vero emendationis et spiritualis profectus desiderio; etiam si propter defectum culpa vacantem iniungerentur.* N

16 *Syndicus, vel censor domi constituatur: cuius erit officium, obseruare in omnibus quod ad honestatem et decentiam externam pertinet, ecclesiam & domum perlustrando, & siquid non conueniat, adnotando, & Superiori referendo, vel eundem, qui errat, commonefaciendo; si id facultatis ei, vt vtilius in Domino suo fungatur officio, tribuetur.*

17 *Curent omnes ex morbis corporis, cùm acciderint, fructum aliquem capere non solùm ad suam, sed etiam aliorum ædificationem, non impatientes aut morosos se exhibendo, sed potius patiẽtiam veram habendo interius*

terius, & exterius eam præseferendo, ac obedientiam medico, et infirmorũ præfecto præstãdo, verbis pijs et ædificationẽ facientibus vtendo, quæ ostendãt ægritudinem vt donum de manu Creatoris ac Domini nostri (quandoquidem non inferius est sanitate) admitti.

18 *Idem sapiamus, idem, quoadeius fieri poßit, dicamus omnes, iuxta Apostolũ. * Doctrinæ igitur dissonantes non admittantur nec verbo in concionibus publicis, nec etiam scriptis libris; qui quidem sine approbatione atque consensu Præpositi Generalis (qui censuræ trium, vt minimùm, doctrina & claro iudicio in ea facultate præditorum eos subijciat) in lucem emitti non poterunt. Imò et iudiciorum de rebus agendis diuersitas, quæ mater esse solet discordiæ * & inimica vnionis voluntatum, quantũ fieri potest, euitari debet: & contrà vnio & conformitas mutua diligentißimè curanda, nec, quæ ei aduersantur, permittenda sunt: quò iuncti inuicem fraternæ charitatis vinculo melius & efficacius poßint se diuino obsequio, et auxilio proximorum impendere.* O P

19 *Quia ad progressum in virtutibus faciendum multum confert antiquorum exemplum, quo reliqui ad eorum imitationem animentur; qui præest alijs (si aliter peculiares ob causas non iudicaretur conuenire) & omnes alij sacerdotes, qui ei videbũtur, aliquando singulis annis officiũ, vel officia eorum, qui inseruiũt domi, ad tempus aliquod obibunt, quô alijs gratius reddatur hu-*

huiusmodi

iusmodi ministerium, in quo ad maius Dei seruitium et gloriam sunt constituti.

20 T *Explicetur aliquot diebus in singulis hebdomadibus Doctrina Christiana, ac modus bene & * cum fructu confitendi, cõmunicandi, missam audiendi, & in eadem ministrandi, orandi itidem, meditandi, et legendi pro captu vniuscuiusque tradatur; cureturque non solùm vt addiscant quæ cõueniunt, sed etiã vt memoria teneant, & exerceant quæ didicerint: omnesque suum tempus rebus spiritualibus impendant, & deuotioni quærendæ pro mensura gratiæ Dei ipsis cõmunicatæ insistãt: ad quod conferet aliqua * exercitia spiritualia illis, qui non dum se exercuerunt in eis, vel omnia tradere; provt vnicuique cõuenire in Domino iudicabitur.* Q R

21 *Conuenit omnes exerceri (si aliquem Superior non eximeret) in cõcionibus * domesticis: vt, præterquàm quòd vtiliter expendetur aliqua hora à prandio, animentur et assuescant aliqua ratione (quod ad vocem et modum attinet et ad reliqua) ad munus exercendũ; et vt specimen etiám eius talenti, quod in hoc genere Dominus eis cõmunicat, præbeant; et vt suos bonos cõceptus ad suam & proximorum ædificationem expriment, de ijs crebrò tractantes, quæ ad sui abnegationem et in virtutibus profectũ, et omnimodam perfectionem attinẽt; ad ea se inuicem exhortando, et præcipuè ad vnionem & charitatem fraternam.* S V

Magnopere

22 *Magnopere conferret, deuotè, quoad fieri poterit, ea munera obire, in quibus præ cæteris exercetur humilitas & charitas. Et in vniuersum loquendo, quanto aliquis se arctius * cum Deo coniunxerit, et liberaliorem erga summam Maiestatem se præstiterit; tanto eum in se largiorem experietur; et ipse in dies magis idoneus erit ad gratias & dona spiritualia vberiora recipienda.* T

23 *Expedit in primis ad profectum, imò necessarium est, vt omnes perfectæ Obedientiæ se dedant, Superiorem (quicunque ille sit) tanquam Christũ Dominum intuentes, et interna reuerentia & amore eum prosequentes: nec solùm in executione externa eorum, quæ iniungit, integrè, promptè, fortiter, & cum humilitate debita, sine excusationibus, & obmurmurationibus obediãt, licet difficilia et sẽsualitati repugnãtia iubeat; verùm etiã nitantur resignationem & veram abnegationem propriæ voluntatis & iudicij habere; velle ac sentire suum cum eo, quod Superior vult & sentit in omnibus rebus (vbi peccatum non cerneretur) omnino conformantes, proposita sibi voluntate ac iudicio Superioris pro regula suæ voluntatis & iudicij; quò exactius cõformentur primæ ac summæ regulæ omnis bonæ voluntatis & iudicij, quæ est æterna bonitas, & sapientia.*

24 *Et vt * magis in Obedientiæ virtute se exerceant, conuenit, imò etiam necessariũ est, vt non solùm Superiori* V

riori totius Societatis vel domus, sed etiam subordinatis ministris, qui ex illo authoritatem acceperunt, in ijs omnibus, in quibus potestatē habent, obediant, et assuescāt non intueri, quis ille sit, cui obediūt, sed potius quis ille, propter quē obediūt, qui est Christus Dominus.

25 Diligant omnes Paupertatem, vt matrē, et iuxta mensuram sanctæ discretionis suis temporibus eius effectus aliquos experiantur; & ut in Examine dictū est, post primum annū exactum parati sint ad temporalia bona distribuenda, quandocunque à Superiore iniunctum id fuerit & ea ratione seruata, quæ in Examine proposita fuit.

26 Omnes rectissimam habere intentionem non solùm in statu vitæ, verùm etiam in rebus omnibus particularibus enitantur, id semper in eis syncerè spectantes, vt seruire & placere diuinæ bonitati propter seipsam & propter charitatem, & eximia beneficia, quibus præuenit nos potius, quàm timorē pœnarū, uel spē præmiorum (quamuis hinc etiam iuuari debeant) vt in omnibus quærant Deum, exuentes se, quantū fieri potest, amore omnium creaturarum; vt affectum vniuersum in ipsarum Creatorem cōferant, eum in omnibus amādo, & omnes in eo iuxta sanctissimam ac diuinam ipsius voluntatem.

27 Studium, in quod incumbent qui in domibus Societatis probātur, id esse debet, quod eos magis ad superius dictam abnegationem sui, et in virtutibus ac deuo-

tione profectum iuuabit. ✻ *Studia verò litterarum, in vniuersum loquendo, in domibus non erunt; nisi in quibusdam, peculiaribus de causis, dispensatione opus esse videretur. Collegia enim ad litteras addiscendas, domus verò ad eas, quas didicerint, exercendas, vel ad præparandum earum fundamentum, humilitatis scilicet, ac omnis virtutis in ijs, qui operam eis sunt daturi, comparatæ sunt.* X

28 *Sit aliquis domi, qui singulis hebdomadibus, vel certè decimo quinto quoque die hæc, & similia omnibus in memoriam redigat; vel illi hæc legere teneantur: ne pro nostræ fragilis naturæ conditione obliti ab eorum executione cessent. Et aliquoties singulis annis omnes à Superiore sibi pœnitentias iniungi propter defectum obseruationis Regularum petant; vt hæc cura indicium sit illius, quam de suo profectu spirituali in via Dei quisque habere debet.*

DE CONSERVATIONE Corporis. Cap. II.

1 *VT nimia solicitudo in ijs, quæ ad corpus pertinent, reprehensibilis est; ita cura moderata tuendæ ad diuinum obsequium valetudinis ac virium corporis laude digna, et ab omnibus adhibēda est:*

*et ea de causa, cùm animaduerterint aliquid sibi nocere, vel quid aliud necessarium esse circa victum, vestitum, habitationem, officiorum exercitationem, & sic de alijs rebus, admoneant omnes ea de re Superiorem, vel quem ad id Superior constituerit, duo interim obseruantes; Primum, vt antequàm ad eum quid referant, se ad orandum recipiant, & post orationem, si senserint rem deferendam ad Superiorem, id faciant; Alterum, vt cùm verbo aut scripto breui (ne excidat memoria) Superiori * rem exposuerint, ei totam curam rei expositæ relinquant: & quicquid ille statuerit, optimum ducant; nec contendere, aut vrgere per se vel alium (siue concedatur quod petitur, siue non) pergant: quandoquidem sibi persuadere debent, id magis expedire ad diuinum beneplacitum ac suum maius bonum, quod Superiori, re intellecta, in Domino visum fuerit.* A

2 *Statuatur * tempus edendi, cubandi, surgendi, quod cõmuniter omnes obseruent.* B

3 *In ijs, * quæ ad victum, vestitum, & habitationem, & alia corpori necessaria pertinent, curetur cum diuino auxilio, vt quamuis sit, in quo probetur virtus & sui ipsius abnegatio, non desit tamen, quo sustentetur natura, & ad diuinum obsequium laudemque conseruetur, habita conuenienti ratione personarum in Domino.* C

4 *Vt non expedit * tanto labore corporali quenquam* D

onerari

onerari, vt spiritus obruatur, & corpus detrimentum patiatur; ita aliqua corporalis exercitatio, quæ vtrunque iuuet, omnibus communiter conuenit, etiam illis, qui mentalibus exercitijs debent insistere; quæ quidem externis interrumpi deberent, & non continuari, nec sine mensura discretionis assumi.

5 Corporis castigatio immoderata esse non debet, nec indiscreta in * vigilijs, & abstinentijs, & alijs pœnitentijs * ac laboribus externis; quæ & nocumentum afferre, & maiora bona impedire solent. Ideo suo Confessario detegi ab vnoquoque conuenit quicquid in hac parte faciat; qui si iudicat excedi mensuram, aut certè dubitat de excessu, illū ad Superiorem remittat. Hæc autem omnia eò fiunt; vt clarius procedatur, & in animis corporibusque nostris Deo Domino nostro maior gloria deferatur. E F

6 Sit aliquis domi, qui præsit in ijs, quæ ad corporis bonam valetudinem pertinent tum conseruādam in sanis & quidem in ijs præsertim, qui ex ætate, vel alijs de causis sunt debiliores, tum restituendam in ægrotantibus: cui debent omnes, si malè se habere senserint, id referre; vt de remedio, * prout charitas exigit, conuenienti prouideatur. G

7 In ijs, quæ pertinent ad rerum temporalium conseruationem, præter curam illam, quam omnibus charitas & ratio imponit, æquum erit, alicui demandari hoc munus, vt tanquam bona Domini nostri IESV

Christi propria ea curet. Ad alias etiam functiones, & eas præcipuè, quæ honestius domi, quàm foris fiunt, curandum est, vt officialium necessarius numerus constituatur; & huiusmodi * officia Coadiutores H in rebus externis, si ea ignorant, addiscant, omnia ad maiorem gloriam Dei Creatoris & Domini nostri semper dirigendo.

QVARTA PARS

DE IIS, QVI IN SOcietate retinentur, instruendis in litteris & alijs, quæ ad proximos iuuandos conferunt.

PROOEMIVM.

1 CVM scopus, ad quem Societas rectà tendit, sit, suas ac proximorum animas ad finem vltimum cõsequendum, ad quem creatæ fuerunt, iuuare; cùmque ad id præter vitæ exemplũ, doctrina & modus eam proponendi sint necessaria; postquàm in ijs, qui admissi sunt ad probationem, iactum esse videbitur abnegationis propriæ & profectus

profectus ĩ virtutibus necessarij bonum fundamẽtum; de litterarum ædificio & modo eis vtendi agendum erit; quò iuuare poßint ad magis cognoscendum magisque seruiendum Deo Creatori ac Domino nostro. Ad hoc Collegia, * & aliquando etiam Vniuersitates, vel Studia generalia Societas amplectitur; in quibus qui bonum sui specimen in domibus probationum præbuerunt, nec tamen doctrina ad nostrum institutum necessaria satis instructi accesserunt, in ea & in alijs rebus, quæ ad iuuandas animas conferunt, instruantur. Prius ergo de ijs, quæ ad Collegia; Deinde de ijs, quæ ad Studia generalia pertinent, dicetur, cum eo fauore, quem diuina Sapientia ad maiorem gloriam laudemque suam nobis dare dignabitur. A

DE MEMORIA HABENDA Fundatorum, & bene de Collegijs meritorum.

Cap. I.

1 Quoniam id maximè rationi consentaneum videtur, vt, quantum in nobis situm sit, eorum à nobis pietati ac beneficentiæ satisfiat, quibus diuina bonitas ad fundationem ac dotationem Collegiorum vtitur administris: Primùm in quouis nostræ Societatis Collegio perpetuò singulis hebdomadibus Missa

semel pro eius Fundatore & benefactoribus viuis & mortuis celebretur.

2 *Initio item cuiusque mensis omnes sacerdotes, qui in Collegio fuerit, pro eisdem semel offerre idem sacrificium perpetuò debent. Singulis insuper annis eo die, quo Collegij cuiusque possessio Societati tradita est, * cum solemnitate Missa pro Fũdatore et benefactoribus celebretur: & id temporis in eodem Collegio quicunque Sacerdotes adfuerint, eodem sua referent sacrificia.* A

3 *Eodem die candela cerea Fundatori offeratur, aut vni ex suis, qui ipsi sit * cognatione proximè coniunctus, aut illi demum, quem ipse Fundator designauerit: in qua candela armorum Fundatoris, aut deuotionis insignia extent. Illa verò testabitur Societas, * quam Fundatori in Domino debet, gratitudinem.* B C

4 *Cùm primùm Societas in Collegij alicuius possessionem venerit; Præpositus Generalis curet indici per vniuersam Societatem, vt quilibet Sacerdos ter sacrum faciat pro superstite Fundatore ipsius Collegij ac benefactoribus; vt illos sua benignitate Dominus in rebus omnibus dirigat, & suis donis semper augeat. Rursus, * cùm ex hac vita illi excesserit, curabit idem Præpositus Generalis, vbi primùm resciuerit, vt per totam Societatem singuli Sacerdotes ter Sacrum pro animabus illorum faciant. * Quoties autem dictum est, missas esse à Sacerdotibus celebrandas; Cæteri* D E

omnes,

omnes, qui in Collegijs degunt, ac sacerdotes non sunt, ad eandem illam intentionem orare debent; quandoquidem eiusdem gratitudinis nomine vtrique obligantur in Domino.

5 Fundatores præterea ac benefactores Collegiorum participes efficiuntur omnium bonorum operum, quæ tum in ipsis Collegijs, tum in reliqua Societate Dei gratia fiunt.

6 In vniuersum autem tum Fundatoribus, tum etiam ipsorum necessarijs et quoad viuunt, & postquàm obierint, peculiariter sese deuinctam esse Societas ex charitate cognoscat, vt omni officio illos prosequatur, quod à nobis præstari iuxta minimam hanc nostram professionem ad diuinam gloriam possit.

DE IIS, QVAE AD admittenda & relinquenda Collegia, & eorũ res temporales pertinent. Cap. II.

1 AD Collegia, quæ liberè Societati offeruntur, vt iuxta suas Costitutiones omnino eis vtatur, admittenda, Præpositus Generalis nomine totius Societatis plenam potestatem habebit.

2 Si Fũdator aliquas conditiones exigeret ordini ac modo procedendi Societati consueto minimè consenta-

neas; eidem Præposito Generali (auditis sententiis aliorum, quos ipse de huiusmodi rebus melius iudicare censebit) considerandum relinquatur, an omnibus perpensis vtile sit futurum Societati ad finem diuini seruitij, quem sibi præfixit, huiusmodi Collegium admittere, nec ne. Sed si temporis decursu se grauari eo onere animaduertet Societas, poterit ipsam in Congregatione generali id proponere, & statuere, vt relinquatur Collegiũ huiusmodi; vel prospicere, vt onus tẽperetur, vel certè, vt ad onus id ferendum vires maiores præbeantur. Hoc tamen dictum sit, si ante Congregationem huiusmodi Præpositus Generalis huic incommodo, prout in Domino conuenit, non occurrerit.

3 *Ad relinquenda, vel alienãda Collegia, aut domos iam admissas * Præpositus Generalis simul cum ipsa Societate potestatem habebit. Cùm enim id sit perinde, ac si membrum ab eius corpore præscinderetur, et res alioqui perpetua & maioris momenti sit; cum ea vniuersa communicari melius est.* A

4 *In Collegijs Societatis nec curæ animarum * nec obligationes ad Missas celebrãdas, neque aliæ huiusmodi admittantur, quæ à studijs distrahere admodum, & ea, quæ in illis ad diuinum obsequium quæruntur, impedire solent: Quemadmodum neque in domibus alijs, vel ecclesiis Societatis professæ; quæ quoad eius fieri potest, expedita ad sedis Apostolicæ missiones obeũdas, aliaque pietatis opera ad Dei obsequium &* B

animarum

animarum auxilium esse debet.

5 Possessionem Collegiorum cum rebus temporalibus, quæ ad ipsa * spectant, capiet Societas; & Rectores, qui ad id munus conueniens habeant talentum, constituet; qui curam suscipiant conseruandi atque administrandi res ipsorum temporales, ac prouideant necessitatibus tam materialis ædificij, quàm Scholarium (qui in ipsis Collegijs degunt) eorumque, * qui probantur, vt ad illa admittantur, atque eorum etiam, qui extra * Collegia gerũt illorũ negotia. Totius verò administrationis ratio Rectoribus constet: vt eam reddere, quando, et cui per Præpositum Generalẽ constituetur, possint. At Generalis * cùm nec in suum, nec in vllorum consanguineorum suorum, nec in professæ Societatis vsum bona temporalia Collegiorum possit conuertere; eò purius sese in eorum superintendentia ad maiorem gloriam & seruitium Dei gerere poterit. C D E F

6 In ijs Collegijs, quæ duodecim Scholasticos (præter Præceptores) ex proprijs redditibus alere possunt, ob maiorẽ populi ædificationẽ * nec petantur eleemosynæ, nec illæ, aut dona vlla oblata admittantur. Si redditus minores fuerint, quàm huic numero alendo sufficiant; admitti quidem, non autem peti eleemosynæ possent; nisi tanta paupertate Collegium premeretur, vt etiam petere, saltẽ à quibusdam, esset necessarium. Tunc enim (diuinum obsequium & vniuersale bonum G

præ

præ oculis semper habendo) peti eleemosynæ, imò & ostiatim ad tempus, quandocunque necessitas id exigeret, emendicari poterunt.

DE SCHOLASTICIS, qui in Collegijs constituentur. Cap. III.

1 QVOD ad Scholasticos attinet, ad quorum institutionem Collegia assumuntur, in primis quales esse debeant, vt ad ea vel mittantur, vel admittantur, considerare in Domino oportebit.

2 Primùm omniū cum aliquo * ex quinque illis im- A
pedimentis in Secunda Parte dictis nullus in Collegio
aliquo Societatis * inter Scholasticos collocari poterit. B
Et præter Coadiutores ad ministeria vel auxiliū Collegij necessarios, reliqui huiusmodi esse debēt, vt secūdum rationē sperari possit, idoneos ad vineā Christi Domini nostri exemplo ac doctrina excolendā esse euasuros. Hi autem quo magis ingeniosi, bonisque moribus ornati, & sani corpore ad ferendos studiorum labores fuerint; eo magis idonei, & citius ad Collegia mitti, vel in eisdem admitti possunt.

3 Ad hæc, illi solùm in Scholasticos approbatos admittentur, qui in domibus vel Collegijs ipsis probati fuerint, & biennio in varijs experimentis & proba-

tionibus exacto, ac votis cum promissione de Societatis ingressu iam emissis, ad vitam in ipsa perpetuò ducendam ad gloriam Dei admittentur.

34 Præter hos, studia quibusdam conceduntur, qui ante biennium & probationes huiusmodi ad Collegia ex domibus destinantur (quòd sic in Domino expedire videatur) aut in eisdem admittuntur; non tamen approbati Scholastici censentur, donec biennio exacto & votis ac promissione illa emissis, in approbatorum numerum referantur.

DE SCHOLASTICIS admissis conseruandis.
Cap. IIII.

1 AD rerum temporalium & externarum ac Collegialium conseruationem in ijs, quæ ad corpus pertinent, quod in Tertia Parte dictũ est, sufficiet. Id tamen peculiari cura animaduertẽdum erit, vt temporibus valetudini corporis incommodis Scholastici non studeant, vt somno quantum tempori satis sit, tribuant; & in laboribus mentis modum seruent. Sic enim fiet, vt diutius in illis perseuerare tam in litteris addiscendis, quàm in eisdem exercendis ad Dei gloriam poßint.

2 Quod attinet ad spiritualia; eadem erit ratio eorum, qui in Collegijs, & qui in Domibus admittuntur,

*admittuntur, quamdiu in probationibus versantur. Post probationem, cùm studijs vacant, vt est cauendum, ne feruore studiorum intepescat solidarum virtutum, ac religiosæ vitæ amor; ita * mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis eo tempore non adeo multum loci tribuetur. Quandoquidem litteris dare operam, quæ syncera cum intentione diuini seruitij addiscuntur, & quodammodo totum hominem requirunt, non minus, quàm in illis versari tempore studiorum, imò magis Deo ac Domino nostro gratum erit.* A

3 *Itaque præter sacramenta * Confeßionis ac Communionis (ad quæ octauo quoque die accedendum erit) & præter Missam, quam quotidie audient; horam vnam impendent recitando Beatißimæ Virginis officio, ac examinandis bis quotidie suis conscientijs cùm alijs orationibus pro cuiusque deuotione vsque ad prædictam horam explendam, si expleta non fuerit. Quæ omnia iuxta ordinationem ac iudicium maiorum suorum, quibus obedientiam Christi loco præstare debent, facient.* B

4 *Aliqui (cuiusmodi esse possent Coadiutores illi, qui legere non didicerũt) præter Missam, * horam etiam vnã recitãdo Rosario vel Coronæ Beatæ Mariæ Virginis cum duplici examine quotidiano, vel alijs orationibus pro cuiusque deuotione, vt de Scholasticis dictum est, impendent.* C

Ad

5 Ad deuotionis augmentum, & ad excitandam quã Deo obstricti sunt, obligationis memoriam, & ad maiorem studentiũ in sua vocatione cõfirmationem bis annis singulis, in festis videlicet Resurrectionis, ac Natiuitatis, simplicia vota, quæ iuxta formulam in Quinta Parte, capite 4. dicendam emiserunt, congruum erit renouare. Et qui ea non emisisset, exacto biẽnio probationis, vt ĩ Examine proponitur, emittet.

6 Cùm ad publicas Scholas eũdum erit (nam alia loca iniussu Superiorum non petent) eant et redeant * inuicem associati cum ea modestia interiori ac exteriori, quæ ad sui & aliorum ædificationem conueniat; & eorum colloquia cum Scholasticis externis sint solùm de rebus ad litteras vel profectum spiritus pertinentibus; prout ad maiorem Dei gloriam omnibus vtilius fore iudicabitur. D

DE DOCTRINA, CVI Scholastici Societatis studere debent. Cap. V.

1 CVM doctrinæ, quæ in hac Societate addiscitur, hic scopus sit, suis & proximorum animis Deĩ fauore aspirante prodesse; hæc erit in vniuersum et in particularibus personis mensura, ex qua quibus facultatibus addiscendis nostri incumbere, & quòusque

quæ in eis progredi debeant, statuatur. Et quia generatim loquendo, litteræ * humaniores diuersarum linguarũ, Logica itidẽ, Naturalis ac Moralis Philosophia, Metaphysica, & Theologia tam quæ Scholastica, quàm * quæ Positiua dicitur, et sacra Scriptura ad id iuuant; harum Facultatum studijs operam dabunt qui ad Collegia mittuntur; & quidem maiori cùm diligentia illis vacabũt, quæ ad finẽ prædictum, habita ratione temporis, loci, & personarum, supremus Moderator studiorum magis in Domino conuenire iudicabit. A B

2 Ad particulares personas descendendo, quid hi, vel illi addiscere debeant, Superiorum prudentiæ relinquetur. Qui tamen indole ingenij præditus esset, quo * in dictis facultatibus solidiorem doctrinã consequitur, eo rem vtiliorem faceret. C

3 De tempore alicui * ex his Scientijs impendendo, & quando ad vlteriores sit progrediendum, Rector adhibita examinatione conuenienti considerabit, & statuet. D

4 Sequantur in quauis facultate * securiorem et magis approbatam doctrinam, & eos authores, qui eam docent: cuius rei penes Rectorem (qui, quod statuetur in vniuersa Societate ad maiorem Dei gloriã, sequuturus est) cura sit. E

QVOMODO IVVENTVR Scholastici ad has facultates bene addiscendas. Cap. VI.

1 VT autem Scholastici plurimũ in doctrina proficiant; inprimis animæ puritatem custodire, ac rectam studiorum intẽtionem habere contentur, nihil aliud in litteris, quàm diuinam gloriam, et animarum fructum quærentes; & in suis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebrò petant.

2 Præterea seriò & constanter animum studijs applicare deliberent, sibiq́ue persuadeant, nihil gratius se Deo facturos in Collegijs, quàm si cum ea intentione, de qua dictum est, studijs se diligenter impendant. Et licet nunquam ad exercenda eà, quæ didicerint, perueniant; illum tamen studendi laborem ex obedientia et charitate (vt par est) susceptum, opus esse magni meriti in conspectu diuinæ ac summæ Maiestatis apud se statuant.

3 Impedimenta etiam remoueantur, quæ à studijs animum auocant, tam * deuotionum ac mortificationum, quæ vel nimiæ vel sine ordine debito suscipiuntur; quàm curarum & occupationum, quæ * domi in officijs domesticis, et foris in colloquijs, * confeßionibus, atque alijs erga proximos functionibus assumuntur A B C

assumuntur: quatenus ab eis declinari in Domino poterit. Est enĩ laudabile, quò alijs postea vtiliores cũ doctrina, quam didicerint, se præbeant, huiusmodi exercitia (licet pia) * donec studia sint absoluta, differri. D
Et hæc quidem omnia maiori cum studio obsequij et gloriæ diuinæ fiant.

4 In disciplinis ordo seruandus est, vt prius in latina lingua solidum iaciant fundamentũ, quàm Artium liberalium, & in ijs, antequàm Theologiæ Scholasticæ, & quidẽ in hac, antequàm Positiuæ studijs se dedant. Sacræ scripturæ vel eodem tẽpore, vel postea tractari poterunt.

5 Linguæ verò illæ, * in quibus scriptæ vel versæ E
fuerũt, prius, aut posterius, vt Superiori pro varietate causarum occurrentium, ac diuersitate personarum videbitur, disci poterunt. Itaque ordo temporis eius prudentiæ relinquetur. Sed si linguarum studio nostri vacant, inter cætera, ad quæ discentium intentio feratur, illud sit, vt versionem ab Ecclesia approbatam defendant.

6 Scholastici omnes * lectiones publicorum Profes- F
sorum iuxta Rectoris Collegij arbitrium audiant: quiquidem Professores siue de * Societate illi sint, siue G
externi, optandum est, vt docti, diligentes, et assidui, & profectus studentium tam in lectionibus, quàm in alijs litterarijs exercitationibus studiosi sint.

7 Bibliotheca communis, si fieri potest, in Collegijs habeatur;

*habeatur; cuius clauis illis, qui iuxta Rectoris iudicium habere debebunt, tradatur. Præter hos autem, quisque libros alios, * qui necessarij ei fuerint, habebit.* H

8 *Scholastici in audiendis lectionibus sint assidui, et in eis præuidendis diligentes, & postquàm eas audierint, * repetendis, ijs, quæ non intellexerint, interrogandis, alijs verò, quæ oportuerit, * adnotandis; quò in posterum memoriæ defectui consulatur.* I K

9 *Rector autem Collegij id curæ habeat, vt videat, num Magistri, & discipuli suum in Domino officium faciant, nec ne.*

10 *Cùm perutilis sit (præsertim Artium, ac Theologiæ Scholasticæ studiosis) disputandi vsus; intersint Scholastici communibus Scholarum, ad quas accedunt (licet non sint sub cura Societatis) disputationibus, & singulare sui specimen in doctrina præbere, modestè tamen, curet. Conuenit etiam singulis Dominicis, vel aliquo alio die hebdomadæ in Collegio nostro aliquem ex quauis Classe, Artium, et Theologiæ studiosorum à Rectore designatum à prandio (si aliqua ex causa peculiari impedimẽtum non accideret) aliquas positiones tuendas suscipere; quæ pridie eius diei sub vesperũ valuis Scholarum (quò ad disputandum vel audiendum, qui vellent, conuenirent) essent affigendæ; quibus breuiter ab eo, qui responsurus est, confirmatis, argumentari ex domesticis vel externis liceat cuicunque libuerit: aliquis tamen præsit opor-*

tet, qui argumentantes dirigat, & ex ea concertatione eliciat declaretq́ue ad audientium vtilitatem doctrinam, quæ tenenda sit; qui signum etiam det finiendi ijs, qui disputant, ac tempus sic distribuat; vt omnibus, quoadeius fieri poterit, disputandi locus detur.

11 *Præter hæc duo disputationum prædictarum genera, quotidie aliquod tempus designandum, quo in Collegijs præsidente aliquo, vt diximus, disputetur; vt ea ratione & ingenia magis exerceantur, & difficilia, quæ in his facultatibus occurrent, magis ad Dei gloriam elucidentur.*

12 *Qui litteris humanioribus vacant, sua etiam stata tempora ad conferendum & disputandum de ijs, quæ pertinent ad studia illa, coram aliquo, qui eosdem dirigere poßit, habebunt: & Dominicis, vel alijs constitutis diebus alternatim vel suæ facultatis positiones à prandio tuebuntur, vel se in componendo carmine, aut soluta oratione exercebunt; siue id ex tẽpore proposito ibidẽ themate ad explorandã prõptitudinẽ fiat; siue domi cõposita de re prius proposita illic publicè legantur.*

13 *Omnes quidem, sed præcipuè humaniorum litterarum * studiosi latinè loquantur communiter; & memoriæ quod à suis Magistris præscriptum fuerit, commendent, ac stylum in compositionibus diligenter exerceant; nec desit, qui eisdem corrigendis operam suam impendat. Licebit etiam nonnullis iuxta Rectoris arbitrium præter eos authores, qui prælegũtur, quosdam* L

etiam

etiam alios priuato studio legere; & singulis hebdomadis die aliquo designato vnus ex prouectioribus à prandio orationem latinam aut græcam de re aliqua ad ædificationem domesticorum pertinẽte, quæ ad perfectiora in Domino animentur, habeat.

14 Præterea Artium & Theologiæ studiosi potissimùm, sed & reliqui suum habeant * priuatum studium & quietum, quo melius et exactius ea, quæ tractata sunt, intelligant. M

15 Vt reprimi oportet quorundam cursum plus æquo concitatum in studijs; * ita mouendi, incitandi, & animandi ad studia sunt alij, quibus id necessarium est; quod vt melius præstare possit Rector, intelligat oportet per se, & per aliquem alium, cui Syndici, vel Visitatoris studiorum curam ipse dederit, quomodo Scholastici suum officium faciant. Quòd si animaduerteret aliquẽ in studijs tempus * inutiliter terere, quòd nolit, aut certè non possit progressum in litteris facere; expedit illum ab eis remouere, & eius loco alium, qui ad scopum diuini seruitij in Collegijs præfixum magis proficiat, constituere. N O

16 Absoluto studio alicuius facultatis, eandem priuatim repetere conueniet, authorem vnũ aliquem, vel plures, quàm prius, iuxta Rectoris arbitriũ legendo. Poterit autem ex ijs, quæ ad eam facultatẽ pertinent, si eidem Rectori visum fuerit, * in scripta breuius, distinctius, & accuratius redigere ea, quæ prius in P

lectionum decursu scripserat, cùm minori doctrina præditus erat, quàm peracto studiorum curriculo.

17 *Suis cõstitutis temporibus se ad publicos actus examinationum ac responsionum præparent; & ad gradus consuetos, qui per diligentem examinationem digni inuenientur, promoueri poterunt. Loca tamen certa, vt ab omni ambitionis specie atque ab alijs affectibus parum temperatis recedant, quanuis ea in Vniuersitate, vbi gradum accipiunt, dari soleant, non accipiant; sed simul omnes extra numerum se constituant; nec sumptus, qui pauperes non deceant, in gradibus huiusmodi faciant; ad quos sine humilitatis detrimento, non ob aliud, quàm vt poßint proximis ad Dei gloriam esse vtiliores, promoueri debent.*

18 *Num autem his, qui iam studiorum suorum cursum peregerunt, prælegere priuatim, vel publicè ad suam, vel aliorum vtilitatem conueniat; penes Superiorem id erit iudicium, qui quod magis in Domino expedire videbitur, statuet.*

DE SCHOLIS COLLEgiorum Societatis. Cap. VII.

1 *HABITA ratione non solùm profectus in litteris Scholasticorum nostrorum, sed etiam profectus in litteris & moribus externorum, quos in nostris Collegijs instituẽdos suscepimus, * Scho* A

læ

læ publicæ, vbi commodè id fieri poterit, aperiantur, saltē in disciplinis humanioribus. In grauioribus autem disciplinis * pro locorum, in quibus Collegia fuerint, ratione, semper, quid Deo gratius sit, ante oculos habendo, aperiri poterunt. B

2 Teneatur in huiusmodi Scholis is modus, quo externi Scholastici in ijs, quæ ad doctrinam Christianam pertinent, bene instituantur; cureturque quoadeius fieri poterit, vt singulis mēsibus ad sacramentum Confeßionis accedant, & verbum Dei frequenter audiant, & demum cum litteris mores etiam Christianis dignos hauriāt. Et quia in rebus particularibus multum varietatis esse oportebit, pro varietate locorum, & personarum singula persequi non est huius loci. Id tamen dictum sit, in quouis * Collegio regulas, quæ ad omnia necessaria descendant, constitui debere. C
Hoc tamen commendatum hoc loco volumus, ne externis Scholasticis * correctio, quoad illis opus erit, desit; quæ tamen per aliquem de ipsa Societate exercenda non erit. D

3 Cùm tam proprium sit nostræ profeßionis, nullum temporale præmiū accipere pro spiritualibus ministerijs, in quibus iuxta nostrum institutum in proximorum auxilium occupamur: non conuenit vllam Collegij dotationem admittere, per quam ad dandum Concionatorem, aut Confessarium, aut Lectorem aliquem Theologiæ, Societas obligetur. Quanuis enim æqui-

tatis & gratitudinis ratio nos ad seruiẽdum cum maiori diligentia in dictis ministerijs, quæ nostri instituti
B. sunt propria, moueat: in Collegijs tamen, quæ maiori cum liberalitate & deuotione fundata sunt, non sunt recipiendæ obligationes, vel conditiones, quæ synceritatem impediant nostri in procedẽdo modi, qui est, dare gratis, quæ gratis accepimus: quamuis pro eorum substentatione, qui communi bono Collegiorum seruiunt, vel propter illud student, dotatio, quam Fundatorum charitas aßignare ad gloriam diuinam solet, admittatur.

DE SCHOLASTICIS instituendis in ijs, quæ ad proximos suos iuuãdos pertinent. Cap. VIII.

D

1 SCOPVM illum intuẽdo, ad quem studia Societatis diriguntur, sub ipsorum finem congruum erit, vt ad arma spiritualia in proximorum auxilium tractanda assuescere incipiant. Quamuis enim id propriè magis & diutius in domibus fiat, poterit tamen in Collegijs inchoari.

2 Primùm illi, qui iuxta Superioris iudicium ad sacros ordines erunt promouendi, in ratione Missæ di-

cendæ, vt præter intelligentiam, & deuotionem internam, decentem etiam habeant exteriorem modum ad audientium ædificationem, instituantur; & cere- monijs eisdem omnis Societas, quantum fieri potest, vtatur: in quibus vsum Romanum vt magis vniuersalem, & quem peculiari quadam ratione Sedes Apostolica amplexa est, quantum patietur regionum varietas, sequetur.

3 *In concionibus etiam, * & sacris lectionibus eo modo proponendis, qui ædificationi populi conueniat (qui à scholastico diuersus est) se etiam exerceant, studeantque ad id munus obeundum linguam populo vernaculam bene addiscere. Res etiam alias * vidisse oportet, & præ manibus habere, quæ ad hoc officium vtiles futuræ sunt; ac demum, vt melius & cum maiori fructu animarum id munus obeant, * omnibus medijs vtantur, quibus commodè iuuari posint.* A B C

4 *In ministerio etiam Sacramentorum * Confeßionis, & Communionis sese exerceant; & non solùm quod ad ipsorum, sed etiam quod ad pœnitentium, & communicantium officium pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriam ea percipiant, et frequentent, perspectum habere, ac exequi curent.* D

5 *Ad * exercitia spiritualia alijs tradenda, postquàm quisque in se ea fuerit expertus, assuescant; & dent operam omnes, vt et eorum reddere rationem, et in hoc armorum spiritualium genere tractando (quod* E

Dei gratia ad ipsius obsequium tantopere conferre cernitur) dexteritatem habere possint.

6 *Studium etiam congruum ad modum * tradendæ doctrinæ Christianæ addiscendum, qui sit captui puerorum ac rudium accommodatus, adhibeatur.* F

7 *Vt in superius dictis proximi ad bene viuendum iuuantur: ita curandum est, vt ea, quæ ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur; quique modus in eo tempore, in quo tantum est momenti ad finem vltimum æternæ fœlicitatis consequendum, vel ab ea excidendum, teneri debeat, intelligatur.*

8 *In vniuersum loquendo, edoceri eos cõuenit, quem modum tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tam varijs mundi regionibus, cumque tam diuersis hominum generibus versari debent, anteuertendo incommoda, quæ possunt accidere; & emolumenta, quæ ad maius Dei seruitium conferunt, captando, omnibus rationibus adhibitis, quæ possunt adhiberi. Et quanuis hoc sola vnctio sancti Spiritus, et ea prudentia, quam communicare solet Dominus illis, qui in diuina sua Maiestate cõfidunt, docere poßit; via certè aliquo modo quibusdam documentis, quæ iuuent, & ad effectum diuinæ gratiæ disponant, aperiri potest.*

DE SCHOLASTICIS à studio litterarum educendis. Cap. IX.

1 EX Collegijs nõnulli propter causas in secũda Parte dictas, et modo inibi explicato educuntur; vt alij, qui ad diuinum seruitium magis proficiant, eisdem succedant. Eadem siquidem in hac parte domorum, & Collegiorum est ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educentur, quòd ipsis ad maiorem in spiritu vel in litteris profectum aliò transferri, vel quòd ad vniuersale bonum Societatis conueniat; vt accideret, si, qui Artium curriculum in aliquo Collegio emensus esset, vt easdem alibi prælegeret, ante Theologiæ studiũ educeretur. Et idem dictum sit, si qua in re alia ad maius Dei obsequium & gloriam essent occupandi.

3 Communis autem modus educendi Scholasticos ex Collegio aliquo, vbi omnes prædictæ Scientiæ traduntur, tunc erit; cùm quisque studia sua iam absoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologiæ studio impensis. Et sub huius temporis finem suarum esse partiũ Rector intelligat, Præpositum Generalem, vel Prouincialem admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac postmodum quod ei præscriptum fuerit ad Dei gloriam, exequetur.

DE GVBERNATIONE Collegiorum. Cap. X.

1 SVPREMAM curam vel ſuperintendentiam Collegiorum iuxta Sedis Apoſtolicæ litteras profeſſa Societas habebit. Cùm enim quicquã priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in ſuũ vſum conuertere non poßit; rationi valde conſonum eſt, quòd maiori cum puritate ac ſpiritu cõſtantius ac diuturnius procedet in ijs, quæ ad bonum regimen Collegiorum ad maius Dei ac Domini noſtri obſequium prouideri conuenit.

2 Præter id autem, quòd ad Conſtitutiones, & diſſolutionem, vel alienationem huiuſmodi Collegiorum pertinet, vniuerſa poteſtas & adminiſtratio, & (vt in genere dicatur) huius ſuperintendentiæ executio penes Præpoſitum Generalem erit, qui finem illum, ad quem Collegia & Societas tota contendit, præ oculis habens, melius, quid eiſdem conueniat, intelliget.

3 Per ſe ergo, vel per alium, cui ſuã facultatem communicauerit in hac parte, Præpoſitus Generalis Rectorem, vt præſit cuicunque Collegio, * aliquem ex Coadiutoribus Societatis conſtituet; qui Præpoſito, Prouinciali, vel cui Generalis præſcripſerit, rationem ſibi aßignati muneris reddet. Et penes eundem erit A

Præpoſitum,

Præpositum, Rectorem amouere, talique cura, prout ei conuenientius in Domino videbitur, liberare.

4 *Curandum est autem, vt ille, cui Rectoris officium imponitur, magni sit exempli, magnæ ædificationis, magnæ etiam mortificationis in omnibus prauis inclinationibus, & in Obedientia præcipuè, ac humilitate probatus; qui donum etiam discretionis habeat, ad gubernandum idoneus, in rebus agendis versatus, in spiritualibus exercitatus sit; qui seueritatem suo tempore & loco cum benignitate miscere nouerit; qui sollicitus, qui patiens laborum, qui etiam in litteris eruditus sit; & demum eiusmodi, cui confidere, cuique suam potestatem tutò cõmunicare Præpositi superiores possint; quandoquidem quo hæc potestas maior erit, eo melius regi Collegia ad maiorem Dei gloriam poterunt.*

5 *Rectoris officium erit, in primis oratione & sanctis desiderijs totum Collegium velut humeris suis sustinere; Deinde curare, vt * Constitutiones obseruentur, omnibus Collegialibus cum omni solicitudine inuigilare, eosdemque ab ijs, quæ nocere possint domi et foris, defendere, tum præueniendo, tum etiam, siquid mali accideret, remedium adhibendo; vt ad singulorum & vniuersale bonum conuenit; vtque in virtutibus & litteris proficiãt, curando; sanitatẽ eorum, * & bona etiam Collegij tam stabilia, quàm mobilia conseruando; eos, qui officia gerant domestica, pru-* B C

*denter constituendo; & quomodo suis fungantur officijs, considerando; &, prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eisdem ministerijs detinendo, vel ab ijsdem remouendo: Et generatim loquendo, curet, vt quæ in superioribus capitibus dicta sunt, quæ quidem ad Collegia spectant, obseruentur. Memor sit etiam subordinationis integrè obseruandæ in Obedientia, non solùm ad Generalem, sed ad Prouincialẽ quoque, certiorem eum, de quibus oportet, reddendo, ad eumq́ue referendo, quæ maioris erunt momenti; & quæ ab ipso iniũcta fuerint (quãdoquidem ipsum Superiorem habet) exequendo; vt æquum est ad se referri, sibique obedientiam præstari ab ijs, qui in Collegio degunt: Qui quidem Rectorem suum magnopere reuereri ac venerari, vt qui Christi Domini nostri vices gerit, debebunt, liberã sui ipsorum rerumq́ue suarum dispositionem cum vera obedientia ipsi relinquendo: * nihil ei clausum, ne conscientiam quidem propriam tenendo, quam ei aperire (vt in Examine dictum est) suis constitutis temporibus, & sæpius, si causa aliquà id posceret, oportebit; non repugnando, non contradicendo, nec vlla ratione iudicium proprium ipsius iudicio contrarium demonstrando; vt per vnionẽ eiusdem sententiæ & voluntatis, atque per debitam submißionem melius in diuino obsequio conseruentur, & progrediantur.* D

6 *Ad bonam domus gubernationem non solùm numerum*

*merũ necessarium officialiũ Rector prouideat; * sed, vt idonei sint, quoadeius fieri poterit, ad suas functiones, curet: * cuique suas regulas, vbi quæ ad singulorũ officia pertinent, contineantur, tradat: & ne se hic in illius officium ingerat, uideat. Præterea, vt eis prospicere de subsidio, si necessarium id fuerit, debebit; ita, cùm tempus vacuum illis fuerit, vt vtiliter illud impendant diuino seruitio, curet.* E F

7 *Inter officiales Rectori necessarios, in primis Minister idoneus, qui Vicerector, vel Magister domus sit, et omnibus, quæ ad bonũ vniuersale pertinent, prouideat, est deligendus. * Syndico etiam ad exteriora obseruanda, & aliquo, cui rerum spiritualium cura sit, & duobus alijs, vel pluribus, quorum prudentiæ & probitati multum confidat, opus est; vt cum eis de ijs, quæ difficiliora, & ad Dei gloriam maiorem communicanda videbuntur, conferre poßit. * Sunt et alij ad particularia officia necessarij.* G H

8 *Curet Rector, vt in suo officio cuique integram obedientiam Collegiales præstent, & alij officiales Ministro, & sibi etiã ipsi, prout idem præscripserit. Illud in vniuersum admonuiße conuenit; eos, qui curam aliorum suæ obedientiæ subditorum habent, præire eisdem exemplo obedientiæ, quam suis Superioribus Christi loco ipsimet præstent, oportere.*

9 *Ad omnia conferet temporis ordo in studijs, orationibus, mißis, lectionibus, cibo, somno, & in reliquis*

quis seruatus; & * signum constitutis horis detur; I
quo audito omnes statim vel imperfecta littera relicta ad id, ad quod vocatur, se cōferant. Erit autem penes Rectorem, vel eum, qui primas tenebit, id curæ; vt videat, quando hæ horæ pro temporum, vel aliarum causarum occurrentium ratione mutandæ sint; & quod ipse statuerit, obseruetur.

10 Rector ipse legere, aut docere * Christianam doc- K
trinam quadraginta dies debet. Videat etiam, qui ex Collegialibus, & ad quem vsque limitem domi & foris in colloquijs, spiritualibus exercitijs tradendis, confessionibus audiendis, tum etiam in concionibus, vel lectionibus, vel doctrina Christiana tradēda partim ad ipsorum exercitationem (præcipuè sub finem studiorum) partim ob aliorum domesticorum, vel externorum fructum alijs se communicare debeant: et in omnibus quod senserit diuinæ ac summæ bonitati gratius, & ad ipsius obsequium ac gloriam maio-
rem, omnibus * perpensis, prouideat. L

DE VNIVERSITATIbus in Societate admittendis. Cap. XI.

1 EADEM charitatis ratio, qua Collegia admittũtur, et publicæ Scholæ in eis non tantùm ad nostrorũ, sed magis etiã ad externorũ ædificationẽ in doctrina et moribus tenentur, extẽdi poterit ad Vniuersitatũ curã suscipiendam; vt in eis hic fructus extẽdatur, latiusque pateat tã in Scietijs, quæ traduntur, quàm in hominibus, qui ad eas cõueniunt, et gradibus; ad quos promouentur, vt alijs in locis cum authoritate docere poßint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerint.

2 Quibus tamen conditionibus, * & obligationibus, quibusque in locis huiusmodi Vniuersitates admitti debeant, ei, qui supremam curam Societatis habet, iudicandum relinquitur. Qui aßistentium sibi auditis sententijs, & aliorum, quos in consilium adhiberi volet, per seipsum deliberare poterit; an sint admittendæ. Non tamen, postquàm admissæ fuerint, sine Cõgregatiõne generali per eum dissolui poterunt. A

3 Quia tamen religiosa quies, & spirituales occupationes nec animi distractionem, nec alia incommoda, quæ iudicandi in rebus ciuilibus vel criminalibus officium

cium sequi solent, Societati permittunt; iurisdictio huiusmodi, quam per se, vel per alios à se dependentes exercere debeat Societas, non admittatur: quamuis ad ea, quæ * ad bonum statum Vniuersitatis propriè B pertinent, conueniat Iustitiæ ordinariæ siue secularis siue ecclesiasticæ ministros circa punitionẽ Scholasticorum voluntatem Rectoris Vniuersitatis sibi significatam exequi, & generatim * res studiorum fauore C suo, præsertim cùm à Rectore fuerint commendatæ, promouere.

DE SCIENTIIS, QVÆ tradendæ sunt in Vniuersitatibus Societatis. Cap. XII.

1 CVM Societatis atque studiorum scopus sit, proximos ad cognitionem & amorem Dei, & salutem suarum animarum iuuare; cumque ad eum finem medium maximè proprium sit facultas Theologiæ: in hanc potißimùm Societatis Vniuersitates incumbent; ac diligenter per idoneos admodum Præceptores, quæ ad Scholasticam doctrinam, & sacras Scripturas pertinent, ac etiam ex Positiua quæ ad hunc finem nobis præfixum conueniunt (non attingendo tamen eam pertem Canonum, quæ foro contentioso inseruit) pertractabunt.

Et

2 *Et quia tam doctrina Theologiæ, quàm eius vsus exigit (his præsertim temporibus) * litterarum humaniorum, & Latinæ, ac Græcæ, et Hebraicæ linguæ cognitionem: harum etiam idonei Professores & quidem iusto numero constituentur. Aliarum præterea linguarum, qualis est * Caldaica, Arabica, & Indica, vbi necessariæ vel vtiles ad dictum finem viderentur, habita regionum diuersarum, & causarum, quæ ad eas docendum mouent, ratione, possent Præceptores constitui.* A B

3 *Sic etiam quoniã Artes, * vel Scientiæ naturales ingenia disponunt ad Theologiam, & ad perfectam cognitionem & vsum illius inseruiunt, & per seipsas ad eundem finem iuuant; qua diligentia par est, et per eruditos Præceptores, in omnibus syncerè honorem & gloriam Dei quærendo, tractentur.* C

4 *Medicinæ, * et Legum studium vt à nostro Instituto magis remotum in Vniuersitatibus Societatis vel non tractabitur; vel saltem ipsa Societas per se id oneris non suscipiet.* D

DE MODO ET ORDINE prædictas facultates tractandi. Cap. XIII.

1 AD tractanda tam facultatum inferioru͂, quàm Theologiæ studia dispositio & ordo conueniens tam mane, quàm vesperi seruandus est.

2 Et quamuis * pro regionum, & temporum diuersitate in ordine, & statutis horis studio tribuendis possit varietas accidere; omnes tame͂ in eo conueniant, vt vbique fiat, quod inibi magis expedire ad maiorem in litteris profectum existimabitur. A

3 Nec solùm lectiones sint, quæ publicè prælegantur; * sed Magistri etiam diuersi pro captu & numero audientium constituantur: qui quidem profectum * vniuscuiusque ex suis Sholasticis speciatī procurent, et lectionu͂ rationem exigant; vtque * ex repetantur, & studiosi litterarum humaniorum familiarem sermonem latinè loquendo, & stylum scribendo, ac pronunciationem composita bene pronunciando expoliant, curent; & his, ac multo magis facultatum superiorum studiosis crebras disputationes imponāt; quibus dies & horæ certæ constituantur, vbi non solùm cum condiscipulis, verùm paulo inferiores cum aliquanto prouectioribus disputent in ys, quæ ipsi capiunt; B C D

quod

quod etiam vice versa prouectiores cùm minus prouectis, ad ea, quæ illi tractant, descendendo, et Præceptores alij cum alijs præstabunt, semper, qua decet, modestia obseruata, & aliquo præsidente, qui contentionem dirimat, & quid doctrinæ elici oporteat ex disputatis, declaret.

4 *Erit itidem Rectoris, per se, vel per Cancellarium semper obseruare; vt qui noui accedunt, examinentur, & in ijs Classibus, cumque ijs Præceptoribus, qui ipsis conueniunt, collocentur; et eius discretioni (audita sententia eorum, qui ad id munus designati sunt) relinquetur, num diutius in eadem classe manere, an ad aliam vlterius progredi debeant. Eiusdem erit iudicium de studio linguarū, præter Latinam, num Artibus, & Theologiæ anteponi, an postponi, & quàm diu in eis quęque hærere oporteat. Sic etiam in alijs scientijs superioribus propter ingeniorum & ætatum inæqualitatē aliaque consideratione digna ad eundem pertinebit expendere, * quando quisque eas aggredi, & quandiu in eisdem versari debeat: Quanuis ij, qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius sit, vt in omnibus proficere, & conspicui esse ad Dei gloriam enitantur.* E

5 *Vt aßiduitas in litterario exercitio, sic & aliqua remißio necessaria est. * Quanta hæc esse debeat, & quibus temporibus, considerationi Rectoris, expensis circumstantijs personarum & locorum, relinquetur.* F

DE LIBRIS, QVI PRAElegendi sunt. Cap. XIIII.

1 GENEratim (vt dictum est, cùm de Collegijs ageretur) illi prælegẽtur libri, qui in quauis facultate solidioris ac securioris doctrinæ habebuntur. Nec illi sunt attingendi, * quorum doctrina, A
vel authores suspecti sint. Hi tamen particulatim in quauis Vniuersitate nominentur; In Theologia legetur vetus et nouum Testamẽtum, et doctrina Scholastica * Diui Thomæ; & in ea, quã Positiuam vo- B
cant, * eligentur ij authores, qui ad scopum nostrum C
magis conuenire videbuntur.

2 Quod attinet ad libros humaniorum litterarum Latinos, vel Græcos; abstineatur in Vniuersitatibus quoque, quemadmodum in Collegijs, quoadeius fieri poterit, ab eis iuuentuti prælegendis, in quibus sit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; nisi prius à
* rebus, & verbis inhonestis purgati sint. D

3 In Logica, & Philosophia Naturali, & Morali, & Metaphysica doctrinam Aristotelis profiteri oportebit; & in alijs Artibus liberalibus, et in commentarijs tam huiusmodi authorum, quàm humaniorum litterarum, habito eorum delectu, nominentur ij, quos videre discipuli, quosque ipsi Præceptores præ

alijs

alijs in doctrina, quā tradunt, sequi debeant. Rector autem in omnibus, quæ statuerit, procedet iuxta id, quod in vniuersali Societate magis conuenire ad Dei gloriam iudicabitur.

DE CVRSIBVS, ET gradibus. Cap. XV.

1 IN litteris humanioribus, et linguis * cursus temporis limitatus ad earum studium absoluendum esse nequit, propter ingeniorum & doctrinæ auditorum varietatem, multasque alias causas; quæ non aliam temporis præfinitionem, quàm quæ vnicuique conuenire iuxta prudentis Rectoris, vel Cancellarij arbitrium videbitur, permittunt. A

2 In Artium studio cursus erunt ordinandi, in quibus Scientiæ Naturales (ad quas minus, quàm trium annorum, spatium satis non erit) prælegantur; præter quos medius adhuc * annus ad audita repetenda, & B actus scholasticos celebrandos, & gradum magisterij suscipiendum ijs, qui eum suscepturi sunt, relinquetur. Cursus integer trium erit annorum cum dimidio vsque ad promotionem ad magisterium. Singulis autem annis vnus huiusmodi cursus * inchoabitur, C & alius cum diuino auxilio absoluetur.

3 Theologiæ curriculum sex annis emetietur. In primis quatuor ea omnia, quæ legi oportebit, prælegentur; in duobus reliquis, præter repetitionem, actus soliti ad gradum doctoratus in ijs, qui promouendi sunt, absoluentur. * Quarto quoque anno ordinariè cursus inchoabitur, sic libris prælegendis distributis, vt quolibet quatuor annorum quiuis studiosus inchoare poßit; & quod reliquum est incœpti quadriennij, & eius, quod sequitur, quadriennij, vsque ad illum terminum, vnde incœperat, audiendo, quatuor annis peragere omnino cursum Theologiæ poßit. D

4 In gradibus tam magisterij Artium, quàm doctoratus Theologiæ tria obseruentur; Primum, nequis nisi diligenter * & publicè examinatus (per personas designatas, quæ bene suum officium faciant) & idoneus ad prælegendum eandem Scientiam inuentus, promoueatur, siue ille de Societate sit, siue extra eam: Alterum, vt præcludatur ostium ambitioni, nullis locis certis eis, qui ad gradus promouentur, aßignatis; quin potius honore se inuicem præuenire, nulla locorum differentia obseruata, curent: Tertiũ, vt quemadmodum gratis docet, ita & ad gradus Societas gratis promoueat, & non nisi admodum * exigui sumptus (licet voluntarij sint) externis permittantur: ne consuetudo vim legis tandem obtineat et in ea parte temporis decursu mediocritatem excedant. Videat etiam Rector, ne Magistris, vel vllis alijs de Socie- E F

tate

tate sibi, aut Collegio pecuniam, aut dona quæuis ab vllo pro re quauis in ipsorum vtilitatem facta accipere permittat; quandoquidem præmium nostrum solus Christus Dominus iuxta nostrum Institutum (merces enim magna nimis) futurus est.

DE IIS, QVAE PERTINENT AD BONOS MORES. Cap. XVI.

1 DILIgenter curetur, vt qui litteras discendi gratia ad Vniuersitates Societatis se conferunt, simul cum illis bonos ac Christianis dignos mores addiscant: ad quod multum iuuerit, si omnes * singulis saltem mensibus semel ad confeßionis sacramentum accedent; si missam quotidie, concionem singulis diebus festis (cùm ea fiet) audient. Ex Præceptoribus autem quisque hoc à suis discipulis præstari curabit. A

2 Prælegetur etiam in Collegio, aliquo die cuiuscunque hebdomadæ, Christiana doctrina; et vt pueri eam ediscant, & recitent, omnesque etiam adultiores, si fieri potest, eandem sciant, curabitur.

3 Habebitur etiam singulis hebdomadis (vt de Collegijs est dictum) * ab aliquo ex Scholasticis declamatio de rebus, quæ audientibus ædificationi sint, eos- B

que ad augmentum in omni puritate ac virtute expetendum inuitent: vt non solùm stylus exerceatur; sed mores meliores reddãtur. Omnes autem eos, qui latinè sciunt, huiusmodi declamationi interesse oportebit.

4 In scholis nec iuramenta, nec iniuriæ verbo vel facto illatæ, nec inhonestũ aut dissolutũ quid in externis ad scholas accedẽtibus permittatur. Feratur autẽ Præceptorũ peculiaris intẽtio tã in lectionibus, cùm se occasio obtulerit, quàm extra eas ad eosdem ad obsequium & amorem Dei ac virtutum, quibus ei placere oportet, mouendos, et vt omnia sua studia ad hunc finem referant. Quod vt ad memoriam eis reducatur, ante lectionis * initium dicat aliquis breuem orationem ad id institutam, quam Præceptor, & discipuli omnes aperto capite attentè audient. C

5 Propter eos, qui tam in diligentia suis studijs adhibenda, quàm in ijs, quæ ad bonos mores pertinent, peccauerint; & cum quibus sola verba bona, & exhortationes non sufficiunt, Corrector (qui de Societate non sit) constituatur, qui pueros in timore cõtineat, & eos, quibus id opus erit, quique castigationis huiusmodi erunt capaces, castiget. Cùm autem nec verba, nec Correctoris officium satis esset, & in aliquo emendatio non speraretur, alijsque esse offendiculo videretur; præstat à * scholis eum remouere, quàm, D vbi parum ipse proficit, & alijs nocet, retinere. Hoc autẽ iudicium Rectori Vniuersitatis, vt omnia ad gloriam

riam & seruitium Dei, vt par est, procedant, relinquetur.

DE OFFICIALIBVS, vel ministris Vniuersitatis. Cap. XVII.

1 CVRA vniuersalis, vel superintendentia & gubernatio Vniuersitatis penes Rectorem erit; qui idem esse poterit qui in Collegio præcipuo Societatis præest, & ijs præditus Dei donis, de quibus dictum est, vt possit commisso sibi officio dirigendi in litteris et moribus totam Vniuersitatem satisfacere. Eius electio ad Præpositum Generalem, vel alium, cui ille id commiserit (cuiusmodi esset Prouincialis, vel Visitator) spectabit; confirmatio verò semper erit Generalis. Habebit autē Rector quatuor * Consiliarios, vel Aßistentes, qui in rebus ad ipsius officium pertinentibus eum iuuare, & cum quibus ipse, quæ sunt maioris momenti, tractare poßit. A

2 Erit & * Cancellarius, vir in litteris egregiè versatus, qui & zelo bono, & iudicio ad ea, quæ sunt ei committenda, polleat: cuius sit munus, generale Rectoris instrumentum esse ad studia bene ordinanda, & disputationes in actibus publicis dirigendas, & ad B

ad discernendum, an sufficiens doctrina sit eorum, qui ad actus & gradus (quos quidem ipsemet dabit) sunt admittendi.

3 *Sit * Secretarius ex eadem Societate, qui librum habeat, ubi omnium Scholasticorum, qui Scholas assiduè frequentant, nomina scribantur, quique eorum promissiones de obedientia Rectori præstanda, et Constitutionibus obseruandis (* quas ipsemet proponet) admittat; & sigillum Rectoris, et Vniuersitatis habeat: quæ tamen omnia sine ullis expensis Scholasticorum fient.* C D

4 *Erit et * Notarius, ut fidem publicam faciat de susceptis gradibus, & alijs, quæ occurrent. Sint et duo, vel tres * Bidelli, unus ad facultatis linguarum, alter ad Artium, tertius ad Theologiæ functiones destinatus:* E F

5 *In has tres facultates Vniuersitas diuidetur; & in quauis earum sit Decanus, & duo alij Designati ex ijs, qui melius res facultatis illius callent; qui à Rectore vocati possint dicere, quid sentiant ad suæ facultatis bonum conuenire: & siquid tale in mentem venerit, dum inter se de huiusmodi rebus agunt, ad Rectorem, quamuis non vocentur, referent.*

6 *In rebus, quæ ad * solam unam facultatem pertinent, vocabit Rector, præter Cancellarium & suos Assistentes, Decanum etiam & Designatos illius facultatis: in ijs, quæ ad omnes pertinent, Decani et* G

Designati

Designati omnium vocentur. Et si Rectori visum fuerit & alios de Societate, vel extra eam ad Congregationem vocare, facere id poterit; vt cùm omnium sentētias audierit, melius, quod conuenit, constituat.

7 Erit * Syndicus vnus generalis, qui tam de personis, quàm de rebus (de quibus videbitur) Rectorē et Præpositū Prouīcialē, et Generalē admoneat; qui quidē Syndicus vir magnæ fidelitatis et iudicij esse debebit. Præter hūc, * suos habebit Syndicos particulares Rector; vt quæ quauis in classe acciderint, quibus prouidere oporteat, ad ipsum referant. Et vt ipse de omnibus Præceptoribus, & alijs de Societate; ita & Collateralis, et Syndicus, & Consiliarij de ipso, et de alijs scribent * semel singulis annis Præposito Generali, & bis Prouinciali, qui Generalem (siquid oportuerit) admonebit: vt in omnibus maiori cum circumspectione & cura præstandi quod quisque debet, procedatur. H I K

8 De aliquibus insignijs, num eis Rector, Cancellarius, Bidelli, Doctores, & Magistri, vt in Vniuersitate cognoscantur, vel certè in actibus publicis vti debeāt, nec ne, et si vtantur, qualia esse debeāt, * considerationi Generalis tunc existētis, cùm aliqua Vniuersitas admittitur, relinquetur. Ille autē per se, vel per alium, expēsis circunstantijs, quod iudicauerit ad maiorem Dei gloriam & obsequium, et bonum vniuersale fore (qui vnicus scopus in hac & in omnibus rebus nobis est) constituet. L

QVINTA PARS

DE IIS, QVAE AD ADmittēdū in corpus Societatis pertinēt.

DE ADMISSIONE, ET quis, & quando debeat admittere. Cap. I.

1 QVI IN Societate, quantum satis est, probati fuerunt, & tandiu, vt vtrinque ĩtelligi iam possit, num * in eadem manere ad maius Dei A
obsequium & gloriam conueniat; admitti debent, non, vt prius, ad probationem, sed modo magis interno, vt membra vniũs ac eiusdem corporis Societatis. Huiusmodi autem sunt in primis, qui ad professionem, vel in Coadiutores formatos admittuntur. Sed quia Scholastici approbati etiam modo quodam interiori, quàm admissi ad probationem, in corpus Societatis cooptantur; de eorum quoque admissione in hac quinta parte dicetur, quid in Domino obseruandum videatur.

2 Primò quidem facultas admittendi in corpus Societatis eos, quos admitti oportebit, penes eius caput erit;

erit; vt ratio postulat. Sed quia Præpositus Generalis tã varijs locis interesse non potest; * alijs de Societate eam partem huius facultatis, quæ ad totius corporis huius bonũ facere videbitur, poterit cõmunicare. B

3 Tempus ad admittendum modo superius dicto, in vniuersum loquendo, post * biennium esse oportebit; Sed si quis antè, quàm ad studia mitteretur, vel in eisdẽ diu probatus fuisset, post illa absoluta, si ad professionem est admittendus, integrum adhuc probationis annum habebit; vt magis perspectus sit antè, quàm eam emittat. Et prorogari hoc tempus poterit (vt in Examine dictũ est) cùm Societas, vel qui ab ea hunc in Domino curam habet, plenius sibi satisfieri desideraret. C

QVALES ESSE DEBEANT, qui admittendi sunt. Cap. II.

1 CVM nullo ex his modis admitti debeat, nisi qui idoneus in Domino fuerit existimatus; Illi ad professionem idonei habebuntur, quorum vita diuturnis ac diligẽtibus probationibus * à Præposito Generali) ad quẽ referent particulares Præpositi, vel alij, quorũ testimonium Generalis requiret) perspecta valde et approbata fuerit. Ad hoc autẽ conferet illis, qui ad studia missi fuerunt, absoluta iam ea cura & diligentia, A

diligentia, quæ ad excolendum intellectum adhibita fuerit, vltimæ probationis tempore in schola affectus diligentius se exercere, & in rebus spiritualibus, & corporalibus, quæ ad profectum in humilitate & abnegatione vniuersi amoris sensualis, voluntatis & iudicij proprij, & ad maiorem cognitionem & amorem Dei conferunt, insistere; vt cùm in seipsis profecerint, melius ad profectum spiritus alios ad gloriam Dei & Domini nostri iuuent.

2 Doctrina etiam in huiusmodi sufficiens esse debebit, ac præter humaniores litteras, & Artes liberales, etiam in Theologia Scholastica & sacris litteris satis versati esse debebunt. Et quamuis aliqui breuiori tempore non minorem progreßum, quàm alij longiori, facere possent; nihilominus, vt communis aliqua mensura sumatur, spatium aliquod temporis præscribetur, & hoc erit, * quadriennium integrum B post Artium liberalium & Philosophiæ studia in Theologia expleuisse. Vt ergo ad profeßionem quis admittatur, in ea facultate hoc tempus se exercuisse, & quidem ad gloriam Dei satis in ea profecisse conuenit; & in profectus huiusmodi testimonium quisque ante profeßionē Assertiones Logices, Philosophiæ, et Theologiæ Scholasticæ tuebitur. Quatuor autem ad argumentandum, et iudicandū de eorum doctrina, an sit quanta oportet, prout iuxta veritatem syncerè senserint, deligantur. Quòd si doctrina ea præditi esse,

quæ

quæ satis sit, non inuenientur; conducibilius erit, vt, donec eam consequantur, expectent: vt illos etiam expectare oportebit, qui in abnegatione sui ipsorum et virtutibus Religioso dignis testimonium, quod par esset, nondum omnino retulerunt.

3 *Præter hos, nonnulli ad trium votorum solemnium professionem admitti possent, rarò tamen, & non sine causis peculiaribus alicuius momenti: & hos certè septem annos in Societate notos fuisse, & non mediocrem sui talẽti, ac virtutum satisfactionem ad gloriam Dei præbuisse in ea oportebit.*

4 *Vt quis etiam in Coadiutorem formatum admittatur, oportet Societati esse satisfactum de eius vitæ deque bono exẽplo ac talento ad se iuuandã vel cum litteris in rebus spiritualibus, vel sine illis in exterioribus, prout cuique diuina bonitas dona sua communicauerit. Hoc ipsum autẽ metiatur oportet Præpositi Generalis prudentia; nisi alicui ex particularibus, cui multum in Domino confideret, id committendum videretur.*

5 *Vt aliqui admittantur in Scholasticos approbatos; quadam proportione seruata, eadem requiruntur; & id peculiari quadam ratione: vt ex eorum ingenio atque indole in viros doctos eos euasuros Præpositi Generalis iudicio, vel eius, cui hoc munus ille (confidendo prudentiæ ac probitati à Deo ipsi donatæ) commiserit, speretur.*

DE MODO ADMITTENDI ad professionem. Cap. III.

1 QVANDO aliqui, peracto probationis tempore, et experimentis, ac alijs, quæ in Examine continentur, confectis, ad professionem admittendi fuerint; cùm Societati, vel eius Præposito Generali plenè sit in Domino satisfactum, professio hoc modo, qui sequitur, emittetur.

2 Inprimis * Præpositus Generalis, vel qui accepta ab eo facultate, ad professionem admittet, postquàm publicæ missæ sacrificium obtulerit in ecclesia coram domesticis & alijs externis, qui interfuerint, cum sanctißimo Sacramento Eucharistiæ ad eum, qui professionem est emißurus, se conuertat: Ille autem absoluta generali confeßione, & verbis, quæ ante cõmunionem dici solent, voce alta Votum suum scriptum (quod aliquot antè dies considerauerit oportet) leget; cuius formula hæc est. A

3 EGO .N. professionem facio, & promitto omnipotenti Deo corã eius Virgine matre, et vniuersa cœlesti curia, ac omnibus circunstantibus, et tibi Patri Reuerendo Præposito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & successoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vice Præpositi Generalis Societatis IESV.

IESV & successorũ eius, locũ Dei tenenti, perpetuam Paupertatem, Castitatem, et Obedientiam, & secundùm eam, peculiarem curam * circa puerorum eruditionem, iuxta formam viuendi in litteris Apostolicis Societatis IESV, & in eius Constitutionibus contentam. Insuper promitto specialem Obedientiã summo * Pontifici circa missiones; prout in eisdem litte- C ris Apostolicis, & Constitutionibus continetur; Romæ, vel alibi, tali die, mense, & anno, & in tali ecclesia.

B

4 Post hæc sumet sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum. Quibus peractis, in libro, quem ad hoc habebit Societas, eius nomen, qui professionem emisit, & illius, in cuius manibus emisit, adnotato die, mense, & anno, scribetur; & eius Vota scripta asseruabuntur; vt omnium ad gloriam Dei ratio semper constet.

5 Qui ad professionem trium votorum solennium duntaxat admittentur, in ecclesia, ac coram domesticis & externis, qui aderint, antè, quàm sanctissimum Christi corpus accipiant, ex scripto suum votum iuxta formulam sequentem legent.

6 EGO. N. Professionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine matre, & Vniuersa cœlesti curia, ac omnibus circunstantibus, & tibi R. Patri Præposito Generali Societatis IESV locum dei tenenti, ac successoribus tuis; vel, tibi R.

Patri vice Præpositi Generalis Societatis IESV, et successorum eius, locum Dei tenenti, perpetuam Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam, & secundum eam, peculiarem curam * circa puerorum eruditionem, iuxta formã viuendi in litteris Apostolicis Societatis IESV, et in eius Constitutionibus contentam; Romæ, vel alibi, tali die, mense, & anno; et in tali Ecclesia. Deinde sequetur Communio, & reliqua superius dicta. D

DE ADMITTENDIS Coadiutoribus formatis, et Scholasticis. Cap. IIII.

1 QVI in Coadiutores formatos spirituales cum simplicibus votis, & non solennibus admittuntur, in ecclesia, vel sacello domus, aut alio decenti loco coram domesticis & externis, qui aderunt, * in manibus eius, qui admissurus sit, votum suum emittent in hac formula, quæ sequitur, id legentes; A

2 EGO. N. promitto omnipotenti Deo corã eius Virgine matre, & tota cœlesti curia, & tibi R. Patri Præposito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & successoribus tuis; vel, tibi R. Patri vice Præpositi Generalis Societatis IESV, et successorum eius

*eius, locum Dei tenenti, perpetuam Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam, & secundùm eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem, * iuxta modum in litteris Apostolicis, & Constitutionibus dictæ Societatis expressum; Romæ, vel alibi, in tali loco, die, mense, & anno. Demum sumat sanctißimum Christi corpus; et fient reliqua, quæ de Professis dicta sunt.* B

3 *Formula ad Coadiutores * in rebus temporalibus admittēdos eadem erit, clausula illa de puerorum institutione solùm remota.* C

*Qui, peracta sua priori probatione et experimētis per bienniū fieri solitis, in Scholasticos approbatos admittuntur, coram aliquibus domesticis, * quamuis non in manibus cuiusquā, vota sua emittent ad hūc modum.* D

4 *Omnipotēs sempiterne Deus, EGO. N. licet vndecūque diuino tuo cōspectu indignißimus, fretus tamen pietate ac misericordia tua infinita, & impulsus tibi seruiēdi desiderio voueo corā sacratißima Virgine Maria, & curia tua cœlesti vniuersa diuinæ Maiestati tuæ Paupertatem, Castitatē, et Obedientiam perpetuam in Societate Iesu, & promitto eandem * Societatem me ingressurum; vt vitam in ea perpetuò degam; omnia intelligendo iuxta ipsius Societatis Constitutiones. A tua ergo immensa bonitate & clementia per IESV Christi sanguinem peto suppliciter, vt hoc holocaustū in odorem suauitatis admittere digne-* E

ris; & , vt largitus es ad hoc desiderandum & offerendum, sic etiam ad explendum, gratiam vberem largiaris; Romæ, vel alibi, tali loco, die, mense, & anno. Post hæc perinde, vt alij, sanctissimum Christi corpus sument; & reliqua, quæ superius dicta sunt, peragentur.

5 Postquàm aliquis in corpus Societatis cooptatus fuerit in aliquo gradu, * ad alium progredi curare non debet: sed in suo perfici, & obsequio Dei & gloriæ sese impendere, ac Superiori, qui scilicet Christi Domini nostri vices gerit, curam aliorum omnium relinquere. F

6 Qui in domibus versantur, post biennium vota eadem emittere, quæ Scholastici, * et Christo Domino nostro se obstringere debent; & id, quamuis studijs applicandi non videantur, nec expedire, vt tam citò in Coadiutores formatos, vel Professos admittantur, existimetur. Quòd si quis propria impulsus deuotione ante id tempus biennij vellet votis se Deo offerre; eandem formulam sequi poterit; & vno voti sui scripti exemplo tradito Superiori, alterum penes se retineat; vt quid Deo ac Domino nostro obtulerit, recordetur. Et ad hoc ipsum, simulque ad deuotionem augendam conferet, statutis quibusdam temporibus, quæ congrua videbuntur, * vota sua renouare. Quod quidem non est, obligatione noua se obstrīgere, sed eius, qua obstricti sunt in Domino, recordari, atque eādem confirmare. G H

SEXTA PARS

DE IIS, QVI ADMISſi, et in corpus Societatis cooptati ſunt, quod ad ipſorum perſonas attinet.

DE IIS, QVAE AD OBEdientiam pertinent. Cap. I.

VT ILLI, * qui iã ad profeßionem, vel in Coadiutores formatos admißi ſunt, vberiori cum fructu iuxta noſtrũ Inſtitutum diuino ſeruitio, & proximorum auxilijs ſe impendant; aliqua in ſeipſis obſeruare debent; quorum præcipua licet ad ea vota, quæ Deo & Creatori noſtro iuxta litteras Apoſtolicas obtulerunt, reducantur; de illis tamen, vt magis & declarentur, & commendentur, in hac ſexta parte dicetur. Et quoniam quæ ad votum Caſtitatis pertinent, interpretatione non indigent; cum conſtet, quàm ſit perfectè obſeruanda, nempe enitendo Angelicam puritatem imitari & corporis, & mẽtis noſtræ munditia: His ſuppoſitis, de ſancta Obedientia dicetur; in qua quidẽ virtute omnibus ſtudioſè curandũ eſt, vt ex- A

*imium progressum faciant, nec solùm in rebus obligatorijs, sed etiam in alijs; licet nihil aliud, quàm nutus volũtatis Superioris sine vllo expresso præcepto, videretur. Versari autem debet ob oculos Deus Creator ac Dominus noster, propter quẽm homini obedientia præstatur: & , vt in spiritu amoris, & non cum perturbatione timoris procedatur, curandum est, ita, vt omnes constanti animo incumbamus, vt nihil perfectionis, quod diuina gratia consequi possimus, in absoluta omnium Constitutionum obseruatione, nostrique Instituti peculiari ratione adimplenda prætermittamus: & exactissimè omnes neruos virium nostrarum ad hanc virtutem Obedientiæ in primis Summo Pontifici, deinde Superioribus Societatis exhibẽdã intendamus ita, vt omnibus in rebus, ad quas potest ex * charitate se Obedientia extendere, ad eius vocem* B *perinde, ac si à Christo Domino egrederetur (quãdoquidem ipsius loco, ac pro ipsius amore & reuerentia obedientiam præstamus) quàm promptissimi simus, re quauis, atque adeo littera à nobis inchoata necdum perfecta studio celeriter obediendi relicta; ad eum scopum vires omnes ac intentionem in Domino conuertendo; vt sancta Obedientia tũ * in executione, tum in* C *voluntate, tum in intellectu sit in nobis semper omni ex parte perfecta; cum magna celeritate, spirituali gaudio, & perseuerantia, quicquid nobis iniunctum fuerit, obeundo; omnia iusta esse, nobis persuadendo;*

omnem

omnem sententiã ac iudicium nostrũ contrarium cœca quadam obedientia abnegando, & id quidem in omnibus, quæ à Superiore disponuntur, vbi definiri non possit (quemadmodum dictum est) aliquod peccati genus intercedere. Et sibi quisque persuadeat, quòd qui sub Obediẽtia viuunt, se ferri ac regi à diuina Prouidentia per Superiores suos sinere debent perinde, ac si cadauer essent, quod quoquòuersus ferri, & quacunque ratione tractari se sinit; vel similiter, atque senis baculus, qui, vbicunque, & quacũque in re velit eo vti, qui eum manu tenet, ei inseruit. Sic enim obediens rem quãcunque, cui eum Superior ad auxilium totius corporis Congregationis velit impendere, cum animi hilaritate debet exequi, ac omnino existimare, quòd ea ratione potius, quàm re alia quauis, quam præstare possit propriam volũtatem ac iudicium diuersum sectando, diuinæ voluntati respondebit.

2 *Omnibus itidem maximè commendatum sit, vt multum reuerentiæ (& præcipuè in interiori homine) suis Superioribus exhibeant, IESVM Christum in eisdem considerent, ac reuereantur, eosdem ex animo vt patres in eodem diligant, ac sic in spiritu charitatis in omnibus procedant; vt nihil ex externis vel internis eos celent; quin potius, vt omnia prorsus intelligant, quò melius in via salutis & perfectionis se dirigant, optare debent. Et ea de causa omnes tam Professi, quàm formati Coadiutores semel singulis*

annis (& sæpius, si Superiori visum fuerit) ad suas conscientias in confessione, vel secretò, vel alia ratione eidem aperiendas propter magnam eius rei vtilitatem (vt in Examine dictum est) parati esse debebunt, tum etiam ad confessionem generalem, quæ ab vltima generali inchoetur, ei, quem Superior sibi substituerit, faciendam.

3 Omnes ad Superiorem suum res, quæ eis expetendæ occurrerint, deferre debent: nec priuatus quispiam directè, vel indirectè sine eius permissu, & approbatione, à Summo Pontifice, nec ab alio extra Societatem gratiam vllã in suum priuatum, vel alterius vsum petat, aut petendam curet: sibique persuadeat, si per Superiorem suum, vel cum eius consensu, quod optat, non obtinuerit, ne id quidem ad diuinum seruitium sibi conuenire; &, si conuenit, cum Superioris consensu, vt qui Christi Domini nostri locum erga ipsum tenet, id se consecuturum.

DE IIS, QVÆ AD Paupertatem, quæque eam consequuntur, pertinent. Cap. II.

1 PAVPERTAS, vt murus Religionis firmissimus, diligenda & in sua puritate conseruanda est; quantum diuina gratia aspirante fieri poterit.

poterit. Et quia humanæ naturæ hostis ad hoc propugnaculum ac refugium debilitandum (quod Deus Dominus noster Religionibus inspirauit contra illum, aliósque religiosæ perfectionis aduersarios) eniti solet ea, quæ à primis Fundatoribus bene ordinata fuerant, immutare per declarationes, vel nouas Constitutiones primo illorum spiritui minimè consentaneas: vt quod in nobis situm fuerit, hac parte Societati prospiciamus; Quicunque in ea professionem emiserint, se * ad innouationem Constitutionum in ijs, quæ ad Paupertatem pertinent, nihil facturos promittant, nisi aliquo modo pro rerum occurrentium ratione eam in Domino magis restringendam iudicarent. A

2 In domibus, vel ecclesiis, quæ à Societate ad auxilium animarum admittuntur, redditus nulli, ne sacristiæ quidem, aut fabricæ applicati haberi poßint: sed neque vlla alia ratione ita, vt penes Societatem eorum sit vlla dispensatio: sed in solo Deo, cui per ipsius gratiam ea inseruit, fiducia constituatur; qui quidem sine redditibus vllis de rebus omnibus conuenientibus ad ipsius maiorem laudem & gloriam nobis prospiciet.

3 Profeßi viuãt ex eleemosynis. in Domibus scilicet, cùm aliquò non mittuntur: nec officium Rectorum ordinarium in Collegijs, vel Vniuersitatibus Societatis habeant (nisi ipsarum neceßitas, vel eximia vtilitas id exigeret) nec redditibus eorũ in Domibus vtãtur.

Coadiutores

4 Coadiutores, quandiu in Domibus erunt, quæ ex eleemosynis viuunt, & ipsi eodem modo viuent: In Collegijs, si Rectores fuerint, vel Lectores, aut alioqui in rebus necessarijs, vel valde conuenientibus eisdem Collegijs vtiles fuerint, viuent, sicut reliqui, ex eorum redditibus, quamdiu eorum opera Collegia indigebunt: Cùm autem desierint vtiles esse Collegijs, * desinent B in eis * habitare; & in Domibus Societatis, vt de C Professis est dictum, habitabunt.

5 Non solùm redditus, * sed nec possessiones vllas D habeat in particulari nec in communi Domus vel Ecclesiæ Societatis, præterquàm quod ad habitationem, vel vsum necessarium eis, aut valde conueniens fuerit; cuiusmodi duceretur; si in vsum conualescentium, vel eorũ qui, vt rebus spiritualibus vacẽt, se ab hominum frequentia recipiunt, locus aliquis à communi habitatione separatus, qui aere salubriori, & alijs commodis polleret, admitteretur; & tunc huiusmodi ille sit, vt nec alijs locetur, nec * fructus, qui redditumm loco E esse poßint, habeat.

6 Quamuis ad bona et sancta opera, et maximè perpetuo duratura incitare laudabile sit; ob maiorẽ tamen ædificationem nullus de Societate debet, nec potest quenquam alium ad eleemosynas perpetuas domibus vel ecclesijs eiusdem Societatis relinquendas incitare: & si aliqui sponte sua eas relinquerent; nullum ius ciuile ad eas petendas acquiratur ita, vt in iudicio conueniri

ueniri, qui non solueret, posset. Sed, cùm ad id charitas propter Deum eos mouerit, tunc eas elargiantur.

7 *Omnes, qui sub obedientia sunt Societatis, meminerint se gratis dare debere, quæ gratis acceperunt, nec postulando, nec admittendo * stipendium, vel eleemosynas vllas, quibus missæ, vel confessiones, vel prædicationes, vel lectiones, vel visitationes, vel quoduis aliud officium ex ijs, quæ Societas iuxta nostrum Institutum exercere potest, compensari videatur: vt sic maiori cum libertate possit & proximorum ædificatione in diuino seruitio procedere.* F

8 *Vt omnis auaritiæ species euitetur, præcipuè in pijs ministerijs, quibus ad animarum auxilium Societas vtitur; nulla sit in ecclesia arca, in quam eleemosynæ ab ijs, qui ad conciones, missas, vel confessiones, & reliqua spiritualia ad eam conueniunt, conijci solent.*

9 *Eâdem de causa munuscula, quæ Magnatibus ad res maiores ab ipsis obtinendas offerri solent, ne offerantur; nec huiusmodi primarios viros frequenter inuisere nostri consuescant, nisi sancto studio piorum operũ ducerentur, vel quãdo ĩtima beneuolẽtia in Domino tam essent coniuncti, vt huiusmodi officium aliquando eis deberi videretur.*

10 *Parati sint ad mendicandum ostiatim, quando vel obedientia, vel indigentia id exiget. Et sit vnus, vel plures ad eleemosynas petendas, quibus domus sustententur, destinati; & eas cum sancta simplicitate*

propter

propter amorem Dei illi petant.

11 *Vt nihil * proprium domi teneri, ita nec foris apud* G
alios potest. Et quisque ijs, quæ de communi data fuerint ad vsum suum necessariũ aut conuenientem, resecatis superfluis, sit contentus.

12 *Quò melius Paupertatis puritas, et quies illa, quam secum affert, conseruetur; non solùm particulares Professi, vel Coadiutores formati * hæreditariæ successionis* H
erunt expertes; verùm nec Domus, nec Ecclesiæ, nec Collegia eorum ratione succedent. Sic enim, omnibus litibus & controuersiis præcisis, charitas cum omnibus ad Dei gloriam melius conseruabitur.

13 *Quando Summus Pontifex, vel Superior huiusmodi Professos, vel Coadiutores ad laborandum in vineam Domini mittet; nullum viaticũ petere debẽt,*
*sed se liberaliter offerre, * vt mittãtur, prout illis ad* I
maiorem Dei gloriam fore videbitur.

14 *Vt in hac etiam parte modo consentaneo synceræ paupertati procedatur; nulla in domibus Societatis iumenta ad equitãdum ad vsum alicuius de ipsa Societa-*
te (siue Præpositus, siue subditus ille sit) ordinarie* K
habeantur.

15 *In vestitus itidem ratione tria obseruentur; Primum, vt honestus ille sit; Alterum, vt ad vsum*
** loci, in quo viuitur, accommodatus; Tertium, vt* L
professioni paupertatis non repugnet. Videretur au-
*tem repugnare, * si sericis, vel preciosis vtcunque* M
pannis

pannis vteremur; à quibus abstinendum est; vt in omnibus humilitatis & submißionis debita ad maiorem Dei gloriam ratio habeatur.

16 In ijs, quæ ad rationem victus, somni, ac vsus reliquarum rerum vitæ necessariarum, vel conuenientium spectant, quanuis communis illa sit, minimèque diuersa ab eo, quod Medicus illius loci, in quo viuitur, iudicabit, ita, vt quod quisque sibi inde subtraxerit, ex deuotione, non ex obligatione subtrahat; habenda tamen semper erit ratio humilitatis, paupertatis, ac spiritualis ædificationis, quæ semper nobis in Domino ob oculos versari debet.

DE IIS REBVS, IN quibus occupari, et à quibus abstinere debet Societas. Cap. III.

1 QVONIAM habita ratione temporis, ac approbationis vitæ, quæ expectatur, vt aliqui ad professionē, vel in Coadiutores formatos in Societate admittātur, tāquā certū ducitur, eos viros spirituales futuros; & qui sic in via Christi Domini nostri profecerint, vt per eam currere poßint, quantum corporis habitudo & externæ occupationes charitatis atque obedientiæ permittent, non videtur in ijs, quæ

*quæ ad orationem, meditationem, & studium pertinent, vt nec in corporali exercitatione ieiuniorum, vigiliarum, aut aliarum rerum ad austeritatem vel corporis castigationem spectãtium * vlla regula eis præscribenda; nisi quã discreta charitas vnicuique dictauerit: dũ tamẽ semper Confessarius consulatur, et, vbi dubium acciderit, quid conueniat, res ad Superiorem referatur. Hoc tamen dicetur in vniuersum; esse quidem animaduertendũ, ne nimius huiusmodi rerũ vsus tantopere vires corporis debilitet, tantumque temporis eos distineat; vt deinde spirituali proximorum auxilio iuxta nostri Instituti rationem non sufficiant: Nec contrà tanta in illis sit relaxatio; vt, feruore spiritus refrigescente, humani ac inferiores affectus incalescant.* A

2 *Sacramentorum frequentatio valde commẽdetur. Differri autẽ non debet cõmunio, aut missæ celebratio sine causis iudicio Superioris legitimis vltra octo dies: omnesque aßignato sibi Confessario, vel alioqui iuxta ordinem, quem quisque præscriptum habet à Superiore, confiteatur*

3 *Ex Regulis particularibus, quæ in domibus, vbi ipsi fuerint, obseruantur, debent operam dare, vt eam partem obseruent, quæ conueniens est, ac iudicio Superioris ipsis imponetur; siue ad profectum vel ædificationem suam id sit, siuè etiam aliorum, inter quos versantur.*

Quoniam

4 *Quoniam occupationes, quæ ad animarum auxilium assumuntur, magni momenti sunt, ac nostri Instituti propriæ, & valde frequentes; cùmque alioqui nostra habitatio tam sit in hoc vel in illo loco incerta: non vtentur nostri choro ad * horas canonicas, vel* B
** missas, et alia officia decãtanda: quãdoquidẽ illis,* C
quos ad ea audienda deuotio mouerit, abunde suppetet vbi sibiipsis satisfaciãt. Per nostros autem ea tractari conuenit, quæ nostræ vocationi ad Dei gloriam magis sunt consentanea.

5 *Cùm homines itidem huius Societatis semper parati esse debeant ad discurrendum per quasuis mundi partes, quò fuerint à Summo Pontifice, vel à suis Superioribus missi; non debent curã animarum, neque item mulierum Religiosarum, vel aliarum quarumcunque suscipere, vt ordinariè illarũ confessiones audiant, vel ipsas regant: Quanuis nihil repugnet semel vnius Monasterij confessiones ob speciales causas audire.*

6 *Obligari * etiã ad missas perpetuas in suis ecclesiis* D
dicendas, vel ad curam similem, quam libertas nostro procedendi modo in Domino necessaria non patitur, minimè conuenit

7 *Vt plenius possit Societas rebus spiritualibus iuxta suum Institutum vacare; quoadeius fieri poterit, à negotijs secularibus abstineat (qualia sunt testamentariorum, vel executorum, vel procuratorum rerum*

civilium

ciuilium, aut id genus officia) nec * ea vllis precibus adducti obeunda suscipiant, vel in illis se occupari sinant. Quod si Collegiorum aliqua negotia tractanda fuerint, suos habeant procuratores, per quos ea tractent, & iura sua tueantur. Si verò ad domos Societatis, vel ad totum eius corpus pertinent: quò pacem suam melius conseruare poßit Societas; idem procurator, vel alius ex Coadiutoribus, vel demum aliquis extra Societatem, aut Familia quæpiam, quæ domus patrocinium susciperet, ius Societatis ad maiorem Dei gloriam posset defendere. E

8 Eâdem de causa, vtque inquietudinis à nostra professione alienæ occasiones euitentur, & melius pax ac beneuolentia cum omnibus ad maiorem Dei gloriam conseruetur, nemo ex Profeßis, vel Coadiutoribus, vel etiam Scholasticis Societatis in causis ciuilibus, nedum criminalibus, se examinari (nisi, qui ad peccatum obligare potest, compelleret) sine licentia Superioris permittat. Superior autem eam minimè dabit, nisi in causis, quæ ad Religionem Catholicam pertinēt, vel alioqui * in pijs, quæ sic cedūt in huius fauorem, vt in alterius detrimentum non cedant; Quandoquidem Instituti nostri est, sine cuiusquam offensione, quantum fieri potest, omnium in Domino commodis inseruire. F

DE AVXILIO, QVOD morientibus in Societate, & de suffragijs, quæ mortuis in eadem præstantur. Cap. IIII.

1 VT in vita vniuersa, ita & in morte & multo impensius vnusquisque de Societate niti, & curare debet, vt in seipso Deus ac Dominus noster IESVS Christus glorificetur, ipsiusque beneplacitum impleatur, & proximi ædificentur, saltem in exemplo patientiæ, ac fortitudinis, cum fide viua, ac spe, & amore bonorum illorum æternorum, quæ nobis Christus Dominus noster tam incomparabilibus vitæ suæ temporalis laboribus, & morte promeruit, & acquisiuit. Cùm tamen persæpe huiusmodi sit morbi ratio, * vt vsum virium animæ magna ex parte impediat; cùmque huiusmodi sit ille à temporali vita transitus, vt propter graues impugnationes Dæmonis (à quo summopere refert tunc non superari) requirat peculiari modo subsidium fraternæ charitatis; sollicitè aduertat Superior, vt, qui iuxta Medici sententiam de vita periclitatur, antè, quàm vsu iudicij priuetur, omnibus Sacramentis sanctis acceptis, tanquam armis à diuina liberalitate Christi Domini nostri nobis concessis, ad transitum à temporali vita ad æternam, A

se muniat, atque corroboret.

2 *Simul eum orationibus omnium domesticorum ad id serio adhibitis, donec animam suo Creatori reddat, iuuari curet. Et præter alios, qui ingredi possunt, plures, aut pauciores pro arbitrio Superioris, aliqui delecti sint oportet peculiarius vt infirmum morti proximum inuisant, et ei assistant, & animosiorem reddant, eaque suggerant, eisque auxilijs iuuent, quæ eo tempore conuenient: & cùm iam alia officia parum erunt vtilia, eum Domino commendent; donec eius animam à corpore discedentem dignetur ad se recipere, qui eam tā caro pretio sanguinis et vitæ suæ redemit.*

3 *Posteaquàm quis expirauerit, vsque ad sepulturam eius corpus * decenter, quandiu conueniet, teneatur.* B *Postmodum absoluto * officio coram domesticis pro* C *more sepeliatur, & mane proximo post eius mortem omnes sacerdotes domestici pro eius anima missæ sacrificium offerant; reliqui verò peculiari oratione pro eodem diuinam implorent clementiam, atque in eo perseuerent vlterius, iuxta Superioris arbitrium, vel cuiusuis priuatam deuotionem, vel obligationem; siqua in Domino intercedat.*

4 *Reddantur etiam certiores alij de Societate in locis illis, quæ Superior conuenire iudicauerit, vt simile officium præstent charitatis; quæ erga hos, qui vita perfuncti sunt, non minor, quàm erga viuentes, in Domino explicari debet.*

QVOD CONSTITVTIONES PECCATI OBLIGATIONĒ NON INDUCUNT. Cap. V.

1 CVM exoptet Societas vniuersas suas Constitutiones, Declarationes, ac viuendi ordinem omnino iuxta nostrum Institutum, nihil vlla in re declinando, obseruari; optet etiam nihilominus suos omnes securos esse, vel certè adiuuari, ne in laqueum vllius peccati, quod ex vi Constitutionum huiusmodi, aut ordinationum proueniat, incidant: Visum est nobis in Domino præter expressum Votum, quo Societas Summo Pontifici pro tempore existenti tenetur, ac tria alia essentialia Paupertatis, Castitatis, et Obedientiæ, nullas Constitutiones, Declarationes, vel ordinem vllum viuendi posse obligationem ad peccatum mortale vel veniale inducere; nisi Superior ea In nomine Domini nostri IESV Christi, vel In virtute sāctæ Obedientiæ iuberet; quod in rebus, vel personis illis, in quibus iudicabitur, quòd ad particularem vniuscuiusque, vel ad vniuersale bonum multum conueniet, fieri poterit; & loco timoris offensæ succedat amor omnis perfectionis & desiderium: vt maior gloria & laus Christi Creatoris, ac Domini nostri consequatur.

SEPTIMA PARS

DE IIS, QVAE PERTInent ad admissos in corpus Societatis ad proximorum vtilitatem per vineam Domini distribuendos.

DE MISSIONIBVS summi Pontificis. Cap. I.

1 VT IN sexta parte de ijs dictum
est, quæ obseruanda sunt cuique de
Societate erga seipsum; ita in hac
septima de ijs dicendum est, quæ er-
ga proximos (qui finis nostri Insti-
tuti valde proprius est) dum diui-
duntur per Christi vineam, vt in ea illius parte, atque
opere, quod ipsis commissum fuerit, se exerceant, ob-
seruari debent, siue * à summo Christi Domini nostri A
Vicario, siue à Superioribus Societatis, qui etiam di-
uinæ Maiestatis loco ipsis præsunt, per diuersa loca mit
tantur; siue ipsimet sibi eligant vbi, & qua in re oc-
cupentur; si ipsorum iudicio relictum fuerit, vt discur-
rant quàcunque maius Dei & Domini nostri obsequi-
um, et animarum profectum assequi se posse arbitren-
tur,

tur; siue labor non in diuersa, sed in stabili ac continua habitatione in aliquibus locis, vbi magnus diuinæ gloriæ & obsequij prouentus speratur, sit impendendus. Et, vt primo loco de missione summi Pontificis inter cæteras præcipua tractetur, animaduertendum est; quòd * eò fertur intentio Voti illius, quo se obedientiæ summi Christi Vicarij sine vlla excusatione Societas obstrinxit; vt quòcunque gentium ad maiorem Dei gloriam & animarum auxilium inter fideles, vel infideles, nos mittendos censuerit, nos conferamus. Nec intellexit Societas particularem aliquem locum; sed vt per orbem in diuersas regiones, & loca ab eo spargeretur: cùm optaret, quod factu optimum esset, eligere, idque speraret futurum, si hanc ipsius distributionem summus Pontifex faceret. B

2 Et in hac parte, cùm omnem proprium sensum ac voluntatem Christo Domino nostro, & eius Vicario Societas subiecerit, * nec Præpositus Generalis Societatis pro seipso, nec quisquam alius ex inferioribus pro se, vel pro alio curare nec tentare mediatè, vel immediatè cum summo Pontifice, vel eius ministris poterit; vt residere, vel mitti potius in hanc partem, quàm in illam debeat: sed inferiores hanc curam vniuersam summo Christi Vicario ac Superiori suo; Superior verò, quod ad suam personam attinet, summo Pontifici, & * ipsi Societati in Domino relinquat. C D

3 Præterea, qui à summo Pontifice designatus fuerit,

vt aliquò se conferat; seipsum liberaliter, re temporali nulla pro viatico per se, vel per alium postulata, offerat; quin potius sic velit à summo * Pontifice mitti, E vt eius Sanctitas ad gratius Dei et sedis Apostolicæ obsequium fore, nulla rei alterius in eo habita ratione, iudicauerit.

4 Si summus Pontifex personam non designaret; sed aliquem, vel plures ad hunc, vel illum locum proficisci iuberet, Superioris arbitrio relinquendo, qui sint ad huiusmodi missionem aptiores: Superior iuxta eius præceptum eos, qui magis conuenire, & aptiores ad id fore videbuntur, designabit. Qua in re maius bonum vniuersale intuebitur, & vt quàm minimum detrimentum alia opera, quæ ad Dei obsequium suscepta fuerint, patiantur.

5 Ei, qui sic missus fuerit, plenè declarari conuenit plurimùm missionem suam, & scopum, quò fertur summi Pontificis intentio; & hoc, si fieri potest, * in F scriptis, quò exactius, quod ei iniunctum fuerit, expleri possit. Eundem etiam Superior iuuare * consilijs G ac instructione, quoadeius fieri poterit, curabit; vt in omnibus ad Dei & sedis Apostolicæ obsequium, vtilius suum impendat ministerium.

6 Si ad particularia loca, tempore minimè limitato per summum Pontificem mittetur, ad tres menses ibidem manendum ei esse intelligatur, & magis, aut minus, pro modo maioris aut minoris spiritualis fructus,

qui

qui inde percipi videbitur, vel alibi sperabitur; vel demum vt ad bonum aliquod vniuersale magis expedire iudicabitur. Quæ omnia iuxta Superioris arbitrium, qui sanctam intentionem Pontificis in Christi Domini nostri obsequium considerabit, transigentur.

7 Cum in locis designatis diutius erit residendum; si fieri poterit sine detrimento principalis missionis, atque intentionis summi Pontificis; excursiones aliquas, si poterit, & cum fructu diuini seruitij eas fore iudicabit, facere, non erit inconueniens; vt in locis vicinis animarum auxilio seruiens, postmodum ad suæ residentiæ locum redeat: in quo quidem præter id, quod est ei peculiari ratione iniunctum (ad quod præcipuam etiam conferet curam, nec propter alias occasiones, licet bonas, diuini obsequij posthabebit) potest, et debet considerare quibus alijs in rebus, quæ ad Dei gloriam, & animarum salutem conferant, suam operam sine detrimento suæ missionis (vt dictum est) possit impendere. Opportunitatem autem, quam Deus ad id dederit, quantum in eodem conuenire iudicabit, è manibus elabi non sinet.

8 Ad finem nostræ professionis ac promissionis melius consequendum, Præpositus Generalis, cùm nouus Christi Vicarius in Apostolica sede fuerit cōstitutus, per se, vel per alium intra annum ab eius creatione & coronatione teneatur eius Sāctitati declarare professionem, ac promissionem expressam Obedientiæ, quæ

 ipsi

ipsi Societas peculiari voto circa missiones ad Dei gloriam se obstrinxit.

DE MISSIONIBVS Superioris Societatis. Cap. II.

1 *QVO spirituali animarum necessitati subueniri multis in locis * maiori cum facilitate, ac securitate eorum, qui ad id fuerint destinati, possit; * Præpositi Generales Societatis, iuxta facultatem eis à summo Pontifice concessam, mittere quosuis de Societate poterunt, * quocunque magis expedire iudicabunt; qui tamen vbicunque fuerint, ad obedientiam sedis Apostolicæ parati erunt. Et quia complures sunt, qui aliquos ex nostris sibi concedi petant, potius propriæ obligationis spiritualis erga suum gregem, vel aliorum commodorum à fine nostro magis distantium ratione habita, quàm communium & vniuersalium; Præpositus Generalis, vel qui ab eo hanc habuerit facultatem, diligenter in huiusmodi missionibus curet, vt in suis ad * hanc potius, quàm ad illam partem mittendis, & ad hoc * opus potius, quàm ad illud, & vt hanc * personam potius, quàm illam mittat, hoc, vel illo * modo, ad prolixius, vel breuius * tēpus, id sēper, quod ad maius Dei obsequiū et bonū vniuersale facit, statuatur. Cum hac ergo rectissim*

A B C D E F G H

tißima ac syncerißima intentione in Dei ac Domini nostri conspectu habita; & , si ei videbitur, propter deliberationis difficultatem vel momentum re diuinæ Maiestati suis & domesticorum orationibus ac sacrificijs commendata; & cum aliquo vel pluribus ex eadem Societate, qui videbuntur inter eos, qui adfuerint, communicata, statuet per seipsum, num mittere debeat, nec ne; & sic de reliquis circunstantijs; vt ad Dei maiorem gloriam conuenire iudicabit. Erit autem eius, qui mittitur, officium, nulla ratione se ingerendo ad eundum, vel manendum in hoc loco potius, quàm in illo, plenã ac omnino * liberam sui dispositionem Superiori, qui eum Christi loco regit, ad ipsius maius obsequium & laudem relinquere. Sic etiam, vt alij maneant alicubi, vel aliò se conferant, nemo quoquo modo sine consensu Superioris sui, per quem ille in Domino gubernandus est, * curare debet. I K

2 Quòcunque Superior mittet aliquem, eum plenè instruere (et * ordinariè in scriptis) debebit tã de modo procedendi, quàm de medijs, quibus eum vti velit ad finem, quem in animo habet. Per crebram etiam litterarum communicationem, quantũ fieri potest, totius successus certior redditus ex eo loco, vbi ipse residet (vt personæ, & negotia exegerint) consilio, et alijs * auxilijs, quæcunque adhiberi poßint, * prouidebit, vt maius seruitium Deo fiat, magisque commune bonum per personas Societatis iuuetur: quod tanto maiori cu- L M

ra

ra præstari debebit; quanto negotij qualitas (quòd vel graue sit, vel difficile) & personarum, quæ missæ sunt (quòd vel consilio, vel instructione indigeant) id magis exigit.

DE LIBERA AD HANC vel illam partem profectione. Cap. III.

1 QVANVIS eorum sit, qui sub obedientia Societatis viuunt, se non obtrudere directè vel indirectè ad sui missionem, siue à summo Pontifice, siue à suo Superiore In nomine Domini nostri IESV Christi mittentur: qui tamen ad regionem aliquam magnam (cuiusmodi esset India, vel aliæ Prouinciæ) missus esset, si pars eius aliqua peculiari limitatione ei assignata non fuerit, potest magis & minus in hoc, vel in illo loco immorari, aut discurrere quàcunque omnibus perpensis (in se, quod ad voluntatem suam attinet, indifferentiam sentiendo) & oratione facta, iudicauerit ad Dei gloriam magis expedire. Hinc colligi facilè potest; quòd, si priuatis id licet, primæ & summæ obedientiæ summi Pontificis non repugnando; multo magis in huiusmodi missionibus Superiori ad hanc partem potius, quàm ad illam, prout in Domino senserit conuenire, eosdem dirigere licebit.

Vbicunque

2 Vbicunque quis maneat, si non est ei iniunctum, vt medio aliquo limitato vtatur, quale esset, legere, vel prædicare, in eo se exercebit ex ijs, quibus vtitur Societas in sexta parte dictis, & proximo capite dicendis, quod * magis conuenire iudicabit; & contrà, quod ibi deuitandum dicitur, ad maius Dei obsequium etiam deuitabit. A

QVIBVS IN REBVS DOMVS et Collegia Societatis proximũ adiuuent. Cap. IIII.

1 QVIA non solùm enititur Societas discurrendo per varia loca, sed etiam in quibusdam continenter residendo (vt videre est in domibus, vel collegijs) proximos iuuare: operæpretium est intellexisse, quibus modis possint animæ in huiusmodi locis iuuari; vt eorum pars illa, quæ poterit, ad gloriam Dei exerceatur.

2 Et primò quidem ad proximorum auxilium conferet exemplum totius honestatis ac virtutis Christianæ; vt non minus bonis operibus, imò magis, quàm verbis eis ædificationi esse, quibus cũ agitur, curent.

3 Iuuatur etiam proximus sanctis desiderijs, et orationibus in Dei conspectu pro vniuersa Ecclesia, ac pro

*pro ijs præsertim, qui * maioris sunt momenti, ad eius* A
vniuersale bonum effusis, ac pro amicis etiam, & bene de nobis meritis uiuentibus, & vita functis; siue postulent ipsi, siue non postulent, pro aduersarijs itidem, siqui fuerint, ac pro illis, in quorum auxilium peculiariter ipsi, & reliqui de Societate in varijs locis inter Fideles, et Infideles incumbunt; vt Deus omnes ad gratiam suam excipiendam per debilia huius minimæ Societatis instrumenta disponere dignetur.

4 *In Missarum etiam sacrificijs iuuare possunt, & alijs diuinis officijs, * nulla pro eis eleemosyna accep-* B
ta; siue aliqui ea obtinere curauerint; siue pro sua deuotione quisque ea Deo obtulerit. Et quod attinet ad Missas, præter eas, quæ in gratiam Fundatorum dicuntur, vna, vel duæ, aut plures (pro numero sacerdotum, & alioqui prout conuenerit) singulis hebdomadis pro benefactoribus viuis, ac defunctis offerentur, Deum ac Dominum nostrũ rogando, vt pro illis hoc sanctum sacrificium admittere, & pro infinita ac summa liberalitate sua eam beneficentiã remunerari, qua illi erga Societatem nostram ex diuino amore ac reuerentia vsi sunt, æternis præmijs dignetur.

5 *Iuuatur etiam proximus in Sacramẽtorum administratione, ac præcipuè in audiendis confeßionibus (ad quas aliqui à Superiore, qui eo fungantur officio,*
** sunt designandi) et in sancto Eucharistiæ sacramen-* C
*to, extra * Paschæ tamen festum, sua in Ecclesia ad-* D
ministrando.

Proponatur

6 Proponatur verbũ Dei populo aßiduè ĩ Ecclesia in concionibus, lectionibus, & in Christiana doctrina per eos, quos Superior probauerit, & ad tale munus destinauerit, & quidem ijs temporibus; & modo, * qui eidem ad maiorem Dei gloriam & animarum ædificationem expedire videbitur. E

7 Potest et hoc ipsum, quod dictum est extra Ecclesiam Societatis, alijs in Ecclesiis, vel plateis, vel alijs locis præstari; quando ei, qui cæteris praeest, ad maiorem Dei gloriam conferre videbitur.

8 Curabunt etiam priuatim proximum pijs colloquijs ad meliora promouere tum consilio, & exhortatione ad bona opera, tum etiam tradendis * spiritualibus exercitijs. F

9 Corporalibus etiã pietatis operibus, quantum spiritualia, quæ maioris sunt momenti, permittent, quantumque vires patientur, incumbent; vt in infirmis iuuandis, præcipuè in xenodochijs, eos inuisendo, & aliquos, qui eis inseruiant, mittendo; & dißidentes ad concordiam reuocando; sic etiam pauperes, ac in custodijs publicis detentos, quoadeius fieri poterit, per se subleuando, &, vt alij * subleuent, curando. G Metiatur autem oportet Præpositi prudentia (qui maius Dei obsequium ac bonum vniuersale semper ob oculos sibi proponet) quantum in huiusmodi rebus operæ sit ponendum.

10 In Collegijs, & eorum Ecclesiis fiet ex ijs, quæ de domibus

domibus dicta sunt, quod fieri poterit; prout opportunum fuerit, iuxta Superioris (vt dictum est) arbitrium.

11 *Qui talento praeditus ad scribendos libros communi bono vtiles, eos conscriberet, in lucem edere non debet, nisi prius Praepositus Generalis eos videat, & aliorum etiam iudicio & censurae subijciat; vt, si ad aedificationem fore videbuntur, & non aliter in publicum prodeant.*

12 *De ijs, quae ad officia domestica & res alias particulares pertinent, in regulis domorum dicetur: nec vlterius circa missiones, vel diuisionem eorum, qui de Societate sunt, per vineam Domini nostri IESV Christi progredi necesse erit.*

OCTAVA PARS

DE IIS, QVAE CONFERUNT ad eorum, qui dispersi sunt, cum suo capite, et inter se mutuā vnionem.

DE IIS, QVAE IVVANT ad vnionem animorum. Cap. I.

1 QVO difficilius est, membra huius Congregationis cum suo capite & inter se inuicem vniri, quòd tàm * seiuncta in diuersis mundi partibus inter fideles & infideles sint; eò impensius, quæ iuuant ad vnionem, quærenda sunt: quandoquidem nec conseruari, nec regi, nec (quod inde sequitur) finem, ad quem tendit Societas ad maiorem Dei gloriam, consequi potest; si inter se & cum capite suo membra eius vnita non fuerint. Dicetur ergo de ijs, quæ conferunt ad animorum vnionem; Deinde de ijs, quæ ad vnionem personalem in Congregationibus vel conuentibus fieri solitam pertinent. Et quidem circa animorum vnionem, quædam ex parte subditorum, quædam ex parte Superiorum, quædā ex vtrorūque profecta iuuabunt. A

Ex

2 *Ex parte subditorum iuuerit, * magnam turbam* B *hominum ad professionem non admitti; nec quoscunque, sed selectos homines etiam inter Coadiutores formatos, aut Scholasticos retineri. Multitudo enim magna eorum, qui vitia sua non bene domuerunt; vt ordinem non ferre, ita nec vnionem potest, quæ in Christo Domino nostro tā necessaria est, vt bonus status, ac procedēdi modus huius Societatis conseruetur.*

3 *Et quia huiusmodi vnio magna ex parte per obedientiæ vinculum conficitur; hæc semper in suo vigore conseruanda est: Et qui foras ad laborandum in agro dominico ex domibus mittuntur, quoadeius fieri potest, * in eadem sint exercitati: Et hac in virtute,* C *qui primas in Societate tenent, bono sui exemplo alijs præluceant, et vniti omnino cum suo Superiore, promptè, humiliter, & deuotè ei obediendo, persistant. Qui autem tam egregium sui specimen in obedientia non dedisset, certè ei adiungi deberet socius, qui in ea magis esset conspicuus. Nam vt plurimùm socius, qui in obedientia magis profecit, eum, qui minus in ea profecisset, cum diuino fauore in eadem iuuabit. Et alioqui, quanuis ad hunc scopum non tenderetur, ei, qui cum aliquo munere gubernandi mittetur, * Collateralis* D *socius (si Superiori videbitur, quid sic melius commisso muneri satisfaciet) adiūgi poterit: qui sic se geret cum eo, qui alijs præest, et ille inuicem cum hoc; vt obedientia ac reuerentia subditorum debilior erga*

Superio-

Superiorem non reddatur: sed ille potius verum ac fidelem adiutorem & subleuatorem erga suam personam & aliorum, qui suæ fidei commissi sunt, sibi datum esse experiatur.

4 *AD eandem obedientiæ virtutem ordo bene obseruatus inter ipsos Superiores, quorũ alij alijs subduntur, & inferiorum erga illos pertinet, ita, vt singuli, qui in aliqua domo vel Collegio versantur, ad suum Præpositum localem, seu Rectorem recurrant, & per eum in omnibus regi se sinant. Eis autem, qui per prouinciam aliquam varijs in locis disiuncti manent, ad Prouincialem Præpositum, vel alium localem viciniorem erit recurrendum; prout eis iniũctum fuerit. Omnes verò Præpositi locales, vel Rectores crebra communicatione cum Prouinciali vtantur, & iuxta eius arbitrium in omnibus se gerant. Eodem modo Præpositi Prouinciales cum Generali se habebunt. * Sic enim, subordinatione conseruata, vnio, quæ in ea quàm maximè consistit, aspirante gratia Dei, conseruabitur.* E

5 *Siquis diuisionis vel dissensionis eorum, qui vnà viuunt, inter se, vel cum suo capite autor esse cerneretur; diligentißimè ab ea Congregatione velut pestis, quæ eam potest summopere inficere, si præsens remedium non adhibeatur, * separandus est.* F

6 *Ex parte Præpositi Generalis, quæ ad hanc vnionem animorum conferent, sunt * eæ dotes, quibus (vt* G

in nona parte dicetur) eũ exornari oportet; quibus cùm præditus fuerit, erga omnia membra Societatis suo fungetur officio, capitis videlicet, à quo in illam influxus ad præfixum ipsi finem necessarius descendat: & sic à Generali Præposito, vt à capite, vniuersa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autem ad singulares personas descendat: sic etiam ab eodem capite (vel certè eo suam facultatem communicante, & rem approbante) missiones procedant. De communicatione gratiarum Societatis tantundem sit dictum. Quò enim magis inferiores à suis Superioribus pendebunt; eò melius amor obedientiæ atque vnio inter eos retinebitur.

7 *Et vt locus magis conueniat ad communicationem capitis cum suis membris; conferre plurimum potest, vt Præpositus Generalis magna ex parte * Romæ resideat, vbi cum alijs omnibus locis Societatis faciliori vtetur commertio. * Prouinciales itidem in ijs locis diutius versabuntur, vnde cum inferioribus, & cum superiori Præposito commoda fuerit communicatio, quantum in Domino id effici poterit.* H I

8 *Præcipuum vtriusque partis vinculum ad membrorum inter se & cum capite suo vnionem amor est Dei ac Domini nostri IESV Christi, cum cuius diuina ac summa bonitate si Superior et inferiores valde vniti fuerint, perfacilè inter seipsos vnientur; idque per eundem illum amorem fiet, qui à Deo descendens ad*

*omnes proximos ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinget. Charitas itaque, & , vt in vniuersum dicatur, omnis probitas ac virtus, qua iuxta spiritum Dei procedatur, ad vnionē ex vtraque parte iuuabit, & (quod inde sequitur) omnis rerum temporalium contēptus, in quibus sui ipsius amor, grauissimus huius vnionis ac boni vniuersalis hostis, errare solet. Multum etiam conferet consensio tum * in interioribus; vt est doctrina, iudicia, ac voluntates, quoad eius fieri poterit; tum etiam in exterioribus; vt est vestitus, ceremoniæ missæ, et reliqua, quantū personarum, & locorum, et cæterorum varietas permittet.* K

9 *Magnopere etiam iuuerit * litterarum vltro citroque missarū inter inferiores et Superiores frequens commertium, & crebrò alios de alijs certiores fieri ac audire * quæ ex varijs locis ad ædificationem, & eorum, quæ geruntur. * cognitionem, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipuè Generali, & Prouincialibus cura erit, eo constituto ordine, vt quouis in loco, quæ ad mutuam consolationem & ædificationem in Domino faciunt, ex alijs sciri possint.* L M N

QVIBVS IN CASIBVS Congregatio generalis fieri debeat. Cap. II.

1 AD vnionem personalem vt veniamus, quæ in Congregationibus Societatis fit; considerandum est, quibus in casibus, qui, & per quem, ac itidem quo in loco, quo tempore, & modo debeant congregari, & id definiri, de quo in Congregationibus agetur. Et vt declaretur primo loco, quibus in casibus Congregatio, et Conuentus generalis fiat; illud in primis suppositum sit; quòd non videtur in Domino in præsentiarum expedire, vt * certis temporibus A aut crebrò fiat. Quoniam Præpositus Generalis adiutus * communicatione, quam cum vniuersa Societate habet, & eorum opera, qui cum ipso degunt, B hoc laboris & distractionis vniuersæ Societati, quantum fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit necessarium; vt, cùm erit de electione Præpositi Generalis agendum, siue eligendus sit, qui in demortui locum succedat, siue qui subrogetur alteri Præposito, quem cedere officio propter aliquam causam ex ijs, quæ postea dicentur, conueniat.

2 Altera causa est, cùm deliberari oportebit de * rebus perpetuis ac magni momenti, quales essent C

(verbi

(verbi gratia) Collegia vel domos dissoluere, aut aliò transferre, vel res admodum difficiles ad vniuersam Societatem spectantes, vel eam rationem procedendi in illa, quæ ad implendam Dei voluntatem commodissima videatur, explicare & constituere.

QVI DEBEANT CONGREGARI. Cap. III.

1 NON omnes, qui sub Obedientia Societatis viuunt, nec Scholastici approbati, verùm Professi duntaxat, et præterea * Coadiutores A aliqui, si ita expedire in Domino videretur, sunt ad Congregationem generalem conuocandi; & quidem ex his non nisi qui commodè venire queant. Non itaque infirmi ac valetudinarij, nec qui in regionibus remotißimis agunt, vt in Indijs; sed nec illi, qui præ manibus negotia habent magni momenti, quæ absque graui incommodo deseri non possunt, conuenient. Pendebit autem hoc ex iudicio Præpositi Generalis, si is conuentum indixerit, vel eorum, qui congregati in singulis Prouincijs fuerint, vt venturos ad generalem conuentum eligant. Verùm vt certa aliqua ratio in hac congregatione cogenda præscribatur; Cùm conuentus celebrabitur ad eligendum Generalem, aut ad

*deliberandum de ijs, quæ ad Generalem ipsum spectant; terni ex singulis Prouincijs veniant, * Prouincialis videlicet Præpositus cum duobus alijs, qui fuerint ad hoc negotium in Congregatione prouinciali electi: quæ quidem Congregatio in singulis Prouincijs ante generalem ad hunc finem cogetur. Conueniēt autem et suffragij ius habebunt in ea Professi omnes Prouinciæ, qui interesse poterunt, Præpositi Domorum atque Collegiorum, Rectores, ac Procuratores, vel ij, quos tanquam vicarios illi suo nomine miserint. Cùm conuentus ad res alias indiceretur; Præpositus Prouincialis sine congregatione Prouinciæ duos ex ea eligere poterit pro arbitrio Præpositi Generalis; cuius erit pro occurrentium causarum ratione constituere, num conuentus Prouīcialis huiusmodi ad duorum illorum electionem sit cogendus, an Prouincialis sine conuentu eos debeat eligere, prout ei videbitur in Domino expedire. His tribus * suas vices tota Prouincia committet, & quicquid à conuentu generali, cui ipsi interfuerint, constitutū fuerit, ratum habebit. Quòd si præter duos electos, quosdam alios Præpositus Generalis designaret, vel Præpositus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horum, & aliorum ratio. Sed si Prouincialis præter tres, aliquos eligeret; plures, quàm duos, adijcere non poterit, ita, vt ad summum quinque ex vna Prouincia veniant.* B C

2 *Ex Professis, qui Cōgregationi intererunt, vnusquisque*

quisque suffragium vnicum, solus Generalis duo habebit. Sed si numerus par esset, Prouĩcialis reliquis præferetur: et si inter ipsos Prouinciales esset paritas; pars illa, in quam Præpositus Generalis, vel (si is è viuis excesisset) ipsius Vicarius inclinabit, esset præferenda. Vt enim illis magis est necessarium diuinæ gratiæ auxilium propter munus, quod gerunt; ita sperandum est, Deum ac Dominum nostrum vberius id illis, vt sentiant & dicant quæ ad ipsius gloriam faciant, largiturum.

AD QVEM SPECTET Congregationem generalem indicere. Cap. IIII.

CVM ad eligendum nouum Præpositum, priore vita functo, conuentura est Societas; * vnus ex Profeßis, quem suum in hac parte Vicariũ ante mortem Præpositus nominauerit, alios de summa rei certiores faciendos curabit. Hic autem Vicarius (vt plurimùm) vnus ex ijs erit, qui adesse Præposito, & ipsum iuuare soliti sunt, vel certè ex ijs, qui proximè degunt. Huius officium erit, Societatem ad electionem Præpositi faciendam, præscripto tempore, et loco, quo conuenire oporteat, conuocare. A

2 *Quando non ad electionem congregatur Societas; in alijs euẽtibus Præpositus Generalis eam cõuocabit, præter quàm in illis, qui in nona parte exprimentur: et non congregabit frequenter Societatem, vt dictum est; nisi rerum agendarum necessitas vrgeret. Sed cùm generalis Congregatio ad electionẽ Præpositi conuocata eum iam elegerit; deinde de rebus alijs grauioribus, quàm vt à Generali et ijs, qui cum ipso agunt, decidi debeant, tractari poterit.*

DE LOCO, TEMPORE, & modo congregandi. Cap. V.

1 *LOCVS, quò conueniet Societas ad Generalis electionem, videtur ordinariè curia summi Pontificis esse debere, vbi plurimùm erit ipsius Generalis residentia; nisi Societas ex cõposito conueniendum esse in alium locum, qui commodior omnibus futurus esset, statueret: vt siquis in confinio diuersarum Prouinciarum, in quibus manet Societas, esset constitutus, vel alius, qui magis accommodus videretur. Si Præpositus Generalis est, qui Societatem ad alia negotia congregat: eius erit, eligere ac designare locum, quem in Domino aptiorem iudicauerit.*

2 At spatium temporis, quod cogendæ Societati tribuetur, vbi de electione Generalis agendum est, quinque aut sex mensium erit à tempore, quo litteræ, quæ de hac re commonefacient, scriptæ fuerint. Prorogari tamen id tempus poterit; cùm necessitas postulauerit. Cùm verò alias ob causas fuerit congreganda, Generalis Præpositus pro suo arbitratu tempus designabit.

3 Modus in congreganda Societate seruandus hic erit; vt ille, cuius hoc est munus, confestim varijs vijs Prouinciales, & siqui ex Professis sigillatim conuocandi essent, adscripta (quantum sat esse ipsi videbitur) causa, loco, & tempore conuentus habendi, certiores faciat, admonens quoque, vt vbique missæ celebrentur, et orationes fiant pro fœlici Præpositi electione. Vnusquisque autem Prouincialium (si ipsi soli eligendi potestatem non habuerint) Professos, qui in ipsius prouincia versantur, Rectores quoque, et locales Præpositos, qui venire sine magno incōmodo possint, conuocabit. Vbi verò ad Congregationem prouincialem conuenerint, eligent pluribus suffragijs (Prouincialis sententia pro duobus suffragijs numerata) eos, qui ad generalem Conuentum mittantur; qui esse ij debebunt, quos magis expediat ei conuentui interesse, & quorum absentia minus detrimenti Prouinciæ sit allatura. Ipsi verò, quàm primùm poterunt, ad constitutum locum, relictis in suis Prouincijs Vicarijs,

&

& rebus omnibus bene compositis, proficiscentur.

4 Curabunt præterea Superiores, vt omnes, qui sub obedientia Societatis viuunt, quotidie in orationibus et in missarum sacrificijs plurimùm Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem se conferunt; & simul, vt, quidquid in ea transigetur, ad maius obsequium, & laudem, & gloriam diuini nominis cedat.

DE MODO DELIBERAtionis, cùm de electione Generalis agitur. Cap. VI.

1 SI conuentus indictus est ad noui Præpositi, qui in demortui locum succedat, electionem; simul atque omnes conuenerint, Vicarius Generalis quatuor dies āte Præpositi futuri electionem de eadem omnes alloquatur, horteturque ad eam, prout ad maius Dei obsequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendam: & præter hunc diem, tres sequentes habebunt, vt se Deo commendent, meliusque considerent, quisnam ex vniuersa Societate ad huiusmodi curam maximè idoneus sit futurus; & eo tempore certiores reddi de ijs, quæ ad rem pertinent, ab illis, qui bene poterunt referre, curent: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eū includantur, non

non definiant apud se, quem sint electuri.

2 Hoc medio tempore vnusquisque sub pœna excommunicationis latæ sententiæ teneatur Vicario manifestare, vel alicui ex antiquioribus Professis (qui cum Vicario conferet) si sciret aliquem hoc munus affectasse, vel etiam tunc affectare, directè, aut indirectè id procurando, vel signo aliquo id declarando. Qui autem de ambitione huiusmodi conuictus esset, actiuo & passiuo * suffragio priuetur, vt qui nec ad eligendum alium, nec, vt ipse eligatur, sit idoneus; vnde nec in eam Congregationem, nec in aliam vnquam admitti possit. A

3 Ipso die electionis, qui hos tres dies consequetur, celebret aliquis missam de Spiritu sancto, quam omnes audiant, ac in eadem sanctissimum Christi corpus sumant.

4 Postmodum ad campanæ pulsum, qui * suffragium habent, ad locum Congregationis vocentur; & B vnus eorum concionem habeat, qua in genere (nullo dato signo, quo particularis aliqua persona significetur) ad electionem eius Præpositi, qui ad maius Dei obsequium conueniat, exhortetur; Et postquàm hymnum illum simul dixerint, Veni creator Spiritus; in prædictum locum Congregationis ab aliquo ex Præpositis, vel Rectoribus, vel aliquo quopiam de Societate, cui id officij in domo Congregationis commissum fuerit, includantur, ita, vt nec inde egredi

& rebr quid ad victum, præter panem &
4 C. ... oßit; donec Præpositum Generalem

...es communi inspiratione, non expec-
...agiorum, quempiam eligerent; ille sit
...ralis. Omnem enim ordinem, & eli-
... Spiritus sanctus, qui ad huiusmodi
electionem mouet, facilè supplet.

6 Quando eo modo non peragetur electio; formula, quæ sequitur, erit obseruanda. In primis quisque seorsum orabit Deum, et, cum * nullo alio loquendo, in C
Creatoris sui ac Domini conspectu ex iis, quæ prius intellexit, apud se statuet, quem sit electurus; & in charta scribet nomen personæ, quam eligit in Præpositum Generalem, & suum subscribet; & ad hoc spatium vnius horæ ad summum præfigatur: deinde ad sedes suas omnes conueniant: Et Vicarius cum
* Secretario ad hoc ipsum inter Professos electo, & D
alio tertio, qui eis aßistat, exurgens à sede protestetur nolle se admittere quenquam, nec excludere, quem non debeat. Det autē oībus absolutionē generalē ab oībus cēsuris ad hūc canonicæ electionis effectū: Postmodū, īuocata Spiritus sancti gratia, accedat cū duobus socijs ad mensam in medio positam; & ipsimet tres prædicti mutuò suffragia sua alius ab alio petant: & * iuret E
vnusquisque prius, quàm det, quòd eū nominat, quē sentit ī Domino ad hoc munus magis idoneū; et suffragia in

*in manibus Secretarij simul seruentur; deinde à quolibet eorum, qui in Congregatione sunt, seorsum, sed tamen coràm alijs proprium suffragium scripto contentum postulent, quod præuio iuramento eisdem dabit vnusquisque. Deinde in medio omnium Secretarius suffragia, electum solummodò nominando, promulgabit; ac demum vno suffragiorum numero cum alio collato, qui plus, quàm mediam partem suffragiorum omnium, habuerit, sit Præpositus Generalis: & ita qui primus eum nominauit, vel Vicarius percontetur alios, an suum consensum ei præstent, quem maior pars elegit; &, vtcunque respondeant, formabit Decretum electionis, dicẽdo; In noĩe patris, et filij, et spiritus sancti; EGO N. nomine meo, et omnium idem sentientium eligo N. in Præpositum Generalem Societatis IESV. Quo peracto statĩ omnes ad * reuerentiam ei exhibendã accedãt, et flexo vtroque genu manum eius osculentur. Qui verò electus fuerit, nec electionẽ, nec exhibitã reuerentiã (cùm recordari debeat, cuius nomine eam admittat) recusare debet. Postremò simul omnes dicant, Te Deum laudamus.* F

7 *Si non fuerit, qui amplius, quàm mediam partem suffragiorum, habeat; alia ratio, scilicet compromissionis ineatur, electis inter omnes tribus, aut quinque * electoribus (qui nimirum ad id munus plura habuerint suffragia) & quò maior horum trium vel quinque pars inclinauerit, ille sit Præpositus Generalis,* G

&

& promulgetur; eiq́ue reuerentia exhibeatur, & Deo nostro gratiæ agantur, vt superius dictum est.

8 Post promulgationem nulli integrũ erit, suffragium suum mutare, nec peracta electione aliam tentare: & obseruet, quæ dicta sunt, qui dissidij ac ruinæ Societatis author haberi, et in pœnam excommunicationis latæ sententiæ incidere, aliasq́ue graues * censuras pro arbitrio Societatis (cui vnio, & concordia omnimoda ad Dei gloriã conuenit) subire nolit. H

DE MODO IN DELIBERATIONIBUS TENENDO, QUANDO IN CONGREGATIONE GENERALI NON DE ELECTIONE PRÆPOSITI, SED ALIJS DE REBUS AGITUR. Cap. VII.

1 CVM in Congregatione non de electione Præpositi, sed alijs de rebus grauibus, & ad statum Societatis pertinentibus agitur; inclusio necessaria non erit: licet sit curandum, vt, quàm expeditissimè fieri poterit, quæ tractanda sunt, absoluantur. Sed quia ex prima & summa Sapientia descendat oportet lux ea, qua dijudicari possit, quid statuere conueniat; in primis Missarum sacrificia offerentur; fietq́ue oratio in loco Congregationis, & alijs partibus Societatis

etatis per totum illud tempus, quo congregantur, & quo tractantur res in eo Conuentu definiendæ, ad gratiam impetrandam; vt omnia ad maiorem Dei gloriam constituantur.

2 Deinde semel aut sæpius omnibus congregatis, Præpositus Generalis, deinde * Prouinciales, Rectores, alijque ad Congregationem vocati, quæ eis tractanda videbuntur, rationesque eorum, quæ sentiunt, postquam diligenter omnia considerauerint, ac Deo & Domino nostro cōmendauerint, coram omnibus breuiter proponent; Et postquàm dixerint sententiam suam, eius summam scriptam * in medio relinquent; vt, si qui velint, eam legant, & quod ea de re sentiunt, in sequenti Congregatione dicant. A B

3 Rebus agitatis hinc inde in vna, vel pluribus Congregationibus, si nihil manifestè in alteram partem constitui videretur; communi omnium, vel ferè omnium assensu quatuor, qui definiant, ex ijs, qui intersunt conuentui, & in eo ius habent suffragij, plurium sententijs (quibus alij se stare velle promittant) eligantur, qui, quoties opus fuerit, cum Præposito Generali congregati omnia ea, de quibus agitur, decîdent. Quòd si omnes eiusdem sententiæ non fuerint; quò verget maior pars, id præferendum, & à tota Congregatione vt de manu Domini admittendum erit.

4 Si Præpositus Generalis nō erit ea habitudine corporis

poris, vt poßit rebus omnibus tractandis interesse; posset alium suo loco substituere; & sic sigillatim, omnibus rebus constitutis, prout maiori parti visum fuerit, quod decretum est, scribetur, & in plena Congregatione legetur: &, si etiam tunc alicui visum fuerit, quid ea in re sentiat, dicere ei licebit; sed omnia tandem arbitrio Præpositi cum Definitoribus relinquetur.

5 *Consideratis denuo illis, quæ discussa sunt, & modo iam dicto rursum constitutis, Secretarius in libro ad id destinato ea postmodum * promulganda* C
** scribet.* D

DE IIS, QVAE AD CAput Societatis, & gubernationem ab eo descendentem pertinent.

QVOD PRAEPOSITVM Generalem, & quidem perpetuum, dum vixerit, esse oporteat. Cap. I.

VT IN oībus Rebuspub. vel Congregationibus bene constitutis, præter eos, qui ad fines particulares in eis tendunt, necesse est, esse aliquem, vel etiam plures, qui boni vniuersalis curam habeant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant: sic etiam in hac Societate, præter eos, qui particularibus domibus, Collegijs, & Prouincijs etiam, in quibus huiusmodi sunt domus, vel Collegia, præsunt, necesse est, esse aliquem, qui vniuersæ Societatis curam habeat; qui hunc sibi finem constituat, vt bene gubernetur, conseruetur, et augeatur totum Societatis corpus; & hic est Præpositus Generalis; qui cùm duobus modis eligi posset, scilicet, vt ad tempus aliquod definitum, vel vt quandiu viuet, Societati præsit: propterea quòd experien-

QVIBVS IN CASIBVS Congregatio generalis fieri debeat. Cap. II.

1 AD vnionem personalem vt veniamus, quæ in Congregationibus Societatis fit; considerandum est, quibus in casibus, qui, & per quem, ac itidem quo in loco, quo tempore, & modo debeant congregari, & id definiri, de quo in Congregationibus agetur. Et vt declaretur primo loco, quibus in casibus Congregatio, et Conuentus generalis fiat; illud in primis suppositum sit; quòd non videtur in Domino in præsentiarum expedire, vt * certis temporibus A
aut crebrò fiat. Quoniam Præpositus Generalis adiutus * communicatione, quam cum vniuersa Societate habet, & eorum opera, qui cum ipsô degunt, B
hoc laboris & distractionis vniuersæ Societati, quantum fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit necessarium; vt, cùm erit de electione Præpositi Generalis agendum, siue eligendus sit, qui in demortui locum succedat, siue qui subrogetur alteri Præposito, quem cedere officio propter aliquam causam ex iis, quæ postea dicentur, conueniat.

2 Altera causa est, cùm deliberari oportebit de * rebus perpetuis ac magni momenti, quales essent C
(verbi

(verbi gratia) Collegia vel domos dissoluere, aut aliò transferre, vel res admodum difficiles ad vniuersam Societatem spectantes, vel eam rationem procedendi in illa, quæ ad implendam Dei voluntatem commodissima videatur, explicare & constituere.

QVI DEBEANT CONgregari. Cap. III.

1 NON omnes, qui sub Obedientia Societatis viuunt, nec Scholastici approbati, verùm Professi duntaxat, et prærerea * Coadiutores aliqui, si ita expedire in Domino videretur, sunt ad Congregationem generalem conuocandi; & quidem ex his non nisi qui commodè venire queant. Non itaque infirmi ac valetudinarij, nec qui in regionibus remotissimis agunt, vt in Indijs; sed nec illi, qui præ manibus negotia habent magni momenti, quæ absque graui incommodo deseri non possunt, conuenient. Pendebit autem hoc ex iudicio Præpositi Generalis, si is conuentum indixerit, vel eorum, qui congregati in singulis Prouincijs fuerint, vt venturos ad generalem conuentum eligant. Verùm vt certa aliqua ratio in hac congregatione cogenda præscribatur; Cùm conuentus celebrabitur ad eligendum Generalem, aut ad A

*deliberandum de ijs, quæ ad Generalem ipſum ſpectant; terni ex ſingulis Prouincijs veniant, * Prouincialis videlicet Præpoſitus cum duobus alijs, qui fuerint ad hoc negotium in Congregatione prouinciali electi: quæ quidem Congregatio in ſingulis Prouincijs ante generalem ad hunc finem cogetur. Conueniēt autem et ſuffragij ius habebunt in ea Profeßi omnes Prouinciæ, qui intereſſe poterunt, Præpoſiti Domorum atque Collegiorum, Rectores, ac Procuratores, vel ij, quos tanquam vicarios illi ſuo nomine miſerint. Cùm conuentus ad res alias indiceretur; Præpoſitus Prouincialis ſine congregatione Prouinciæ duos ex ea eligere poterit pro arbitrio Præpoſiti Generalis; cuius erit pro occurrentium cauſarum ratione conſtituere, num conuentus Prouĩcialis huiuſmodi ad duorum illorum electionem ſit cogendus, an Prouincialis ſine conuentu eos debeat eligere, prout ei videbitur in Domino expedire. His tribus * ſuas vices tota Prouincia committet, & quicquid à conuentu generali, cui ipſi interfuerint, conſtitutũ fuerit, ratum habebit. Quòd ſi præter duos electos, quosdam alios Præpoſitus Generalis deſignaret, vel Præpoſitus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horum, & aliorum ratio. Sed ſi Prouincialis præter tres, aliquos eligeret; plures, quàm duos, adijcere non poterit, ita, vt ad ſummum quinque ex vna Prouincia veniant.* B C

2 *Ex Profeßis, qui Cõgregationi intererunt, vnusquiſque*

quisque suffragium vnicum, solus Generalis duo habebit. Sed si numerus par esset, Prouĩcialis reliquis præferetur: et si inter ipsos Prouinciales esset paritas; pars illa, in quam Præpositus Generalis, vel (si is è viuis excessisset) ipsius Vicarius inclinabit, esset præferenda. Vt enim illis magis est necessarium diuinæ gratiæ auxilium propter munus, quod gerunt; ita sperandum est, Deum ac Dominum nostrum vberius id illis, vt sentiant & dicant quæ ad ipsius gloriam faciant, largiturum.

AD QVEM SPECTET Congregationem generalem indicere. Cap. IIII.

CVM ad eligendum nouum Præpositum, priore vita functo, conuentura est Societas; * vnus ex Professis, quem suum in hac parte Vicariũ ante mortem Præpositus nominauerit, alios de summa rei certiores faciendos curabit. Hic autem Vicarius (vt plurimùm) vnus ex ijs erit, qui adesse Præposito, & ipsum iuuare soliti sunt, vel certè ex ijs, qui proximè degunt. Huius officium erit, Societatem ad electionem Præpositi faciendam, præscripto tempore, et loco, quo conuenire oporteat, conuocare. A

2 Quando non ad electionem congregatur Societas; in alijs euẽtibus Præpositus Generalis eam cõuocabit, præter quàm in illis, qui in nona parte exprimentur: et non congregabit frequenter Societatem, vt dictum est; nisi rerum agendarum necessitas vrgeret. Sed cùm generalis Congregatio ad electionẽ Præpositi conuocata eum iam elegerit; deinde de rebus alijs grauioribus, quàm vt à Generali et ijs, qui cum ipso agunt, decidi debeant, tractari poterit.

DE LOCO, TEMPORE, & modo congregandi. Cap. V.

1 LOCVS, quò conueniet Societas ad Generalis electionem, videtur ordinariè curia summi Pontificis esse debere, vbi plurimùm erit ipsius Generalis residentia; nisi Societas ex cõposito conueniendum esse in alium locum, qui commodior omnibus futurus esset, statueret: vt si quis in confinio diuersarum Prouinciarum, in quibus manet Societas, esset constitutus, vel alius, qui magis accommodus videretur. Si Præpositus Generalis est, qui Societatem ad alia negotia congregat: eius erit, eligere ac designare locum, quem in Domino aptiorem iudicauerit.

At

2 *At ſpatium temporis, quod cogendæ Societati tribuetur, vbi de electione Generalis agendum eſt, quinque aut ſex menſium erit à tempore, quo litteræ, quæ de hac re commonefacient, ſcriptæ fuerint. Prorogari tamen id tempus poterit; cùm neceſſitas poſtulauerit. Cùm verò alias ob cauſas fuerit congreganda, Generalis Præpoſitus pro ſuo arbitratu tempus deſignabit.*

3 *Modus in congreganda Societate ſeruandus hic erit; vt ille, cuius hoc eſt munus, confeſtim varijs vijs Prouinciales, & ſiqui ex Profeſſis ſigillatim conuocandi eſſent, adſcripta (quantum ſat eſſe ipſi videbitur) cauſa, loco, & tempore conuentus habendi, certiores faciat, admonens quoque, vt vbique miſſæ celebrentur, et orationes fiant pro fœlici Præpoſiti electione. Vnuſquiſque autem Prouincialium (ſi ipſi ſoli eligendi poteſtatem non habuerint) Profeſſos, qui in ipſius prouincia verſantur, Rectores quoque, et locales Præpoſitos, qui venire ſine magno incõmodo poſſint, conuocabit. Vbi verò ad Congregationem prouincialem conuenerint, eligent pluribus ſuffragijs (Prouincialis ſententia pro duobus ſuffragijs numerata) eos, qui ad generalem Conuentum mittantur; qui eſſe ij debebunt, quos magis expediat ei conuentui intereſſe, & quorum abſentia minus detrimenti Prouinciæ ſit allatura. Ipſi verò, quàm primùm poterunt, ad conſtitutum locum, relictis in ſuis Prouincijs Vicarijs,*

&

& rebus omnibus bene compositis, proficiscentur.

4 *Curabunt præterea Superiores, vt omnes, qui sub obedientia Societatis viuunt, quotidie in orationibus et in missarum sacrificijs plurimùm Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem se conferunt; & simul, vt, quidquid in ea transigetur, ad maius obsequium, & laudem, & gloriam diuini nominis cedat.*

DE MODO DELIBERATIONIS, *cùm de electione Generalis agitur.* Cap. VI.

1 *SI conuentus indictus est ad noui Præpositi, qui in demortui locum succedat, electionem; simul atque omnes conuenerint, Vicarius Generalis quatuor dies āte Præpositi futuri electionem de eadem omnes alloquatur, horteturque ad eam, prout ad maius Dei obsequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendam: & præter hunc diem, tres sequentes habebunt, vt se Deo commendent, meliusque considerent, quisnam ex vniuersa Societate ad huiusmodi curam maximè idoneus sit futurus; & eo tempore certiores reddi de ijs, quæ ad rem pertinent, ab illis, qui bene poterunt referre, curent: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eū includantur,*

non

non definiant apud se, quem sint electuri.

2 Hoc medio tempore vnusquisque sub pœna excommunicationis latæ sententiæ teneatur Vicario manifestare, vel alicui ex antiquioribus Professis (qui cum Vicario conferet) si sciret aliquem hoc munus affectasse, vel etiam tunc affectare, directè, aut indirectè id procurando, vel signo aliquo id declarando. Qui autem de ambitione huiusmodi conuictus esset, actiuo & passiuo * suffragio priuetur, vt qui nec ad eligendum alium, nec, vt ipse eligatur, sit idoneus; vnde nec in eam Congregationem, nec in aliam vnquam admitti possit. A

3 Ipso die electionis, qui hos tres dies consequetur, celebret aliquis missam de Spiritu sancto, quam omnes audiant, ac in eadem sanctissimum Christi corpus sumant.

4 Postmodum ad campanæ pulsum, qui * suffragium habent, ad locum Congregationis vocentur; & vnus eorum concionem habeat, qua in genere (nullo dato signo, quo particularis aliqua persona significetur) ad electionem eius Præpositi, qui ad maius Dei obsequium conueniat, exhortetur; Et postquàm hymnum illum simul dixerint, Veni creator Spiritus; in prædictum locum Congregationis ab aliquo ex Præpositis, vel Rectoribus, vel aliquo quopiam de Societate, cui id officij in domo Congregationis commissum fuerit, includantur, ita, vt nec inde egredi B

di, nec eis aliquid ad victum, præter panem & aquam, dari poßit; donec Præpositum Generalem elegerint.

5 *Quòd si omnes communi inspiratione, non expectato ordine suffragiorum, quempiam eligerent; ille sit Præpositus Generalis. Omnem enim ordinem, & eligendi formulam Spiritus sanctus, qui ad huiusmodi electionem mouet, facilè supplet.*

6 *Quando eo modo non peragetur electio; formula, quæ sequitur, erit obseruanda. In primis quisque seorsum orabit Deum, et, cum * nullo alio loquendo, in* C
*Creatoris sui ac Domini conspectu ex ijs, quæ prius intellexit, apud se statuet, quem sit electurus; & in charta scribet nomen personæ, quam eligit in Præpositum Generalem, & suum subscribet; & ad hoc spatium vnius horæ ad summum præfigatur: deinde ad sedes suas omnes conueniant: Et Vicarius cum * Secretario ad hoc ipsum inter Professos electo, &* D
*alio tertio, qui eis aßistat, exurgens à sede protestetur nolle se admittere quenquam, nec excludere, quem non debeat. Det autē oībus absolutionē generalē ab oībus cēsuris ad hūc canonicæ electionis effectū: Postmodū, īuocata Spiritus sancti gratia, accedat cū duobus socijs ad mensam in medio positam; & ipsimet tres prædicti mutuò suffragia sua alius ab alio petant: & * iuret* E
vnusquisque prius, quàm det, quòd eū nominat, quē sentit ī Domino ad hoc munus magis idoneū; et suffragia

in

*in manibus Secretarij simul seruentur; deinde à quolibet eorum, qui in Congregatione sunt, seorsum, sed tamen corám alijs proprium suffragium scripto contentum postulent, quod præuio iuramento eisdem dabit vnusquisque. Deinde in medio omnium Secretarius suffragia, electum solummodò nominando, promulgabit; ac demum vno suffragiorum numero cum alio collato, qui plus, quàm mediam partem suffragiorum omnium, habuerit, sit Præpositus Generalis: & ita qui primus eum nominauit, vel Vicarius percontetur alios, an suum consensum ei præstent, quem maior pars elegit; &, vtcunque respondeant, formabit Decretum electionis, dicẽdo; In noĩe patris, et filij, et spiritus sancti; EGO N. nomine meo, et omnium idem sentientium eligo N. in Præpositum Generalem Societatis IESV. Quo peracto statĩ omnes ad * reuerentiam ei exhibendã accedãt, et flexo vtroque genu manum eius osculentur. Qui verò electus fuerit, nec electionẽ, nec exhibitã reuerentiã (cùm recordari debeat, cuius nomine eam admittat) recusare debet. Postremò simul omnes dicant, Te Deum laudamus.* F

7 *Si non fuerit, qui amplius, quàm mediam partem suffragiorum, habeat; alia ratio, scilicet compromissionis ineatur, electis inter omnes tribus, aut quinquè * electoribus (qui nimirum ad id munus plura habuerint suffragia) & quò maior horum trium vel quinque pars inclinauerit, ille sit Præpositus Generalis,* G

&

& promulgetur; eique reuerentia exhibeatur, & Deo nostro gratiæ agantur, vt superius dictum est.

8 Post promulgationem nulli integrũ erit, suffragium suum mutare, nec peracta electione aliam tentare: & obseruet, quæ dicta sunt, qui dissidij ac ruinæ Societatis author haberi, et in pœnam excommunicationis latæ sententiæ incidere, aliasque graues * censuras pro arbitrio Societatis (cui vnio, & concordia omnimoda ad Dei gloriã conuenit) subire nolit. H

DE MODO IN DELIBERationibus tenendo, quando in Congregatione generali non de electione Præpositi, sed alijs de rebus agitur. Cap. VII.

1 CVM in Congregatione non de electione Præpositi, sed alijs de rebus grauibus, & ad statum Societatis pertinentibus agitur; inclusio necessaria non erit: licet sit curandum, vt, quàm expeditissimè fieri poterit, quæ tractanda sunt, absoluantur. Sed quia ex prima & summa Sapientia descendat oportet lux ea, qua dijudicari possit, quid statuere conueniat; in primis Missarum sacrificia offerentur; fietque oratio in loco Congregationis, & alijs partibus Soci-

etatis per totum illud tempus, quo congregantur, & quo tractantur res in eo Conuentu definiendæ, ad gratiam impetrandam; vt omnia ad maiorem Dei gloriam constituantur.

2 Deinde semel aut sæpius omnibus congregatis, Præpositus Generalis, deinde * Prouinciales, Rectores, alijque ad Congregationem vocati, quæ eis tractanda videbuntur, rationesque eorum, quæ sentiunt, postquam diligenter omnia considerauerint, ac Deo & Domino nostro cōmendauerint, coram omnibus breuiter proponent; Et postquàm dixerint sententiam suam, eius summam scriptam * in medio relinquent; vt, si qui velint, eam legant, & quod ea de re sentiunt, in sequenti Congregatione dicant. A B

3 Rebus agitatis hinc inde in vna, vel pluribus Congregationibus, si nihil manifestè in alteram partem constitui videretur; communi omnium, vel ferè omnium assensu quatuor, qui definiant, ex ijs, qui intersunt conuentui, & in eo ius habent suffragij, plurium sententijs (quibus alij se stare velle promittant) eligantur, qui, quoties opus fuerit, cum Præposito Generali congregati omnia ea, de quibus agitur, decīdent. Quod si omnes eiusdem sententiæ non fuerint; quò verget maior pars, id præferendum, & à tota Congregatione vt de manu Domini admittendum erit.

4 Si Præpositus Generalis nō erit ea habitudine corporis

poris, vt poßit rebus omnibus tractandis interesse; posset alium suo loco substituere; & sic sigillatim, omnibus rebus constitutis, prout maiori parti visum fuerit, quod decretum est, scribetur, & in plena Congregatione legetur: &, si etiam tunc alicui visum fuerit, quid ea in re sentiat, dicere ei licebit; sed omnia tandem arbitrio Præpositi cum Definitoribus relinquetur.

5 *Consideratis denuo illis, quæ discussa sunt, & modo tam dicto rursum constitutis, Secretarius in libro ad id destinato ea postmodum * promulganda * scribet.* C D

DE IIS, QVAE AD CAput Societatis, & gubernationem ab eo descendentem pertinent.

QVOD PRAEPOSITVM Generalem, & quidem perpetuum, dum vixerit, esse oporteat. Cap. I.

VT IN oībus Rebuspub. vel Congregationibus bene constitutis, præter eos, qui ad fines particulares in eis tendunt, necesse est, esse aliquem, vel etiam plures, qui boni vniuersalis curam habeant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant: sic etiam in hac Societate, præter eos, qui particularibus domibus, Collegijs, & Prouincijs etiam, in quibus huiusmodi sunt domus, vel Collegia, præsunt, necesse est, esse aliquem, qui vniuersæ Societatis curam habeat; qui hunc sibi finem constituat, vt bene gubernetur, conseruetur, et augeatur totum Societatis corpus; & hic est Præpositus Generalis; qui cùm duobus modis eligi posset, scilicet, vt ad tempus aliquod definitum, vel vt quandiu viuet, Societati præsit: propterea quòd experien-

*tia, & * in gubernando exercitatio, & hominum* A
*particularium notitia, & erga eosdem * authoritas* B
*confert magnopere, vt bene hoc munus obeat; ad vitam, & non ad tempus aliquod præscriptum erit eligendus. Accedet autem ad cætera hoc commodi ex eo, vt Societas in rebus magni momenti ad Dei gloriam satis ferè semper occupata, vniuersalibus his conuentibus * minus laboris & distractionis patiatur.*

QVALIS ESSE DEBEAT *Præpositus Generalis.* Cap. II.

1 *INTER dotes varias, quibus ornari Præpositum Generalem, optandum est, omnium prima hæc erit; vt cum Deo ac Domino nostro quàm maximè coniunctus, & familiaris * tam in oratione, quàm in* A
omnibus suis actionibus sit; vt eo vberius ab ipso, vt boni totius fonte, vniuerso corpori Societatis abundantem donorum, ac gratiarum eius participationem, ac multum valoris, et efficaciæ omnibus illis rationibus, quibus ad animarum auxilium vtetur, impetret.

2 *Secunda, vt vir sit, cuius in omni virtutum genere exemplum reliquos de Societate iuuet; ac præcipuè in eo splendor charitatis erga omnes proximos, & in primis erga Societatem, ac veræ humilitatis, quæ Deo*

&

& hominibus amabilem eum reddant, sit conspicuus.

3 Liber etiam ab omnibus inordinatis affectionibus, per gratiam Dei edomitis & mortificatis, sit oportet; ne interius iudicium rationis perturbent, & vt exterius tam sit compositus, & in loquendo præsertim tam circumspectus, vt in eo nihil, ne verbum quidem, notari possit, quod non ad ædificationem siue eorum, qui de Societate sunt (quibus speculi, & exemplaris loco esse debet) siue externorum faciat.

4 Nihilominus eo modo didicerit rectitudinem, ac seueritatem necessariã cum benignitate, et mansuetudine miscere, vt nec se flecti sinat ab eo, quod Deo ac Domino nostro gratius fore iudicauerit: & tamen filijs suis, vt conuenit, compati nouerit; eo modo se gerendo, vt etiam qui reprehenduntur, vel corriguntur, quanuis secundum inferiorem hominem, quod agitur, displiceat, agnoscant nihilominus, quòd rectè in Domino, & cum charitate ille suum officium faciat.

5 Animi etiam magnitudo ac fortitudo est ei pernecessaria ad infirmitatem multorum ferendam, & res magnas in diuino seruitio aggrediendas, in eisque constanter, quando id conuenit, perseuerandum; non propter contradictiones (licet à magnis, & potentibus excitatas) animum despondendo, nec ab eo, quod ratio, & diuinum obsequium postulat, vllis eorum precibus, aut minis separari se sinendo; vt omnibus demum casibus, qui incidere possunt, sit superior; nec

Iij prosperis

prosperis efferri, nec aduersis deijci animo sese permittat, paratißimus, cùm opus esset, ad mortem pro Societatis bono in obsequium IESV Christi Dei ac Domini nostri subeundam.

6 *Tertia est, vt præclaro intellectus, ac iudicij dono polleat; vt nec in rebus ad speculationem, nec ad praxim pertinentibus, quæ occurrerint, hoc talento sit destitutus. Et quanuis doctrina valde ei necessaria sit, qui tam multis viris eruditis est præfuturus; magis tamen est necessaria prudentia, & in rebus spiritualibus & internis exercitatio ad varios spiritus discernendos, ad consiliũ ac remediũ tam multis, qui necessitatibus spiritualibus laborabunt, adhibendum. Discretionis etiam donum in rebus externis, ac modo res tam varias tractandi, & cum tam diuersis hominum generibus in ipsa Societate, et extra illam agendi summopere erit ei necessarium.*

7 *Quarta & in primis necessaria ad res conficiendas est vigilantia, & sollicitudo ad eas incipiendas, & strenuitas ad easdem ad finem & perfectionem suam perducendas; vt nec incuria, nec remißione animi inchoatæ & imperfectæ relinquantur.*

8 *Quinta ad corpus pertinet; in quo, quod ad sanitatem, speciem externam, & ætatem attinet, habenda est ratio hinc quidem decentiæ & authoritatis, inde verò * virium corporis, quas eius munus exigit; vt* B
in eo fungi officio suo ad Dei ac Domini nostri gloriam

am poßit.

9 Sexta circa res * externas est, inter quas, quæ C
magis ad ædificationem & Dei obsequium in eo officio conferunt, præferri debent. Huiusmodi esse solent, si quis magnæ sit existimationis, ac celebris nominis: & demum quæ ex cæteris ad authoritatem cum externis & cum ijs, qui de Societate sunt, adiuuant.

10 Denique ex eorum numero esse debet Præpositus Generalis, qui in omni virtutum ornatu clarißimi, & de Societate optimè meriti, & diu in eadem tales esse perspecti sunt. Et si aliquæ ex dotibus superius dictis deessent; certè non desit eximia probitas, & amor erga Societatem ac iudicium bonum, quod etiam idonea doctrina comitetur. In reliquis enim per eos, qui ad eius auxilium destinandi sunt (de quibus inferius dicetur) cum auxilio & fauore diuino multa suppleri poterunt.

DE POTESTATE PRÆPOSITI Generalis erga Societatem, ac de officio eius. Cap. III.

1 VT bene gubernetur Societas; expedire imprimis duximus, vt Præpositus Generalis omnem habeat potestatem in Societatem ad ædificationem: quæ potestas (vnde Præpositi officium cognoscitur)

tur) hæc erit; primùm Præpositus Generalis per se, & per alios admittere in domibus, vel Collegijs, vel vbicunque libeat, poterit eos, qui ad institutum Societatis ei idonei videbuntur; siue ad probationem, siue ad *professionem; siue in Coadiutores formatos, vel Scholasticos approbatos admittendos censeat. Poterit etiam eosdem dimittere, & à Societate *remouere. A B

2 Eiusdem erit, quos mittendos iudicauerit, & quòcunque volet, ad studia litterarum mittere. Poterit & eosdem reuocare ante, & post absoluta studia, ac transferre ab vno in alium locum, prout ad ipsorum particulare, vel ad vniuersale bonum Societatis magis conuenire in Domino existimabit.

3 Totam habebit superintendentiam, & gubernationem Collegiorum; quod ad Scholasticos, & Preceptores; & Officiales attinet; inter quos primas tenent Rectores; quos constituere, ac remouere poterit, eamque facultatem eisdem communicare, quam senserit in Domino conuenire; & per huiusmodi Rectores administrationem Collegiorum exercebit in ijs, quæ ad ædificia, & temporalia ipsorum bona in Scholasticorum vsum comparata pertinent; vt in litteris Apostolicis continetur.

4 Curabit etiam, vt illi *ratione officij sui eo modo, qui conuenire maximè videbitur, reddant. Et quod de Collegijs dicitur, de Vniuersitatibus Societatis eius curæ commissis dictum intelligatur. Res enim earũ, C

que

quæ ad vitæ ac doctrinæ institutionem pertinent, administrare, Præpositi Generalis munus erit; quod per Ministros à se iuxta Constitutiones constitutos exercebit.

5 Erit item penes Præpositum Generalem omnis facultas agendi quosuis cõtractus emptionum aut venditionum quorumlibet bonorum temporalium mobilium tam Domorum, quàm Collegiorum Societatis, et imponendi, ac redimendi quoslibet census super bonis stabilibus ipsorum Collegiorum in eorundem vtilitatem ac vsum ea conditione, vt integrum sit hac se obligatione exuere, restituendo pecuniam, quæ data fuerit. Alienare autem, aut omnino dissoluere Collegia, vel Domos iam erectas Societatis sine generali eius congregatione Præpositus Generalis non poterit.

6 De ijs verò, quæ Societati ita relinquuntur, vt ipsa pro suo arbitratu ea disponat (siue bona stabilia illa sint, vt domus aliqua, vel prædiũ non alicui certo Collegio ab eo, qui relinquit, determinatè applicatum vel annexum; siue mobilia, cuiusmodi sunt pecunia, triticum, & quæuis alia mobilia) idem Generalis disponere poterit aut vendẽdo, aut retinendo, aut huic vel illi loco id, quod ei videbitur, applicando, prout ad maiorem Dei gloriam senserit expedire.

7 Et Præpositi Prouinciales, aut locales, & Rectores, & Commissarij eam partem huius facultatis habebunt, quam ipsis Generalis cõmunicauerit. Ne-

quę verò collegiales ad huiusmodi actus collegialiter erunt congregandi.

8 Sicut ad Generalem pertinet curare, vt Societatis Cōstitutiones vbique obseruētur; ita ad eundem pertinebit, in ijs, quæ accidunt, vbi * dispensatione opus est, D habita ratione personarum, locorum, temporum, & aliarum circunstantiarum, dispensare: quod munus ea cum prudentia, quam lux æterna communicauerit, finem earundem Constitutionum intuendo, qui alius non est, quàm maius Dei obsequium, & eorum bonum, qui hoc viuendi institutum sequuntur, præstabit. Idque tam de * experimentis eorum, qui in probationibus versantur, quàm de alijs rebus, in quibus tam fuisse mentem eorum, qui Constitutiones condiderunt, ad gloriam Dei ac Domini nostri iudicabitur, dictum sit. E

9 Idem Generalis in missionibus omnem habebit potestatem; eis tamen nulla ratione repugnando, quæ à sede Apostolica (vt in septima parte dicitur) proficiscuntur. Mittere ergo poterit omnes sibi subditos, siue professionem emiserint, siue non emiserint (quos mittendos iudicauerit) * ad quaslibet mundi partes ad F quoduis tempus vel definitum, vel indefinitum, prout ei videbitur, ad quāuis actionem ex ijs, quibus vti ad proximorum auxilium Societas solet, exercendam. Poterit etiā * missos reuocare, & in omnibus denique, G vt ad maiorem Dei gloriam fore senserit, procedere.

Idem,

*Idem, cùm talenta hominibus Societatis nostræ donata cognoscat, * officia Prædicatorum, Lectorum, & Confessariorum distribuet. De alijs officijs tantundem intelligatur: & quemlibet eo in munere, quod conuenientius ad diuinum obsequium, & salutem animarum obiturus in Domino videbitur, constituet.* H

10 *Eius erit, vti facultatibus à Sede Apostolica Societati concessis, & eam partem illarum vnicuique inferiorum communicare, quam in ipso bene collocatam ad finem diuini obsequij nobis præfixum existimauerit. Eiusdem erit, reuocare eas, vel contrahere, ad eandem regulam diuini beneplaciti omnia exigendo.*

11 *Eiusdem Generalis officiũ erit, correctionibus vti, ac pœnitentias, quæ ad satisfactionem quoruncunque defectuũ conuenire videbũtur, habita ratione personarum, & aliarum circunstantiarum, iniungere: quarum cõsideratio eius charitati cum prudẽtia cõiunctæ, qua ad Dei gloriam vtetur, committitur.*

12 *Eiusdem erit, conuocare Societatem ad generalem conuentum (quando alijs de rebus, quàm de electione Præpositi est agendum) et præcipere, vt prouincialis etiam congregatio conuocetur, cùm expedire iudicauerit, & moderari eos, qui conuenerint, ac suo tempore, ijs absolutis. quæ tractanda erant, dimittere.*

13 *Sine eius facultate & approbatione nullus possit dignitatem vllam extra Societatem admittere; nec ille facultatem huiusmodi dabit, nec id approbabit, si*

sedis

sedis Apostolicæ obedientia ipsum non compelleret.

14 Constituat idem, vt dictum est, suo arbitrio Rectores Collegiorum & Vniuersitatum, ac Præpositos locales domorum, quos aptiores fore iudicauerit, Prouinciales itidem * Præpositos ad trieniũ vt plurimùm; I
(quamuis et contrahi, & prorogari etiam id spatium temporis poßit, quando ad maiorem Dei ac Domini nostri gloriam id fore videbitur) Quibus etiam eam potestatẽ cõmunicabit, quam duxerit cõmunicandam.

15 Poterit etiam reuocare, restringere, & etiam augere, & administrationis rationem ab eis exigere. Quòd si Prouinciali facultatem constituendi Præpositos locales, & Rectores communicauerit; eiusdem Generalis erit, eosdem confirmare, vel remouere.

16 Idem officiales reliquos ad gubernationem necessarios, vt * Procuratorem generalem, & Secretarium K
Societatis constituet, eam illis facultatem, quam pro negotiorum ac personarum ratione conuenire in Domino iudicabit, communicando.

17 Idem poterit non expectata generali congregatione Domos, Collegia, Vniuersitates Societati oblatas accipere, & in Fundatores cum priuilegijs in quarta parte dictis eos, quos ĩ Domino admittendos duxerit, admittere, et Lectores, Sacerdotes, & alia, quæ occurrerint, prouidere. Erit tamẽ ei curandum, vt cum huiusmodi conditionibus admittat, ex quibus Societas commoditatem ad propositum sibi diuini obsequij finem,

nem, & non detrimentum sentiat. Sed si experimento compertum esset, grauari magis, quàm iuuari Societatem, nec Præpositus Generalis de remedio prospiceret; in primo generali Societatis conuentu, vtrũ huiusmodi Domus, Collegium, vel Vniuersitas relinqui, an teneri cum tali onere expediat, agi poterit.

18 *Transferre, vel dissoluere Domos, vel Collegia iã erecta, aut in vsum Societatis professæ redditus eorum conuertere Præpositus Generalis, vt in quarta parte dictum est, non poterit.*

19 *Cognoscat, quoadeius fieri poterit, conscientias eorum, qui sub eius obedientia sunt, ac præcipuè Præpositorum Prouincialium, & aliorum, quibus munera maioris momenti committit.*

20 *Generatim loquẽdo, in rebus omnibus, quæ ad propositum Societati finem perfectionis & auxilij proximorum ad gloriam Dei faciunt, omnibus præcipere in obedientiæ virtute poßit; Et quanuis alijs inferioribus Præpositis, vel Visitatoribus, vel Commissarijs suam facultatem communicet; poterit tamen approbare, vel rescindere quod illi fecerint, & in omnibus quod videbitur, constituere: & semper ei obedientiam ac reuerentiam (vt qui Christi vices gerit) præstari oportebit.*

DE FACVLTATE, VEL prouidentia Societatis erga Præpositum Generalem. Cap. IIII.

1 FACVLTAS, * vel prouidẽtia Societatis erga Præpositũ, habita semper ratione boni vniuersalis, ac maioris ædificationis, sex in rebus, quæ ad Dei gloriam iuuare possunt, consistit. A

2 Prima ad res externas pertinet vestitus, victus, & expensarum quarumlibet ad personam Præpositi spectantium; quæ omnia vel augere, vel imminuere poterit Societas; prout Præpositum ipsum ac se decere, & Deo gratius fore iudicabit. Et huic Societatis ordinationi Præpositum acquiescere oportebit.

3 Secunda ad corporis curam pertinet, ne in laboribus, vel rigore nimio mensuram excedat. Qua etiam in re ad moderationem se reduci sinet Superior, & Societatis arbitrio acquiescet.

4 Tertia ad animam eius spectat; cùm etiam viris perfectis aliquando huiusmodi cura vel circa personã, vel circa officium sit necessaria. Habeat ergo Societas cum Præposito Generali (& idem cum inferioribus fieri posset) aliquem, qui accedens ad Deum in oratione, postquàm diuinam bonitatem consuluerit, et æquum esse id iudicauerit, cum modestia debita, ac humilitate,

humilitate, quid sentiat in ipso Præposito requiri ad maius obsequium & gloriam Dei, admonere debeat; siue ille sit eius Confessarius, siue alius quispiam per Societatem designatus, qui ad hoc negotium quàm maximè aptus videatur.

5 Quarta est, quòd, si quis * vrgeret (licet eum non obligando sub pœna peccati) vt dignitatem aliquam admitteret, in qua Præpositi officium necessariò relinquendum esset, non posset sine consensu Societatis eam admittere. Societas aút, semper intuendo quæ ad maius Dei obsequium & gloriam pertinent, si obedientia sedis Apostolicæ non compulerit, assensum nunquam præstabit. B

6 Quinta locum habet, si accideret, vt valde negligens, vel remissus esset in rebus magni momenti ad Præpositi officium pertinentibus propter corporis grauem ægritudinem, aut senium, spe emendationis ea in parte sublata, vnde multum detrimenti publicum bonum pateretur. Tunc enim Coadiutor, vel Vicarius, qui Generalis officio fungatur, est eligendus; siue ipsemet Præpositus eum cum approbatione Præpositorum Prouincialium sibi substituat; siue illi cum approbatione duorum Præpositorum localium, vel Rectorum vniuscuiusque Prouinciæ eum per litteras pluribus suffragijs eligant ad Societatis gubernationem cum ea facultate, quæ Generali, vel ipsi Societati, si ea eligeret, communicanda videretur.

Sexta

7 Sexta locum haberet in quibusdam casibus; quos speramus per Dei bonitatem, aspirante ipsius gratia, nunquam euenturos (cuiusmodi essent peccata mortalia in externum actum prodeuntia, ac nominatim copula carnalis, * vulnerare quenquam, ex redditibus C Collegiorū aliquid ad proprios sumptus assumere, vel * cuiuis extra Societatē donare, vel aliqua stabilia bo- D na domorū, aut Collegiorū alienare, vel deprauatam doctrinam habere. Siquid ergo horū accideret, potest ac debet Societas (si de re sufficientissimè * cōstaret) E eum officio priuare, &, si opus est, à Societate remouere, in omnibus præ oculis habendo quod ad maiorem Dei gloriam & vniuersale bonum Societatis fore iudicabitur.

DE MODO, QVO PROCEDERE debet Societas in ijs, quæ ad Præpositum Generalem pertinent. Cap. V.

1 IN primis Præpositi Prouinciales, quos Generalis ipse per se constituit, in conspectu Dei cōsiderare et efficere, quod vniuersali bono Societatis debent in prædictis ad Præpositum Generalem pertinentibus, prout in Domino senserint, teneantur.

2 Deinde in ijs, quæ ad sumptus & curam corporis eius, & res alias minus graues pertinent, congrega-

tione

*tione opus nõ est; sed vt Societas viros * quatuor ei assistentes, qui discretione, ac zelo communis boni Societatis polleant, constituat: Qui quidẽ apud Præpositum manentes, in conspectu Creatoris ac Domini sui dicere, ac efficere, quicquid circa tria prima in præcedenti capite dicta ad maiorem Dei gloriam fore senserint, teneantur.* A

3 *Electio verò quatuor huiusmodi aßistentium eorum erit, qui Præpositum eligent, quando ad id congregantur. Quòd si vel mortem obiret, vel à Præposito Generali diutius abesse propter causas graues aliquem ipsorum oporteret; non repugnantibus Prouincialibus Societatis, Præpositus Generalis alium substituet, qui cum approbatione omnium, vel maioris partis eorum manebit in demortui, vel absentis loco.*

4 *Tertiò si accideret aliquod ex peccatis (auertat id Deus) quæ sufficiunt ad Præpositum officio suo priuandũ: simul atque res per testimonia sufficientia, vel ipsius affirmationem constaret; iuramento obstringantur quatuor aßistentes ad id Societati denunciandum, & cum omnium, vel certè trium subscriptionibus congregationem, id est * Præpositos Prouinciales cum duobus alijs, quos singuli ex sua Prouincia secum adducent (qui congregari tenebuntur) conuocandam. Et si res diuulgata, & communiter manifesta esset; non expectata quatuor aßistẽtium conuocatione, Prouinciales alij alios vocando conuenire deberent: Et ip-* B

so

ſo primo die, quo in locum huiuſmodi congregationis ingredientur, vbi aderunt quatuor illi, qui conuocarunt, cum alijs congregatis, rem is aggredi-atur; cui omnia notiora ſunt, & accuſatio dilucidè explicetur; qua audita, Præpoſitus foras egredietur; & antiquiſsimus ex Prouincialibus ſimul cum Secretario, & alio aſsiſtente de tota re ſcrutinium faciat, & primò quidem, an conſtet de peccato, quod obycitur, deinde an huiuſmodi ſit, vt propter id priuari officio debeat; & idem ſuffragia promulget, quæ, vt ſufficiant, duas tertias partes excedant oportet; & tunc eo depoſito, ſtatim de alio eligendo agatur: &, ſi fieri poteſt, non prius inde egrediantur, quàm Societas Generalem Præpoſitum habeat: & ſi eo die res tranſigi non poterit, in ſequenti, vel quàm expeditiſsimè fieri poterit, quemadmodum in octaua parte dictum eſt, tranſigatur.

5 *Si defectus deprehenſi non fuerint * eiuſmodi, vt priuandus officio ſuo, ſed tantùm corrigendus videretur; quatuor eligantur, quibus cura iniungatur conſiderandi quæ correctio ei conueniat: & ſi non idem omnes ſentirent, paribus ſuffragijs exiſtentibus, quintus adiungatur, vel tres alij; vt, quid in Domino conueniat, conſtituant.* C

6 *Si accideret Præpoſitum Generalem ad Societatis gubernationem eſſe * inutilem, re partim coram eo, et partim in eius abſentia agitata, diſpiciatur, an eligi* D

Vicarium

Vicarium absoluta cum potestate, quamuis sine nomine Præpositi Generalis (quandiu vixerit qui tunc erat) oporteat: & id, si pluribus, quàm dimidiæ parti suffragiorum, visum fuerit, sic agendũ erit. Si id necessarium fore non iudicarent, videndum erit, an præter ministros illos, quorum opera Generalis vtebatur, Societas alios prouidere debeat, vt, subleuato magis eo et adiuto, non desideraretur, quòd ad gubernationem Societatis conueniret. Et ea in re sequi oportebit quod plus, quàm media pars eorum, qui congregati sunt, statuerit. Si ageretur de dignitate, quam vt plurimũ pati non potest Præpositi officium; si non compulerit talis obedientia summi Pontificis, quæ ad peccatum obligare posset; res * in consultationem ne adducatur: sed id omnino tanquam certum tenendum est, nec debere, nec posse consensum ad huiusmodi dignitatem admittendam præstari. E

DE IIS, QVAE IVVARE poterunt Præpositum Generalem, vt suo officio bene fungatur. Cap. VI.

CVM proprium Generalis officium non sit concionari, nec confeßiones audire, nec alia huiusmodi (in quibus tamẽ ille, vt particularis persona, videbit, quid præstare poßit, cùm ei per alias occu-

rationes officij sui proprias licebit, & non aliter) sed ita regere vniuersum huius Societatis corpus, vt conseruetur, & gratia diuina aspirante in * bono suo statu, & modo procedendi ad Dei et Domini nostri gloriam crescat, ad quem sibi propositum finem sua potestate vti debet. A

Preter dona illa perfectionis magnæ spiritualis, ac virtutum, de quibus secundo capite dictum est, bonis etiam ministris ad munera particularia obeunda opus habet. Quamuis enim per seipsum aliquando ad illa se vertat; habeat tamen necesse est Præpositos inferiores (quos viros selectos esse oportet) quibus multū potestatis conferre, et huiusmodi res particulares ferè semper committere possit. Eius autem crebrior communicatio inter Præpositos inferiores cum Prouincialibus erit; horum autem cum Rectoribus, & Præpositis localibus, vt melius subordinatio conseruetur. Aliquando tamen Generalis vel vt pleniorem rerum omnium notitiam habeat, vel propter alia, quæ sæpius accidere solent, ipsemet cum Rectoribus, & Præpositis localibus, & particularibus etiam personis aget, eosdemque consilio, reprehensione, &, si opus est, correctione iuuare studeat; Quandoquidem eius est munus, defectus Præpositorum inferiorum supplere, ac cum diuino fauore et auxilio quod in ipsis perfectum non est, ad perfectionem perducere.

3. Ad omnia etiam conferet, si Generalis litteras

Præposi-

Apostolicas, & concessiones omnes, quæ ad institu-
tionem, facultates, vel priuilegia Societatis pertinent, A
& quoddam eorum compendium apud se habuerit,
& catalogum itidem, vnum omnium Domorum, &
Collegiorum Societatis cum suis redditibus, & alte-
rum personarum omnium, quæ in quauis Prouincia
versantur, non solum Professorum, & Coadiutorum,
qui formati, ac Scholarium, qui approbati dicuntur,
sed etiam illorum, qui in probationibus exercentur,
vbi eorum nomina & dotes scribantur: & hunc ca-
talogum renouandum singulis annis, si conuenire vi-
debitur, curabit. Et demum omnia, quoad eius fieri
poterit, perspecta habeat, vt in omnibus rebus melius
possit, quæ ad gloriam diuinam pertinent, prouidere.

4 Quod in vniuersum in septima parte dicitur, eos,
qui de Societate sunt, negotijs secularibus, licet pia ali-
oqui essent, implicari non debere; id Generali * ma- B
gis, quàm reliquis omnibus, conuenit; ne in eis, vel
alijs etiam rebus pijs quidem, sed ad Societatem non
pertinentibus, ita occupari se sinat, vt tempus ac vires
ad ea, quæ pertinent ad ipsius officium (quod quidem
magis, quàm totu hominem requirit) eum destituant.

5 Sed nec in * executione ministeriorum particulari- C
um ad Societatem pertinentium, quæ per alios effici
possunt, magnopere occupari deberet; cuiusmodi esset
peculiaris alicuius domus cura, quod ad sustentationem
temporalem, & gubernationem eius attinet: quin po-

tius, vt superius dicitur, suos quouis in loco, etiam vbi ipse residebit, officiales habeat; in quos si totam curam non reiecerit, subleuetur certè ab eis, & huiusmodi curæ occupatione liberetur.

6 Sic etiam in quauis Prouincia eos habeat Prouinciales tam probatæ fidei tamque idoneos, vt qui intelligit magna ex parte ex his & localibus bonā gubernationem Societatis pendere. Cùm autem illi tales fuerint, laborem cum illis in rebus, quæ id patiuntur, diuidendo, & de omnibus grauioribus certiorem se fieri curando, plus otij, ac temporis sibi relictum, vt rebus vniuersalibus vacet, quæ solus ipse obire potest, intelliget. Plus etiam lucis ad perspiciendum, quid in illis facto opus sit, se habere experietur; si ipsius intellectus eam, qua donatus est, ex parte non amiserit; vt eis accidit, qui plus æquo in rebus particularibus, ac exiguis occupantur: vnde opprimi & debilior reddi ītellectus acies ad res vniuersales perspiciēdas solet.

7 Nec solùm Præpositus Generalis ad res particulares (vt dictū est) ministris opus habet; sed etiam ad vniuersales, et * sui officij proprias, vt eis bene ac suauiter possit satisfacere. Habeat igitur necesse est, qui multa in memoriam reducendo, ad sollicitudinem curandi res tam multas officij sui, qui etiam consilio ad eas ordinandas, demum qui diligentia ac labore ad eas opere complēdas adiuuet. Id enim compertum est, quod nec viri vnius memoria tam multarum rerum D

recordationi satis sit; nec, si id præstaret, vnius intellectus ad easdem bene considerandas & ordinandas satis esset; nec, quanuis & hoc posset, vires vnius ad easdem exequendas sufficerent.

8 Ad primum illud de sollicitudine omnia curandi aliquo ministro ei opus est; qui ordinariè apud ipsum maneat; qui pro memoria, * & manibus illi sit ad E omnia, quæ scribenda, & tractanda fuerint, ac breuiter ad res omnes officij sui obeundas; qui induat Præpositi personam; & præter potestatem totum officij eius pondus humeris suis impositum esse existimet.

9 Hic Præpositi Minister vir esse sollicitus et discretionis, &, si fieri posset, doctrinæ dono, & specie honesta, ac modo agendi verbo & litteris cum omni hominum genere præditus esse deberet; quique in primis esset vir, cui confidenter quiduis committi posset, quique Societatem in Domino diligeret; quò vtilius eius opera ac ministerio vti Præpositus Generalis ad gloriam diuinam valeat.

10 Secundum auxilium, videlicet consilij ad res graues, quæ se offerunt, ordinandas, & constituendas, quàm sit Generali Præposito necessarium, ex eorum multitudine, & ex humani intellectus imbecillitate, qui tam multas in partes consideratione diuidi nequit, vel certè ad id, quod oportet, in eis partibus dispiciendum, ac prouidendum non sufficit, potest intelligi. Videtur ergo pernecessarium, vt aliqui sint apud Superi-

orem viri litteris & omnibus alijs Dei donis clari, qui ei aßistant; & considerandi peculiari sollicitudine res vniuersales Societatis à Generali commissas curam habeant; quam illis posset diuidere, quo accuratius res omnes perspiciant; vt vnus rerum Indicarum inspiciendarum, alter Hispaniæ & Portugalliæ, & alius Germaniæ & Galliæ; & alius Italiæ et Siciliæ curam haberet; & sic de alijs; quando Societas in plures partes spargeretur. Quisque autem ex eis peculiari oratione, & suis in sacrificijs recordatione Deo partem illam sibi specialiter commissam commendare debet, & considerare, quid in ea magis ad id consequendum, quod sibi Societas proponit, iuuare posset. Conferendum etiam cum alijs esset, siquid ad rem facere magnopere videretur. Res autem inter se discussas Generali referre possent. Iidem etiam attenderent ijs rebus, quæ vel à Præposito, vel etiam à Secretario Societatis proponerentur; vt magis inter ipsos discussæ Superiori referantur. Et in vniuersum in considerandis & tractandis * rebus tam ad doctrinam, quàm ad praxim pertinentibus, quæ altiorem considerationem postulant, iuuare Præpositum, ac subleuare, debent. Præter id autem, & quòd rebus multis melius prouideri per illos poterit, prædicationi, lectioni, confeßionibus audiendis, & alijs bonis ac pijs operibus ad Dei gloriam & animarum auxilium vacare poterunt. F

Numero

11 Numero autem huiusmodi assistentes nunc quidem quatuor erunt; & quidem illi ipsi esse poterunt, de quibus superius pagina 133 dictum est. Quamuis autem res grauiores cum eis tractandæ sint; statuendi tamen facultas, postquam eos audierit, penes Præpositum Generalem erit.

12 In tertio auxilio, videlicet diligẽtiæ ad exequẽdũ vel complendum quod ad res Societati necessarias fuerit constitutum, cuiusmodi essent negotia, quæ ad domos vel collegia pertinẽt, expedire, tum etiã quæ illorũ sunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas multum cõferet immo necessarium est vnius Procuratoris generalis Societatis auxilium; qui quidem Romæ resideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominibus agendi, & omnibus alijs dotibus polleat, non tamen Professus sit, * nec in domibus Societatis G professæ habitet, sed in alia (de qua dictum est in quarta parte) qui suis etiam auxilijs, * ac ministris ad ea H negotia, quæ solus non potest conficere, necessarijs subleuetur.

13 Cum ergo Præpositus huiusmodi habeat auxilia, tempus (quod quidem valetudo, & vires corporis permittent) partim cum Deo, partim cum officialibus, & Ministris huiusmodi agendo, partim secum seorsum considerando, ac cum auxilio & fauore Dei ac Domini nostri, quod agendum est, statuendo, impendet.

14 Præpositi etiam * Prouinciales, et Rectores Colle- I

 giorum,

giorum, vel Præpositi particulares domorum suis auxilijs pluribus & paucioribus pro necessitate, ac momento rerum ipsis commissarum subleuari debent, ac præcipuè ad consilium aliquos, cum quibus res grauiores, quæ occurrunt, communicent (quanuis eis auditis penes eosdem sit statuendi facultas) designatos habeant.

DECIMA PARS

DE MODO, QVO CONSERuari, & augeri totum corpus Societatis in suo bono statu poßit.

1 QVIA Societas, quæ medijs humanis instituta non est, per ea nec conseruari nec augeri poteſt, sed per gratiam omnipotentis Dei ac Domini nostri IESV Christi; in eo solo spem constitui oportet, quòd conseruaturus sit, & promoturus hoc opus, quod ad obsequium & laudem suam, & auxilium animarum inchoare dignatus est: Et iuxta spem hanc primum medium & maximè consentaneum orationum & sacrifici-

sacrificiorum erit; quæ hac cum intentione sancta offerri, & singulis hebdomadis, mensibus, & annis in omnibus locis, vbi Societas residet, certa ordinatione institui debent.

2 *Ad conseruationem & incrementum non solùm corporis, id est eorum, quæ externa sunt; sed etiam spiritus Societatis atque ad assecutionẽ finis, quem sibi præfigit, auxilij animarũ, ad vltimum & supernaturalem suum finem consequendum media illa, quæ cum Dei instrumentum coiungunt, ac disponũt, vt à diuina manu rectè gubernetur, efficaciora sunt, quàm quæ illud disponunt erga homines. Huiusmodi est probitas & virtus; ac præcipuè charitas, & pura intentio diuini seruitij, & familiaritas cum Deo in spiritualibus deuotionis exercitijs, & zelus syncerus animarum, ad gloriam eius, qui eas creauit ac redemit, quouis alio emolumento posthabito. Videtur itaque in vniuersum curandum esse, vt omnes, qui se Societati addixerunt, in virtutum solidarum ac perfectarum, & spiritualium rerum studium incumbant; ac in huiusmodi maius momentum, quàm in doctrina, vel alijs donis naturalibus & humanis constitutum esse ducant. Hæc enim interiora sunt, ex quibus efficaciã ad exteriora permanare ad finẽ nobis propositũ oportet.*

3 *Hoc iacto fundamento, media illa naturalia, quæ Dei ac Domini nostri instrumentum ab ea parte disponunt, qua proximos respicit, in vniuersum ad conser-*

uationem

tationem & incrementum totius huius corporis conferent: si tamen & addiscantur, & exerceantur syncere ad solum Dei obsequium; non vt illis fiducia nostra innitatur; sed potius vt diuinæ gratiæ iuxta summæ prouidentiæ suæ ordinem per hæc cooperemur, qui ad gloriam suam tam dona naturalia, quæ ipse vt Creator, quàm supernaturalia, quæ vt gratiæ auctor donat, vult referri. Et ideo media humana, vel per industriam acquisita, ac præcipuè doctrina exacta et solida, & modus eam proponendi populo in concionibus, & lectionibus, & forma agendi cum hominibus, eosdemque tractandi diligenter curanda sunt.

4 Iuuerit etiam magnopere in suo bono statu ac disciplina Collegia conseruare, & ad id eorum superintendentiam per illos exercere, quibus vtilitatis temporalis nihil ex eis potest accedere. Talis est Societas professa, quæ in Collegijs eos instituendos curabit in perfectione vitæ, litteris que Christiano dignis, qui talentum ad id sortiti esse videbuntur. Hi enim pro seminario Societati professæ, & eius Coadiutoribus erunt, et, si cum Collegijs Vniuersitates etiam curæ Societatis commissæ fuerint, obseruato illo modo procedendi, de quo in quarta parte dictum est, ad finem eundem iuuabunt.

5 Quia paupertas pro vallo firmissimo est Religionibus, vt eas in statu suo & disciplina conseruet, & à compluribus hostibus defendat (vnde etiam Dæmon nititur illud varijs rationibus euertere) refert plurimum

mum ad conseruationem & augmentum totius huius corporis, procul admodum omnem auaritiæ speciem ablegasse; nullos redditus, vel possessiones, vel stipendia pro verbi Dei prædicatione, aut lectione, aut missis, aut administratione sacramentorum, aut demum rebus quibuslibet spiritualibus (vt est in sexta parte dictum) admittendo, nec ad suam vtilitatem redditus Collegiorum applicando.

6 Erit etiam summi momenti, vt perpetuò fœlix Societatis status conseruetur, diligentissimè ambitionem, malorum omnium in quauis Repub. vel Congregatione matrem, submouere, ac aditum ad dignitatem, vel prælationem vllam directè vel indirectè quærendã in Societate precludere. Quod vt fiat, omnes Professi se nihil vnquam ad eam obtinendam acturos, & quos agere animaduerterint, delaturos, Deo ac Domino nostro voueant: & incapaces ac inhabiles ad prælationem quamuis habeantur ij, de quibus probari posset, quòd eam ambiuissent. Promittant etiam Deo ac Domino nostro ad nullam etiam extra Societatem prælationem, vel dignitatem obtinendam se quicquam acturos, nec ad sui electionem ad huiusmodi munus, quoad eius fieri poterit, consensum præstituros; si eius obedientia, qui sub pœna peccati potest præcipere, eos non compulerit: sed vnusquisque videat qua ratione animarũ saluti iuxta nostræ professionis humilitatem & submissionem inseruire possit; & ne Societas his

hominibus

hominibus, qui ad propositum sibi finem sunt ei necessarij, priuetur.

7 Promittat etiam Deo quiuis Professus, quòd, si quando dicto modo compulsus prælationem aliquam extra Societatem admittet, audiet postea quouis tempore Præpositi Generalis * consilium, vel alicuius, quem ille sibi ad hoc substitueret; quòdque, si senserit melius esse quod consulitur, sit illud executurus; Non quòd habeat qui Prælatus est, aliquem de Societate Superioris loco; sed quòd sponte in Dei conspectu vult ad id faciendum obligari, quod ad diuinum obsequium melius esse intellexerit; quòdque placeat esse aliquem, qui sibi cum charitate ac libertate christiana ad gloriam Dei & Domini nostri id proponat. A

8 Vt perpetuò totius huius corporis bonus status conseruetur, confert plurimùm, quod in Prima, Secũda, et Quinta parte dictum est de turba & hominibus ad nostrum institutum ineptis ne ad probationem quidem admittendis, &, si aliqui probationis tempore non esse idonei inuenirentur, etiam dimittendis.

9 Siqui verò deprauatis moribus essent, & de quorum emẽdatione parum speraretur, multo minus essent retinendi. Minus etiam apertũ ostium esse debebit ad admittendos aliquos in Scholasticos approbatos, & Coadiutores formatos, minimè verò omnium in Professos. Non enim alij, quàm spiritus & doctrinæ selectæ viri, & multum, diuque exercitati, & in va-

rijs

rijs probationibus virtutis & abnegationis suipsorum cum omnium ædificatione & satisfactione perspecti ad professionem admitti debent. Sic enim, licet multitudo augescat, non imminuetur, nec debilior reddetur spiritus, dum tales sint, qui in Societatis corpus cooptantur.

10 *Cùm bona & mala capitis habitudo in vniuersum corpus redundet; summopere conferet, si electio Præpositi Generalis ea sit, quæ in nona parte descripta est. Et post hanc electionem, illa maximi erit momenti, qua inferiores Præpositi in Prouincijs, & Collegijs, ac Domibus Societatis eliguntur. Nam ferè quales hi fuerint, tales & eorum subditi erunt. Refert etiam magnopere, præter electionem, si Præpositi particulares in sibi subditos, & Generalis in particulares, ac contrà Societas in Generalem (vt in nona parte declaratum est) multũ potestatis habeant, ita, vt omnes ad bonum omnia possint; &, si malè agerent, omnino subiecti sint. Refert etiam, vt Superiores ministros idoneos (vt in eàdem parte dictum est) ad ordinationem & executionem rerum, quæ spectant ad eorum officium, habeant.*

11 *Quod iuuat ad vnionem membrorum huius Societatis inter se, & cum suo capite, multum etiam ad conseruationem boni status illius iuuabit: cuiusmodi est in primis voluntatum vinculum; quod Charitas est, & mutuus amor, quem crebra communicatio, & re-*

rum

rum mutua notitia, eadem doctrina, & in omnibus,
quantum fieri potest, vniformitas nutrietur. Sed in pri-
mis id præstabit obedientiæ vinculum, quod particula-
res cum suis Præpositis, & hos ipsos inter se & cum 21
Prouincialibus, & vtrosque cum Generali vniet, itaque
vt inter omnes diligenter subordinatio seruetur.

12 *Moderatio laborum animi & corporis, et in Con-*
stitutionibus, quæ ad neutrum extremum rigoris vel
dissolutionis vergant (vt sic melius obseruari possint)
mediocritas conferet ad durationem, & totius corpo-
ris in suo statu conseruationem.

13 *Ad eundem finem faciet, generatim curare, vt*
amor & charitas omnium etiam externorum erga
*Societatem conseruetur, sed eorum * præsertim, quo-* B
rum volutas bene aut male in nos affecta multum ha-
bet momenti, vt aditus ad diuinum obsequium, &
animarum auxilium aperiatur, vel præcludatur. In
ipsa verò Societate nec sit nec sentiatur animorum pro-
pensio ad partem alterutram factionis, quæ esset for-
tassis inter Principes vel Dominos Christianos; sed sit
potius quidam vniuersalis amor, qui partes omnes (li-
cet sibi inuicem contrariæ sint) in Domino nostro am-
plectatur.

14 *Iuuerit etiam moderatus & prudens vsus grati-*
arum per sedem Apostolicam concessarum, solius au-
xilij animarum fine syncerißimè nobis proposito. Sic
enim diuina bonitas opus hoc quod cœpit, promouebit;

ac bonus odor, qui veritati bonorum operum innitatur, hominum devotionem augebit; ut et à Societate ipsi iuvari, & eandem ad propositum sibi finem obsequij et gloriae divinae Maiestatis iuvare cupient.

15 Conferet etiam, rationem * habere valetudinis; ut ea in particularibus conservetur; quemadmodum tertia in parte dictum est; & ut demum omnes observationi Constitutionum studeant; ad quam easdem scire, saltem quae ad quemlibet pertinent, necesse est. Quare legere, vel audire easdem singulis mensibus oportebit. C

Octavo die Septembris 1558. nomine sanctissimi Domini nostri Pauli Papae quarti allocutus est Reverendissimus Cardinalis Neapolitanus eos omnes, qui Congregationi generali nostrae Societatis intererant, et proposuit duo, quae sequuntur, et in Cōstitutionibus poni iussit. In utroque autem Congregatio nostra se obediturā dixit; unde & hic ea posita sunt.

Unum fuit, placere suae Sāctitati, ut Praepositus Societatis nostrae triēnalis esset, et non perpetuus; quamvis post triennium confirmari posset.

Alterū, ut Societas nostra chorum ad horas canonicas dicendas haberet, quemadmodū aliae Religiones, cum ea tamen moderatione, quae Praeposito Generali convenire videretur.

FINIS.